

KESKI-POHJANMAAN SIJOITTUMISEN SELVITYSRYHMÄ

Selvitysryhmän raportti

18.6.2010

Aluehallinnon uudistamisen seurantaryhmälle

Aluehallinnon uudistamisen seurantaryhmä asetti 15.3.2010 Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmän alatyöryhmäkseen toimikaudeksi 15.3.2010 – 18.6.2010.

Selvitysryhmän tehtävinä olivat:

1. selvittää ja arvioida perustuslain mukaisten perusoikeuksien ja muiden perustuslain säännösten vaikutus Keski-Pohjanmaan sijoittumiseen valtion aluehallinnon toimialueisiin;
2. selvittää valtion aluehallintoviranomaisten kyky järjestää kielilain mukaiset kaksikieliset palvelut Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehtoissa;
3. vertailla Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehtoja toiminnallisen suuntautumisen, kielellisten vaikutusten ja kaksikielisten palvelujen järjestämisen kannalta; sekä
4. tukea keskus- ja aluehallintoviranomaisten selvitys- ja valmistelutyötä, joka koskee Keski-Pohjanmaan sijoittumista valtion aluehallinnon toimialueisiin.

Selvitysryhmän puheenjohtajana on toiminut kehittämispäällikkö Teemu Eriksson valtiovarainministeriöstä ja jäsenenä lainsäädäntöneuvos Ilkka Turunen valtiovarainministeriöstä, neuvotteleva virkamies Anu Nousiainen valtiovarainministeriöstä, finanssineuvos Marja Granlund valtiovarainministeriöstä, hallitusneuvos Paulina Tallroth oikeusministeriöstä, apulaisosastopäällikkö Esko Koskinen sisäasiainministeriöstä, ylijohtaja Håkan Mattlin opetusministeriöstä myöhemmin opetus- ja kulttuuriministeriöstä, ylitarkastaja Gunnar Lundqvist maa- ja metsätalousministeriöstä, liikenneneuvos Anni Rimpiläinen liikenne- ja viestintäministeriöstä, aluekehitysjohtaja Veijo Kavonius työ- ja elinkeinoministeriöstä, ylitarkastaja Jussi Murto sosiaali- ja terveysministeriöstä, hallintojohtaja Riitta Rainio ympäristöministeriöstä, ylijohtaja Terttu Savolainen Pohjois-Pohjanmaan aluehallintovirastosta, ylijohtaja Jorma Pitkämäki Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastosta, yksikönpäällikkö Maire Mäki Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, ylijohtaja Kaj Suomela Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, johtaja myöhemmin yli-insinööri Päiviö Tokola Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, ylitarkastaja Jouko Nurmi JUKO ry (varajäsenenä asiantuntija Anna-Liisa Holopainen JUKO ry), kielenkääntäjä myöhemmin ylitarkastaja Tarja Rinne Pardia ry (varajäsenenä henkilöstösihteeri Kaarina Autio Pardia ry) sekä päällikkö Päivi Niemi-Laine JHL ry. Selvitysryhmän sihteereinä ovat toimineet projektisihteeri Mikko Saarinen valtiovarainministeriöstä ja neuvotteleva virkamies Helinä Tuominen työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Selvitysryhmä on pitänyt seitsemän kokousta ja kuullut asiantuntijoina lainsäädäntöjohtaja Sami Mannista oikeusministeriöstä, professori Olli Mäenpäästä sekä professori Kaarlo Tuoria.

Saatuaan työnsä valmiiksi, selvitysryhmä jättää kunnioittavasti raporttinsa aluehallinnon uudistamisen seurantaryhmälle.

Helsingissä 18.6.2010

Teemu Eriksson

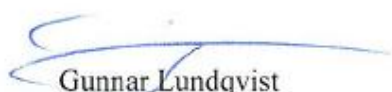
Ilkka Turunen

Marja Granlund

Esko Koskinen

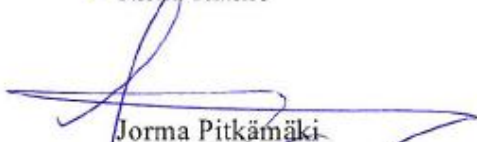
Gunnar Lundqvist

Veijo Kavonius

Riitta Rainio

Jorma Pitkämäki

Kaj Suomela

Jouko Nurmi

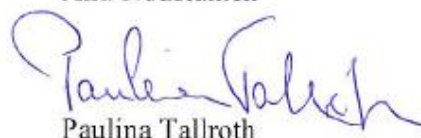
Päivi Niemi-Laine

Mikko Saarinen

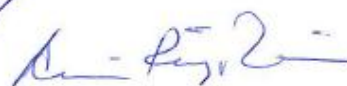
Anu Nousiainen

Paulina Tallroth

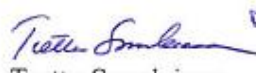
Håkan Mattlin

Anni Rimpiläinen

Jussi Murto

Terttu Savolainen

Maire Mäki

Päiviö Tokola

Tarja Rinne

Helinä Tuominen

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ / SAMMANDRAG

1 JOHDANTO	1
2 OIKEUDELLISESSA ARVIOINNISSA HUOMIOON OTETTAVIA SEIKKOJA	2
2.1 Nykytilanne ja lähtökohdat.....	2
2.2. Lainsäädäntö	3
2.3. Oikeudellisessa arvioinnissa huomioon otettavat lausunnot ja päätökset	8
2.4. Keski-Pohjanmaan sijoittumista koskevia oikeudellisia päätelmiä	10
3 LAINSÄÄDÄNNÖN SOVELTAMINEN MAHDOLLISESSA MUUTOSTILANTEESSA	11
3.1 Tulkintavaihtoehdot.....	14
4. KIELITAIDON ARVIOINTI	15
5 VIRASTOJEN KIELITAITORESURSSIT ERI VAIHTOEHDOLLA	16
5.1. Aluehallintovirastot	16
5.2. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.....	21
6 KESKI-POHJANMAAN TOIMINNALLINEN SUUNTAUTUMINEN	25
7 ASiantuntijoiden lausunnot	26
7.1. Kaarlo Tuorin lausunto	26
7.2. Olli Mäenpään lausunto.....	28
8 SELVITYSRYHMÄN PÄÄTELMÄT	33

LIITTEET

Liite 1. Selvitysryhmän asettamispäätös

Liite 2. Ote elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetusta valtioneuvoston asetuksesta

Liite 3. Pöytäkirja 89/2009, Valtioneuvoston yleisistunto 20.11.2009 sekä liitteistä Hallinto- ja kunta-ministeri Mari Kiviniemen lausumaehdotus ja maahanmuutto- ja eurooppaministeri Astrid Thorsin lau-sumaehdotus

Liite 4. Pöytäkirja 88/2009, esittely tasavallan presidentille 20.11.2009

Liite 5. Toimenpidepyyntö 9.4.2010 liitteineen

Liite 6a. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston palvelukartta

Liite 6b. Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston palvelukartta

Liite 6c. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palvelukartta

Liite 6d. Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palvelukartta

Liite 6e. Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen palvelukartta

Liite 6f. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palvelukartta

Liite 7a. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston arvio käytettävissä olevan kielitaidon riittävyydestä kaksikieliseen palveluun

Liite 7b. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen arvio käytettävissä olevan kielitaidon riittävyydestä kaksikieliseen palveluun

Liite 7c. Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen arvio käytettävissä olevan kielitai-don riittävyydestä kaksikieliseen palveluun

Liite 7d. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen arvio käytettävissä olevan kie-litaidon riittävyydestä kaksikieliseen palveluun

Liite 8a. Valtiovarainministeriön muistio resurssitarvemuutoksista Länsi- ja Sisä-Suomen, Lounais-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen välillä

Liite 8b. Työ- ja elinkeinoministeriön muistio resurssitarvemuutoksista

Liite 9. Työ- ja elinkeinoministeriön muistio Keski-Pohjanmaan toiminnallisesta suuntautumisesta

Tiivistelmä

Aluehallinnon uudistamisen seurantaryhmä asetti 15.3.2010 Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmän alatyöryhmäkseen toimikaudeksi 15.3.2010 – 18.6.2010. Selvitysryhmän tehtävinä olivat:

1. selvittää ja arvioida perustuslain mukaisten perusoikeuksien ja muiden perustuslain säännösten vaikutus Keski-Pohjanmaan sijoittumiseen valtion aluehallinnon toimi-alueisiin;
2. selvittää valtion aluehallintoviranomaisten kyky järjestää kielilain mukaiset kaksikieliset palvelut Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehdoissa;
3. vertailla Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehtoja toiminnallisen suuntautumisen, kielellisten vaikutusten ja kaksikielisten palvelujen järjestämisen kannalta; sekä
4. tukea keskus- ja aluehallintoviranomaisten selvitys- ja valmistelutyötä, joka koskee Keski-Pohjanmaan sijoittumista valtion aluehallinnon toimialueisiin.

Perustuslain mukaisten perusoikeuksien ja muiden perustuslain säännösten vaikutusten arviointia varten selvitysryhmä on pyytänyt mahdollisista eri lainsäädännön soveltamistulkinnoista lausunnot professori Olli Mäenpäältä sekä professori Kaarlo Tuorilta. Selvitysryhmä on työskentelynsä aikana kuullut lisäksi asiantuntijana lainsäädäntöjohtaja Sami Mannista oikeusministeriöstä.

Selvitysryhmän asiantuntijalausuntojen perusteella omaksuman tulokinnan mukaan kielellisten oikeuksien toteutumista tulee arvioida muutoksena nykytilaan. Keski-Pohjanmaan maakunnan ruotsinkielisellä väestöllä on subjektiivinen oikeus nykytilan mukaisiin palveluihin, eikä tämän oikeuden toteutumista voi asettaa vertailtavaksi Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien paranemisen kanssa. Kielelliset oikeudet toteuttaa parhaiten se vaihtoehto, jossa Keski-Pohjanmaalla ruotsinkielisten palvelujen taso on paras.

Selvitysryhmä on selvittänyt henkilöstön ruotsin kielen taitoa niiden virastojen osalta, joihin Keski-Pohjanmaan sijoittumisen eri vaihtoehdot vaikuttavat. Jatkossa tässä raportissa kielitaidosta puhuttaessa viitataan tällä vain ruotsin kielen taitoon. Virastojen ruotsin kieltä osaava henkilökunta selvitettiin toteuttamalla kyseisten virastojen henkilöstön kielitaidon arviointi Opetushallituksen hyvää tai tyydyttävää ruotsin kielen taitoa osoittavien tutkintojen mukaisten arviointien avulla. Testauksen suorittivat valtionhallinnon kielitutkintojen viralliset vastaanottajat. Tällä tavoin selvitetty kunkin viraston ruotsin kielen taidon resurssi jyvitetiin suhteessa todelliseen työpanokseen viraston eri tehtäville, jolloin saatiin kokonaiskuva eri toiminnoissa käytettävissä olevasta kielitaitoresurssista kussakin virastossa. Virastoja pyydettiin arvioinnin yhteydessä esittämään myös oma arvionsa ruotsin kielen taidon resurssin riittävydestä kaksikieliseen palveluun.

Selvitysryhmän on pitänyt tehtävänantonsa edellyttämän vertailuasetelman muodostamiseksi kuitenkin selvittää paitsi virastojen tosiasiallinen kielitaito nykytilanteessa, niin myös muodostaa hypoteettinen asetelma virastojen resursseista tilanteessa, jossa Keski-Pohjanmaa suuntautuisi pohjoiseen. Tätä varten valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö ovat esittäneet kehyksen puitteissa näkemyksensä siitä, minkä laajuisia henkilöstösiirtoja mahdollinen muutos edellyttäisi.

Edellä kuvattujen kielitaitoselvityksen, ministeriöiden aluejakomuutoksen varalta tekemien henkilöstösiirtoja koskevien näkemysten sekä tekemänsä lainsäädäntöselvityksen pohjalta Selvitysryhmä on vertaillut virastojen kykyä järjestää palvelunsa kaksikielisesti eri vaihtoehtoisissa. Selvitysryhmä on päätenyt tekemässään vertailussa siihen, että parhaiten kielelli-

set oikeudet toteutuvat aluejaoissa, joissa Keski-Pohjanmaa kuuluu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen, jolla kahden vastuualueen tehtäviä hoitaa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Sammandrag

Uppföljningsgruppen för reformeringen av regionförvaltningen tillsatte den 15 mars 2010 en underarbetsgrupp, utredningsgruppen för placering av Mellersta Österbotten, för mandatperioden 15.3.2010-18.6.2010. Utredningsgruppen hade till uppgift att:

1. utreda och utvärdera de grundlagsenliga grundläggande rättigheternas och andra i grundlagen ingående bestämmelser inverkan på placeringen av Mellersta Österbotten i verksamhetsområdena inom den statliga regionförvaltningen
2. utreda statliga regionförvaltningsmyndigheters förmåga att ordna i språklagen avsedda tvåspråkiga tjänster inom de olika alternativen för Mellersta Österbotten
3. jämföra de olika placeringsalternativen för Mellersta Österbotten med tanke på den verksamhetsmässiga inriktningen, de språkliga konsekvenserna och ordnandet av tvåspråkiga tjänster, samt
4. stödja central- och regionförvaltningsmyndigheternas utrednings- och beredningsarbete i fråga om placeringen av Mellersta Österbotten i verksamhetsområdena inom den statliga regionförvaltningen.

När det gäller bedömningen av konsekvenserna för de grundlagsenliga grundläggande rättigheterna och andra i grundlagen ingående bestämmelser har utredningsgruppen begärt utlåtanden från professor Olli Mäenpää och professor Kaarlo Tuori om olika tolkningsmöjligheter i fråga om tillämpningen av lagstiftningen. Utredningsgruppen har dessutom hört lagstiftningsdirektör Sami Manninen från justitieministeriet som sakkunnig.

Enligt den tolkning som utredningsgruppen gjort utgående från expertutlåtandena bör förverkligandet av de språkliga rättigheterna bedömas som en förändring jämfört med nuläget. Den svenskspråkiga befolkningen i landskapet Mellersta Österbotten har en subjektiv rätt till tjänster enligt nuläget, och förverkligandet av denna rätt kan inte jämföras med förbättrandet av de språkliga rättigheterna hos svenskspråkiga i Norra Österbotten eller Kajanaland. De språkliga rättigheterna förverkligas bäst av det alternativ där nivån för svenskspråkiga tjänster i Mellersta Österbotten är så god som möjligt.

Utredningsgruppen har utrett personalens färdigheter i svenska i de ämbetsverk som berörs av de olika alternativen för placering av Mellersta Österbotten. I fortsättningen avses i denna rapport med språkkunskaper uttryckligen färdigheter i svenska. De svenskkunnigas andel vid de berörda ämbetsverken utreddes genom en utvärdering av personalens språkkunskaper som motsvarar undervisningsstyrelsens prövning om goda eller nöjaktiga kunskaper i svenska. Prövningen genomfördes av de officiella mottagarna av statsförvaltningens språkprov. De svenskspråkiga resurser som på detta sätt utretts skilt för varje ämbetsverk fördelades i förhållande till den egentliga arbetsinsatsen enligt de olika uppgifterna inom ämbetsverket, så att man fick en helhetsbild av de tillgängliga språkliga resurserna för olika funktioner vid varje ämbetsverk. I samband med utvärderingen begärdes också ämbetsverkens egen uppskattning över tillräckligheten av den tvåspråkiga servicen.

För att kunna konstruera den jämförelsekonstellation som uppdraget förutsätter har utredningsgruppen varit tvungen förutom att utreda ämbetsverkens faktiska språkliga färdigheter i nuläget även skapa en hypotetisk situation för ämbetsverkens resurser i ett läge där Mellersta Österbotten skulle verka norrut. För detta scenario har finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet inom den angivna ramen presenterat sin uppfattning om omfattningen av de personalöverföringar som skulle behövas.

Utredningsgruppen har på basis av den ovan beskrivna språkkunskapsutredningen, ministeriernas uppfattningar om personalöverföringar som ändringen i regionindelningen kräver, samt sin lagstiftningsutredning jämfört ämbetsverkens förmåga att ordna sin service på två språk inom olika alternativ. Utredningsgruppen har i sin jämförelse kommit fram till att de språkliga rättigheterna förverkligas på bästa möjliga sätt i ett alternativ där Mellersta Österbotten hör till verksamhetsområdena för regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten, och där uppgifterna inom två ansvarsområden sköts av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten.

1 Johdanto

Aluehallinnon uudistamisen seurantaryhmä asetti 15.3.2010 Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmän alatyöryhmäkseen toimikaudeksi 15.3.2010 – 18.6.2010. Selvitysryhmän tehtävinä olivat:

1. selvittää ja arvioida perustuslain mukaisten perusoikeuksien ja muiden perustuslain säännösten vaikutus Keski-Pohjanmaan sijoittumiseen valtion aluehallinnon toimi-alueisiin;
2. selvittää valtion aluehallintoviranomaisten kyky järjestää kielilain mukaiset kaksikieliset palvelut Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehdoissa;
3. vertailla Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehtoja toiminnallisen suuntautumisen, kielellisten vaikutusten ja kaksikielisten palvelujen järjestämisen kannalta; sekä
4. tukea keskus- ja aluehallintoviranomaisten selvitys- ja valmistelutyötä, joka koskee Keski-Pohjanmaan sijoittumista valtion aluehallinnon toimialueisiin.

Selvitysryhmän puheenjohtajana on toiminut kehittämispäällikkö Teemu Eriksson valtiovarainministeriöstä ja jäsenenä lainsäädäntöneuvos Ilkka Turunen valtiovarainministeriöstä, neuvotteleva virkamies Anu Nousiainen valtiovarainministeriöstä, finanssineuvos Marja Granlund valtiovarainministeriöstä, hallitusneuvos Paulina Tallroth oikeusministeriöstä, apulaisosastopäällikkö Esko Koskinen sisäasiainministeriöstä, ylijohtaja Håkan Mattlin opetusministeriöstä myöhemmin opetus- ja kulttuuriministeriöstä, ylitarkastaja Gunnar Lundqvist maa- ja metsätalousministeriöstä, liikenneneuvos Anni Rimpiläinen liikenne- ja viestintäministeriöstä, aluekehitysjohtaja Veijo Kavonius työ- ja elinkeinoministeriöstä, ylitarkastaja Jussi Murto sosiaali- ja terveysministeriöstä, hallintojohtaja Riitta Rainio ympäristöministeriöstä, ylijohtaja Terttu Savolainen Pohjois-Pohjanmaan aluehallintovirastosta, ylijohtaja Jorma Pitkämäki Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastosta, yksikönpäällikkö Maire Mäki Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, ylijohtaja Kaj Suomela Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, johtaja myöhemmin yli-insinööri Päiviö Tokola Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, ylitarkastaja Jouko Nurmi JUKO ry (varajäsenenä asiantuntija Anna-Liisa Holopainen JUKO ry), kielenkääntäjä Tarja Rinne Pardia ry (varajäsenenä henkilöstösihteeri Kaarina Autio Pardia ry) sekä päällikkö Päivi Niemi-Laine JHL ry. Selvitysryhmän sihteerinä ovat toimineet projektisihteeri Mikko Saarinen valtiovarainministeriöstä ja neuvotteleva virkamies Helinä Tuominen työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Selvitysryhmä on pitänyt seitsemän kokousta ja kuullut asiantuntijoina lainsäädäntöjohtaja Sami Mannista oikeusministeriöstä, professori Olli Mäenpäästä sekä professori Kaarlo Tuoria.

Selvitysryhmä on selvittänyt henkilöstön kielitaitoa niiden virastojen osalta, joihin Keski-Pohjanmaan sijoittumisen eri vaihtoehdot vaikuttavat. Näiden selvitysten ja ministeriöiden aluejakomuutoksen varalta tekemien henkilöstön siirtonäkemyksen pohjalta selvitysryhmä on vertaillut virastojen kykyä järjestää palvelunsa kaksikielisesti eri vaihtoehdoissa.

Selvitysryhmän raportissa esitetään ensin lainsäädännölliset puitteet Keski-Pohjanmaan sijoittumiselle, kielitaitoresurssien kartoitus ja tulokset ja näiden jälkeen vertailut ja johtopäätökset.

2 Oikeudellisessa arvioinnissa huomioon otettavia seikkoja

2.1 Nykytilanne ja lähtökohdat

Vuoden 2010 alusta valtion aluehallintoviranomaisia ovat aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 5 §:ssä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 4 §:ssä säädetään virastojen ja keskusten organisoinnista. Edellä mainittujen säännösten mukaan aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen (906/2009) 1 §:ssä säädetään aluehallintovirastojen nimistä, toimialueista ja toimipaikoista. Keski-Pohjanmaan sijoittumista koskeva säännös sisältyy pykälän 1 momentin 4 kohtaan, jonka mukaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat ja sen päätoimipaikka on Vaasassa ja muut toimipaikat Tampereella ja Jyväskylässä. Virasto on kaksikielinen valtion viranomainen.

Keski-Pohjanmaan maakunnan suuntautumisvaihtoehtona on ollut esillä myös sen kuuluminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon. Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat ja sen päätoimipaikka on Oulussa. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on yksikielinen (suomi) valtion viranomainen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu valtioneuvoston asetus (910/2009) 1 §:ssä säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten nimistä, toimialueista ja toimipaikoista. Keski-Pohjanmaan sijoittumista koskeva säännös sisältyy pykälän 1 momentin 12 kohtaan, jonka mukaan Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen kuuluvat Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat ja sen päätoimipaikka on Vaasassa ja muu toimipaikka Kokkolassa. Lisäksi pykälän 11 kohdassa säädetään Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, jonka toimialueeseen kuuluu Etelä-Pohjanmaan maakunta. Keskukseen päätoimipaikka on Seinäjoella ja muut toimipaikat Vaasassa ja Kokkolassa. Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat kaksikielisiä valtion viranomaisia. (Liite 2 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu valtioneuvoston asetus)

Keski-Pohjanmaan maakunnan suuntautumisvaihtoehtona on ollut esillä myös sen kuuluminen Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakunta ja sen päätoimipaikka on Oulussa ja muu toimipaikka Ylivieskassa. Virasto on yksikielinen (suomi) valtion viranomainen.

Valtion aluehallintoviranomaisten toimialueiden tulee, jollei erityisistä syistä muuta johdu, perustua maakuntajakoon niin, että toimialue muodostuu yhdestä tai useammasta maakunnasta (maakuntajakolain (1159/1997) 1 § 3 mom.). Lain perusteluissa todetaan, että tällaisia

erityisiä syitä voisivat olla viranomaisten tehtävien luonne ja asianomaisen alueen kielelliset olosuhteet (HE 169/1997).

Valtioneuvoston istunnossa, jossa edellä mainitut asetukset annettiin, kirjattiin valtioneuvoston pöytäkirjaan ministerien Kiviniemi ja Thors lausumat, jotka koskivat Keski-Pohjanmaan suuntautumisvaihtoehtoja. Lisäksi Tasavallan Presidentti antoi kielellisten oikeuksien toteutumista koskevan lausuman aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön vahvistamisen yhteydessä. (Liitteet 3 ja 4)

2.2. Lainsäädäntö

Keski-Pohjanmaan maakunnan sijoittumisvaihtoehtoja aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueisiin arvioitaessa on otettava huomioon perustuslaki ja kielilainsäädäntö.

2.2.1 Perustuslaki

Keskeisimmät kielellisiä oikeuksia ja niiden toteuttamista koskevat perustuslain säännökset sisältyvät perustuslain 6, 17, 22 ja 122 §:iin.

Perustuslain 6 § sisältää yhdenvertaisuusperiaatetta koskevat säännökset. Pykälän 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentissa todetaan, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan mm. kielen perusteella.

Perustuslain 22 §:ssä säädetään perusoikeuksien turvaamisesta. Pykälän mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Säännös edellyttää julkiselta vallalta perusoikeusmyönteistä toimintaa ja lainsäädännön tulkintaa.

Perustuslain 17 §:n 1 momentin mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Pykälän 2 momentin mukaan jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on säännöksen mukaan huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Perustuslain 122 § 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.

2.2.2 Kansalliskieliä koskeva yleislainsäädäntö

2.2.2.1 Viranomaisen velvollisuus antaa palvelua kahdella kielellä

Viranomaisen velvollisuus antaa toimia ja palvelua suomen ja ruotsin kielellä kumpuaa kansalaisten kielellisistä perusoikeuksista. Kielellisten perusoikeuksien toteuttamisen kannalta keskeinen laki on kielilaki (423/2003), jonka tavoitteena on muun muassa, että kielelliset oikeudet toteutetaan ilman, että niihin täytyy erikseen vedota (kielilain 2 § 2 mom.). Valtion viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia (10 §).

Viranomaiset ovat joko yksi- tai kaksikielisiä. Viranomainen on kaksikielinen, jos sen virka-alueeseen kuuluu yksikin kaksikielinen kunta (6 § 1 mom. 2 kohta).

Kielilain 23 § sisältää säännökset viranomaisten velvollisuudesta toteuttaa kielellisiä oikeuksia käytännössä. Viranomaisen tulee toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä (23 § 1 mom.). Kaksikielisen viranomaisen tulee palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi sekä palvelussaan että muussa toiminnassaan osoittaa yleisölle käyttävänsä molempia kieliä (23 § 2 mom.).

Yhteydenotoissaan yksityishenkilöihin ja oikeushenkilöihin kaksikielisen viranomaisen tulee käyttää näiden kieltä, suomea tai ruotsia, jos se on tiedossa tai kohtuudella selvitettävissä, taikka molempia (23 § 3 mom.). Sama koskee vireillä olevassa asiassa asianosaiselle lähetettäviä ilmoituksia, kutsuja ja kirjeitä (19 § 3 mom.).

Kaksikielisen viranomaisen tulee tarjota alueensa asukkaille kaikki palvelut suomen ja ruotsin kielellä yhtäläisin ehdoin, riippumatta enemmistön kielestä. Palvelulla tarkoitetaan niin suullista palvelua esimerkiksi puhelimessa ja henkilökohtaisessa asiakaspalvelussa että kirjallista palvelua esimerkiksi viranomaisen vastauksissa. Keskeistä on, että viranomaisen on tarjottava palvelut suomen ja ruotsin kielellä oma-aloitteisesti, ja ilman että asiakkaan tarvitsee vedota oikeuksiinsa (2 § 2 mom.). Edelleen kielellisten oikeuksien on toteuduttava myös käytännössä. Tämä merkitsee esimerkiksi sitä, että lomakkeiden, verkkosivujen ja muun materiaalin on oltava yhtä helposti saatavilla molemmilla kansalliskielillä ja ettei asiakasta saa pyytää vaihtamaan kieltä.

Kaksikielisen viranomaisen tulee myös osoittaa yleisölle käyttävänsä molempia kieliä. Tämä merkitsee, että viranomaisella tulee olla sekä suomen- että ruotsinkielinen nimi ja, jos sellaisia käytetään, lyhenne. Edelleen viranomaisen kirjepohjissa, logossa, opasteissa, lomakkeissa ja muissa julkaisuissa on käytettävä molempia kieliä ja puhelinvaihteen on vastattava molemmilla kielillä.

Viranomaisen on yhteydenotoissaan käytettävä asiakkaan äidinkieltä, jos se on viranomaisen tiedossa, tai molempia kansalliskieliä, jos asiakkaan äidinkieli ei ole tiedossa.

Viranomaisen tiedottamisen (esim. lehdistötiedote, verkko, kuulutukset, viranomaismateriaalit) tulee olla joko kaksikielistä tai sekä suomen että ruotsin kielellä tapahtuvaa (32 §).

Viranomaisten on toiminnassaan edistettävä molempien kansalliskielten käyttöä (35 § 3 mom.).

Kirjeenvaihdossa esimiesvirastojen kanssa kaksikielinen suomenkielienemmistöinen virasto käyttää suomen kieltä (27 §). Valtion kaksikielisten aluehallintoviranomaisten välisessä kanssakäymisessä käytetään viraston enemmistön kieltä. Yhteydenpidossa kaksikielisiin suomenkielienemmistöisiin alueellisiin kokonaisuuksiin tai kuntiin (esim. Keski-Pohjanmaan maakunta tai Kokkolan kaupunki) kaksikielinen virasto käyttää yleensä suomen kieltä, mutta myös ruotsia tai molempia kieliä voidaan käyttää (27 § 2 mom.).

Työkielenä kaksikielisessä viranomaisessa on pääsääntöisesti virka-alueen enemmistön kieli, mutta toistakin kieltä tai jopa muuta kieltä voidaan käyttää, jos se on tarkoituksenmukaisempaa (26 §). Esimerkiksi alueen vähemmistön kieltä äidinkielenään käyttävät virkamiehet saavat käyttää omaa kieltään, ja vähemmistön kieltä voidaan käyttää myös kielienemmistön kielitaidon ylläpitämistarkoituksessa.

Sen lisäksi mitä kielilaissa säädetään suomen ja ruotsin kielen käytöstä viranomaisissa, on viranomaisen käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä (hallintolain (434/2003) 9 §). Tämä koskee niin kansalliskieliä kuin muitakin kieliä.

2.2.2.1.1 Kielilainsäädäntö ja kansalaisten yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Suhteessa kielellisiin perusoikeuksiin tämä merkitsee, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan kielen perusteella.

Viranomaiset ovat kielilain mukaan yksi- tai kaksikielisiä (kielilain 6 §). Tämä perustuu kielelliseen jaotukseen, jonka perusyksikkö on kunta. Kunta on joko yksikielinen tai kaksikielinen (5 §). Jos valtion viranomaisen virka-alueeseen kuuluu kaksikielisiä tai erikielisiä kuntia, on viranomainen kaksikielinen.

Kaksikielisissä viranomaisissa kansalaisten kielelliset oikeudet ovat laajempia kuin yksikielisissä. Tämän johdosta kielelliset oikeudet toteutuvat hallinnon asiakkaan kannalta eri tavalla kaksikielisyys- ja yksikielisissä viranomaisissa. Jokaisella on kuitenkin kielilain 10 §:n mukaan *valtion viranomaisessa* oikeus käyttää suomea tai ruotsia riippumatta viranomaisen kielellisestä asemasta, joskin hänen oikeutensa yksikielisessä viranomaisessa voidaan toteuttaa tulkkauksen ja käännöksen avulla.

Tätä kielellisten oikeuksien erilaista toteutumista on arvioitu kielilakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 92/2002 vp) mm. seuraavasti:

- Oletus perusoikeusuudistuksen yhteydessä oli, että voimassa oleva kielilaki ja muut kieltä koskevat säännökset olisivat sopusoinnussa perustuslain kanssa. Lähtökohtana on siis edelleen, että kielellisiä oikeuksia voidaan rajoittaa esimerkiksi alueellisesti, kunhan yhdenvertaisuusperiaatetta ei loukata. (s. 8/II)
- Ehdotuksen eräänä lähtökohtana on nykyisen lain tapaan se, että kielelliset oikeudet osittain riippuvat alueellisista kielisuhteista. Näin ollen kielten asema vaihtelee eri kunnissa. Esimerkiksi yksikielisessä kunnassa toiskielisen yksilön oikeudet ovat rajoitetummat kuin kaksikielisen kunnan kielivähemmistöön kuuluvan henkilön oikeudet.
- Vaihtoehto ehdotetulle sääntelylle olisi, että kielten oikeudellinen asema määräytyisi niiden tosiasiallisen aseman perusteella siten, että laissa säädettäisiin enemmistö- ja vähemmistökielistä. Tällaisen ratkaisun mukaisesti ruotsin kieli olisi koko maassa vähemmistökieli ja kielilainsäädäntö laadittaisiin siten, että se olisi eräänlainen ruotsin kielen ”suojelulaki”. Tällainen ratkaisu ei kuitenkaan olisi perustuslain lähtökohtien mukainen. (s. 50/I)
- Hallintoalueet jaetaan edelleen kielen perusteella. Kielellisen jaotuksen perusyksikkö olisi vastaisuudessakin kunta. Jaotuksen perusteella kunta on joko yksikielinen tai kaksikielinen. Pykälä (5 §) vastaa asiallisesti nykyistä sääntelyä.
- Kuntien kielellisellä jaotuksella on merkitystä sekä yksilön kielellisille oikeuksille että viranomaisten kielellisille velvollisuuksille. Kaksikielisessä kunnassa yksilön kielelliset oikeudet ovat laajemmat kuin yksikielisessä. Ehdotuksen mukaan myös viranomaisia määritellään yksi- tai kaksikieliseksi kunnallisen jaotuksen perusteella. Tästä ehdotetaan säädettäväksi 6 §:ssä. (s. 68/I)

Kielilakia koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (PeVM 9/2002 vp) toteaa perustuslakivaliokunta tältä osin seuraavaa:

- Perusoikeusuudistuksen esitöiden mukaan (HE 309/1993, s. 65/I) uudistuksella ei kuitenkaan tarkoitettu muuttaa silloisen kielilainsäädännön perusteita, eikä oikeus käyttää omaa kieltään ja saada toimituskirjansa tällä kielellä siten suoraan perustus-

lain nojalla ulotu ehdottomana oikeutena yksikielisten kuntien ja muiden yhdyskuntien viranomaisiin, jollei lainsäädäntöä tältä osin ensin muuteta.

Näiden kannanottojen mukaan kielellisen jaotuksen perustana oleva kuntien jako yksi- ja kaksikielisiin kuntiin näiden asukkaiden kielen mukaan on hyväksyttävä jakoperuste. Tämä on sellainen perustuslain 6 §:ssä tarkoitettu hyväksyttävä peruste, joka oikeuttaa asettamaan ihmiset *osittain* erilaiseen asemaan kielellisten oikeuksien toteutumisen kannalta eri alueilla ja eri viranomaisissa.

2.2.2.2 Valtion viranomaisten henkilöstön kielitaito

Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (424/2003) määrittelee muun muassa perusteet henkilöstön kielitaitoa koskeville kelpoisuusvaatimuksille.

Valtion viranomaisten henkilöstölle voidaan asettaa kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia vain lailla taikka lain nojalla valtioneuvoston tai asianomaisen ministeriön asetuksella (5 §).

Kaksikielisessä valtion viranomaisessa, jossa enemmistön kielenä on suomen kieli, niissä viroissa, joissa laissa tai asetuksessa on *säädetty* kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto, on kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena erinomainen suomen kielen kirjallinen ja suullinen taito sekä tyydyttävä ruotsin kielen kirjallinen ja suullinen taito. *Yksikielisessä* suomenkielisessä valtion viranomaisessa on kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena erinomainen suomen kielen kirjallinen ja suullinen taito sekä tyydyttävä ruotsin kielen ymmärtämisen taito (6 § 1 mom.).

Edellä mainituista suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista voidaan kuitenkin valtioneuvoston asetuksella säätää *poikkeuksia* seuraavin edellytyksin: jos työtehtävät sitä edellyttävät tai, jos eri kielten käyttämistä edellyttävien työtehtävien jako viranomaisessa sen sallii, taikka vaatimuksista poikkeamiselle on muita erityisen painavia syitä (6 § 3 mom.).

Suomen ja ruotsin kielten taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista on lisäksi aina säädettävä, jos henkilöstön tehtäviin kuuluu yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta merkittävää julkisen vallan käyttöä (5 §).

Muulle henkilöstölle kuin sille, jolla on säädetty kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto, asetettavista suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella (6 § 4 mom.). Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös antaa valtuutus suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevien kelpoisuusvaatimusten säätämiseen asianomaisen ministeriön asetuksella niissä tapauksissa, joissa henkilöstölle ei kielitaitovaatimusten lisäksi aseteta muita kelpoisuusvaatimuksia.

Lain perusteella on annettu valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa (481/2003). Laissa tai asetuksessa säädetty kielitaito osoitetaan, jos kyseessä ei ole henkilön äidinkieli, aina muodollisella kielikokeella (lain 10 § 1 mom.), toisin sanoen joko valtionhallinnon kielitutkinnolla, joka voi sisältyä myös korkeakoulututkintoon, tai yleisellä kielikokeella. Tällaista kielitaitoa ei näin ollen voi osoittaa esimerkiksi viranhaun yhteydessä tehtävällä haastattelulla tai kokemusperäisesti.

Kielitutkinnossa voidaan osoittaa: 1) suomen tai ruotsin kielen suullinen taito, 2) suomen tai ruotsin kielen kirjallinen taito sekä 3) suomen tai ruotsin kielen ymmärtämisen taito

(asetuksen 1 § 1 mom.). Kielitaidon taitotasoa on kolme: erinomainen (ennen: täydellinen), hyvä tai tyydyttävä (asetuksen 1 § 2 mom.).

Myös muulta henkilöstöltä kuin siltä, jolla on säädettyä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto, tulee aina olla tehtävien hoitamiseksi riittävä kielitaito (2 §).

Henkilöstön kielitaidon ylläpitäminen on työnantajan vastuulla (2 §). Viranomaisten on koulutusta järjestämällä ja muilla henkilöstöpoliittisilla toimilla huolehdittava, että sen henkilöstöllä on riittävä kielitaito viranomaisen tehtävien hoitamiseksi laissa asetettujen vaatimusten mukaisesti. Virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen henkilöstöä otettaessa on varmistauduttava siitä, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito (3 §).

2.2.3 Aluehallinnon uudistamista koskevaan lainsäädäntöön sisältyvät erityissäännökset kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi

Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien organisointia koskevien säännösten lisäksi aluehallintovirastoista annettu laki (jatkossa Avi-laki) ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu laki (jatkossa Ely-laki) sisältävät seuraavat kielellisten perusoikeuksien toteuttamista koskevat erityissäännökset.

Avi-lain 6 §:ssä ja Ely-lain 5 §:ssä säädetään virastojen ja keskusten toimivallasta sekä toimialueista ja niiden laajentamisesta. Virasto tai keskus huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttää sille kuuluvaa toimivaltaa siten kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään. Virasto tai keskus voi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden viraston tai keskuksen toimialueella. Tämän edellytyksenä on, että toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista tai turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi. Virastojen ja keskusten toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Avi-lain 5 §:n 2 momentissa ja Ely-lain 4 §:n 2 momentissa säädetään asetuksenantovaltuudesta perustaa vastuualueita viranomaisiin.

Avi-lain 6 §:ssä 2 momentin mukaan toimialueen laajentamisesta poliisitoimen, työsuojelun ja ympäristölupa-asioiden tehtävissä säädetään kuitenkin asianomaisen ministeriön asetuksella. Tämän nojalla on annettu ympäristöministeriön asetus ympäristölupavastuualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin ja niiden toimialueiden laajentamisesta (984/2009), sosiaali- ja terveysministeriön asetus eräiden aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueen toimialueista (930/2009) ja sisäasiainministeriön asetus aluehallintovirastojen poliisitoimen vastuualueista (1110/2009). Edellä mainitut asetukset eivät sisällä tällä hetkellä Keski-Pohjanmaan maakuntaa koskevia erityissäännöksiä. Ely-laissa ei ole vastaavaa valtuutussäännöstä.

Avi-lain 18 § ja Ely-lain 23 § sisältävät säännökset kielivähemmistön palveluyksiköstä. Virastolla tai keskuksella voi sen toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi olla erillinen alueen suomen- tai ruotsinkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö. Palveluyksikkö voidaan perustaa myös yhtä useamman viraston tai keskuksen yhteiseksi yksiköksi. Kielivähemmistön palveluyksikön perustamisesta, tehtävistä, nimestä, toimialueesta ja toimipaikasta sekä henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tämän nojalla

aluehallintovirastoista annettuun asetukseen (jatkossa Avi-asetus) otettiin erityissäännös aluehallintovirastojen ruotsinkielisen opetustoimen palveluysiköstä, jonka toimialueeseen kuuluu koko maa (6 §). Yksikkö toimii Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa sen vastuualueista erillisenä yksikkönä. Pykälän 2 momentin mukaan palveluysikön tehtävänä on hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen opetustoimen tehtävät. Lisäksi palveluysikkö toimii asiantuntijana elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen, osaamiseen ja kirjastotoimeen liittyvissä asioissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun asetukseen (jatkossa Ely-asetus) ei sisälly vastaavaa säännöstä kielivähemmistön palveluysiköstä. Ely-asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan kielilaissa tarkoitettujen kielellisten oikeuksien turvaamiseksi hoidetaan Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palveluja Seinäjoen päätoimipaikan ohella Vaasassa. Ely-asetuksen 1 §:n 3 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulee toimia yhteistyössä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ruotsinkielisen opetustoimen palveluysikön kanssa hoitaessaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 16 §:ssä ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 40, 48 ja 53 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä.

2.3. Oikeudellisessa arvioinnissa huomioon otettavat lausunnot ja päätökset

2.3.1 Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto

Aluehallintouudistusta koskevaa hallituksen esitystä (HE 59/2009) eduskunnassa käsiteltäessä perustuslakivaliokunta (PeVL 21/2009 vp) lausui mm. kielellisistä oikeuksista seuraavaa:

- Perustuslaista ei sinänsä johdu estettä sille, että aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueista ja toimipaikoista säättäminen osoitetaan lailla asetuksenantajan tehtäväksi (vrt. PeVL 42/2006 vp, s. 3/I). Perustuslain säännökset voivat kuitenkin asettaa suoraan rajoituksia valtuuksien nojalla annettavien säännösten sisällölle muun muassa silloin, kun viranomaisen toimialueen sääntelyllä on perusoikeuskytkentöjä. Aluehallinnon uudistamisessa merkityksellistä on ainakin se, että muutokset viranomaisten toimialueissa saattavat vaikuttaa viranomaisen kielelliseen asemaan ja siten välillisesti perustuslain säännöksissä turvattujen kielellisten oikeuksien toteutumiseen.
- Valtion alue- ja paikallishallinnon asetuksentasoisessa järjestämisessä on kiinnitettävä erityisesti huomiota perustuslain 122 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.
- Perustuslakiesityksestä antamassaan mietinnössä valiokunta totesi perustuslain 122 §:ää arvioidessaan, että kielelliset olosuhteet voivat merkitä myös sellaisia erityisiä syitä, joiden vuoksi sinänsä yhteensopivista aluejaotuksista voidaan poiketa (PeVM 10/1998 vp, s. 35). Valiokunnan mielestä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että jos hallinnollisesti toimiva aluejako on mahdollista määrittellä useilla vaihtoehtoisilla tavoilla, perusoikeuksien turvaamisvelvollisuus edellyttää, että niistä valitaan vaihtoehto, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet.
- Merkitystä on myös perustuslain 17 §:n 2 ja 3 momentin säännöksillä oikeudesta käyttää omaa kieltään - suomea, ruotsia tai saamea - viranomaisessa sekä julkisen vallan velvoitteesta huolehtia maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

- Perustuslain 17 §:n säännös puolestaan edellyttää paitsi kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista muun muassa yhteiskunnallisten palvelujen järjestämisessä (HE 309/1993 vp, s. 65). Perustuslakivaliokunta on sittemmin korostanut perustuslain 17 §:ssä turvattujen kielellisten oikeuksien toteutumisesta huolehtimista silloin, kun valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisten toimialueita järjestetään lakia alemmanasteisin säännöksin ja päätöksin (PeVL 29/2006 vp, s. 2/II, PeVL 42/2006 vp, s. 3).
- Kielivähemmistöön kuuluvien henkilöiden mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samoin kuin yleisemminkin vaikutusmahdollisuudet aluehallinnossa saatavat perustuslakivaliokunnan mielestä vaarantua erityisesti silloin, jos kielivähemmistö jää hyvin pieneksi reuna-alueen ryhmäksi. Lähtökohtaisesti perustuslain kannalta ongelmallista olisi ainakin se, jos viraston tai keskuksen toimialueella on vain yksi kaksikielinen kunta. Valiokunnan mielestä tällaisessa tapauksessa esimerkiksi Avi-lain 18 §:ssä ja Ely-lain 23 §:ssä tarkoitetun kielivähemmistön palveluyksikön perustamisella ei käytännössä pystyttäisi turvaamaan kielivähemmistöön kuuluvien tosiasiallisia mahdollisuuksia saada palveluja enemmistön kanssa samojen perusteiden mukaan.
- Perustuslakivaliokunta korostaa, että kielelliset perusoikeudet on otettava huomioon jo aluejakoja ja niiden muutoksia valmisteltaessa Valiokunnan mielestä on joka tapauksessa selvää, että valtioneuvoston asetuksen sisältämän aluejaotuksen on perustuttava riittävään arvioon ratkaisun kielivaikutuksista.
- Valiokunta painottaa lisäksi, että valtioneuvoston päätöksenteko on tältä osin laillisuusharkintaa, joka perustuu perustuslain 122 §:n ja 17 §:n asettamiin vaatimuksiin. Hallinnollisesti mahdollisista aluejaotuksista on tällöin valittava se, joka toteuttaa parhaiten kielelliset perusoikeudet.

2.3.2 Oikeuskanslerin päätös

Oikeuskansleri on 30.10.2009 kielellisten perusoikeuksien toteutumista aluehallinnon uudistuksen yhteydessä koskevassa päätöksessään (OKV/1370/1/2009) todennut mm. seuraavaa:

- Hallintoa järjestettäessä tulee perustuslain 122 §:n mukaan pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Perustuslain 17 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Viimeksi mainittu säännös edellyttää paitsi kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista muun muassa yhteiskunnallisten palvelujen järjestämisessä (HE 309/1993 vp, s. 65). Hallituksen esityksestä annetussa perustuslakivaliokunnan mietinnössä (PeVM 25/1994 vp, s. 4) todetaan, että tuomioistuinten tulee valita perusteltavissa olevista lain tulkintavaihtoehtoista sellainen, joka parhaiten edistää perusoikeuksien tarkoituksen toteutumista ja joka eliminoi perustuslain kanssa ristiriitaiseksi katsottavat vaihtoehdot.
- Perustuslakia koskevan hallituksen esityksen perusteluissa todetaan olevan tärkeätä, että hallintoa järjestettäessä otetaan huomioon kielelliset perusoikeudet sekä turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään. Esityksessä korostetaan lisäksi kielellisen yhdenvertaisuuden vaatimusta edellyttämällä näiden mahdollisuuksien turvaamista samanlaisten perusteiden mukaan (HE 1/1998 vp, s. 177). Esityksen eduskuntakäsittelyssä ilmaistun perustuslakivaliokunnan kannan mukaan kielellisten olosuhteiden merkitys on perustuslain 122 §:ää

sovellettaessa sillä tavoin ensisijainen, että kielelliset olosuhteet voivat merkitä sellaisia erityisiä syitä, joiden vuoksi voidaan poiketa sinänsä yhteensopivista aluejaotuksista (PeVM 10/1998 vp, s. 35). Professori Kaarlo Tuori on perustuslakivaliokunnalle 19.5.2009 antamassaan lausunnossa todennut, että perustuslain 122 §:n 1 momenttia on kielellistä yhdenvertaisuutta koskevilta osiltaan tulkittava perustuslain 17 §:n 2 momentin kautta, mikä antaa sille näiltä osin ehdottoman oikeudellisen sitovuuden.

- Aluehallintouudistuksesta annetussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 21/2009 vp) todetaan, että ”valtioneuvoston asetuksen sisältämän aluejaotuksen on perustuttava riittävään arvioon ratkaisun kielivaikutuksista”. Valiokunta painottaa lisäksi, että valtioneuvoston päätöksenteko on tältä osin laillisuusharkintaa, joka perustuu perustuslain 122 §:n ja 17 §:n asettamiin vaatimuksiin. Lausunnossa katsotaan, että ”jos hallinnollisesti toimiva aluejako on mahdollista määritellä useilla vaihtoehdoilla tavoilla, perusoikeuksien turvaamisvelvollisuus edellyttää, että niistä valitaan vaihtoehto, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet”. Tähän lausumaan sisältyy perustuslakivaliokunnan aiemmin muotoileman perusoikeusmyönteisen lain-tulkinnan periaate.
- Perustuslakivaliokunnan linjausta lienee oikeata tulkita siten, että kielellisten oikeuksien asema perusoikeutena ja perusoikeuksien turvaamisvelvoite asettavat kielelliset oikeudet erityisasemaan aluejakopäätökseen vaikuttavien tekijöiden joukossa. Aluejaotukseen vaikuttavat muut seikat lienevät pääosin hallinnollisia tarkoituksenmukaisuus- tai taloudellisia näkökohtia, joille ei voi antaa perusoikeuksiin rinnastuvaa painoarvoa harkinnassa. Kun lainsäätäjä on perustuslain 122 §:n sanamuodossa erikseen korostanut kielellisten oikeuksien merkitystä aluejaotusten yhteydessä, on perustuslakivaliokunnan ratkaisulle korostaa kielellisten oikeuksien merkitystä vahvoja perustuslakiin kiinnittyviä perusteita.
- Perustuslakivaliokunnan linjaukset tulee ottaa huomioon myös annettaessa asetustasoisia säännöksiä. Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan (PeVL 21/2009 vp) olevan ”selvää, että perustuslain säännökset voivat asettaa suoraan rajoituksia valtuuksien nojalla annettavien alemmanasteisten säännösten sisällölle muun muassa silloin, kun viranomaisen toimialueen sääntelyllä on perusoikeuskytkentöjä”.
- Olisi oikeudellisesti kestävämpiä, jos asetuksessa päädyttäisiin perustuslakivaliokunnan tulkintalinjauksesta poikkeavaan ratkaisuun.
- Edellä mainituista syistä on välttämätöntä, että antaessaan asetusta koskevan esityksen valtioneuvoston yleisistunnossa päätettäväksi ministeriöllä on esittää asianmukaisesti perusteltu uskottava arvio siitä, että kielelliset oikeudet toteutuvat perustuslakivaliokunnan esittämän linjauksen mukaisesti.

2.4. Keski-Pohjanmaan sijoittumista koskevia oikeudellisia päätelmiä

Lainsäädännöstä, perustuslakivaliokunnan lausunnosta ja oikeuskanslerin päätöksestä on johdettavissa ainakin seuraavat Keski-Pohjanmaan tätä asiaa koskevien keskeisten säännösten tulkintaa täsmentävät ohjeet:

2.4.1 Lainsäädännön edellytykset

- Perustuslain säännökset voivat asettaa suoraan rajoituksia valtuuksien nojalla annettavien säännösten sisällölle silloin, kun viranomaisen toimialueen sääntelyllä on perusoikeuskytkentöjä.
- Perustuslain 17 § edellyttää paitsi kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista muun muassa yhteiskunnallisten palvelujen järjestämisessä.

- Kielelliset olosuhteet voivat perustuslain 122 §:ää tulkittaessa merkitä sellaisia erityisiä syitä, joiden vuoksi sinänsä yhteensopivista aluejaotuksista voidaan poiketa.
- Julkisen vallan on perustuslain 22 §:n mukaan turvattava perusoikeuksien, mukaan lukien kielellisten oikeuksien, toteutuminen ja viranomaisten on kielilain 35 §:n 3 momentin mukaan edistettävä molempien kansalliskielten käyttöä.
- Kielellisiä oikeuksia voidaan rajoittaa esimerkiksi alueellisesti kunhan perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusperiaatetta ei loukata.

2.4.2 Aluejaon edellytykset

- Aluejaossa on mahdollista poiketa maakuntajaotuksesta, jos se on erityisestä syystä perusteltua. Tällainen erityinen syy voi olla asianomaisen alueen kielelliset olosuhteet.
- Jos hallinnollisesti toimiva aluejako on mahdollista määritellä useilla vaihtoehtoisilla tavoilla, perusoikeuksien turvaamisvelvollisuus edellyttää, että niistä valitaan vaihtoehto, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet.
- Aluejaotuksen on perustuttava riittävään arvioon ratkaisun kielivaikutuksista, eikä se saa johtaa siihen, että kielivähemmistö jää hyvin pieneksi reuna-alueen ryhmäksi.
- Aluejaotukseen vaikuttavat muut kuin perusoikeuskytkentäiset seikat ovat pääosin hallinnollisia tarkoituksenmukaisuus- tai taloudellisia näkökohtia, joille ei voi antaa perusoikeuksiin rinnastuvaa painoarvoa päätöksenteossa.
- Aluejakoa koskeva päätöksenteko ei ole tarkoituksenmukaisuusharkintaa, vaan laillisuusharkintaa, joka perustuu perustuslain 122 §:n ja 17 §:n asettamiin vaatimuksiin (toisin sanoen ei tarkoituksenmukaisuusharkintaa).
- Toimialueista ja toimipaikoista säätäminen voidaan osoittaa lailla asetuksenantajan tehtäväksi.

2.4.3 Yhteenveto

Aluejaon on perustuttava riittävään arviointiin eri vaihtoehtojen vaikutuksista kielellisten perusoikeuksien toteutumismahdollisuuksille. Aluejakoratkaisu saa perustua vain lainsäädännön edellytyksille (laillisuusharkinta), ei tarkoituksenmukaisuusharkinnalle. Jos hallinnollisesti toimiva aluejako on mahdollista määritellä useilla vaihtoehtoisilla tavoilla, perusoikeuksien turvaamisvelvollisuus edellyttää, että niistä valitaan vaihtoehto, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet.

Tämä merkitsee, että vertailtaessa henkilöstön kielitaitojen arvioinnin perusteella viranomaisten kielivaroja, on *arvioitava, pystyvätkö viranomaiset eri sijoittumisvaihtoehtojen turvaamaan alueensa asukkaiden kielelliset oikeudet*. Jos vastaus tähän on, ettei tämä jossakin sijoittumisvaihtoehdossa ole mahdollista, ei tätä vaihtoehtoa voi valita. Jos vastaus on, että kielelliset oikeudet voidaan turvata kaikissa sijoittumisvaihtoehdoissa, on selvitetävä, missä vaihtoehdossa oikeudet *parhaiten* turvataan.

3 Lainsäädännön soveltaminen mahdollisessa muutostilanteessa

Keski-Pohjanmaan tämän hetken tilanteessa lainsäädännön soveltaminen kiteytyy kysymykseen perusoikeuksien toteutumisesta kahdessa eri vaihtoehdossa. Asian käytännöllinen puoli liittyy selvitysryhmän tehtävään selvittää virastojen kielitaitoresurssit eri vaihtoehdoissa ja puhtaasti lainsäädännöllinen puoli siihen, miten eri aluejakovaihtoehdot vaikuttavat lainsäädännön valossa perusoikeuksien toteutumiseen.

Lainsäädännöllisen arvioinnin lähtökohtana on, millaisia lainsäädännön takaamia oikeuksia eri ryhmille eri aluejakovaihtoehdot tuovat, jos kaksikielinen virasto tarjoaa kielilain määrittelemällä tavalla palvelut suomeksi ja ruotsiksi. Kun lainsäädännölliseen arvioon yhdistetään arvio todellisesta palvelukyvyistä kahdella kielellä, saadaan kokonaisarvio eri vaihtoehtoista.

Nykytilan mukaisessa vaihtoehdossa kaksikielisiä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ovat Pohjanmaan ELY-keskus ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on yksikielinen. Kaksikielisten ELY-keskusten toimialueet kattavat Pohjanmaan maakunnan, Etelä-Pohjanmaan maakunnan ja Keski-Pohjanmaan maakunnan. Näiden alueilla on ruotsinkielistä väestöä noin 97 000 henkeä ja virastolla on heihin nähden kielilain mukaan laajemmat velvollisuudet tarjota palveluja ruotsin kielellä. Suomenkielisen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueella asuu noin 650 ruotsin kieltä äidinkielenään puhuvaa henkilöä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hoitaa eräitä tehtäviä myös Kainuun maakunnassa. Heidän kielilain mukainen oikeutensa saada virastolta ruotsinkielistä palvelua on suppeampi kuin Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakuntien ruotsinkielisen väestön tällä hetkellä.

Nykytilan mukaisessa vaihtoehdossa AVIen osalta Länsi- ja Sisä-Suomen AVI on kaksikielinen ja sen toimialueeseen kuuluvat Keski-Suomen maakunta, Pirkanmaan maakunta, Etelä-Pohjanmaan maakunta, Pohjanmaan maakunta ja Keski-Pohjanmaan maakunta. Alueella asuu noin 100 000 ruotsin kieltä äidinkielenään puhuvaa henkilöä. Pohjois-Suomen AVI on yksikielinen ja sen toimialueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan maakunta ja Kainuun maakunta. Tällä alueella asuu noin 700 ruotsin kieltä äidinkielenään puhuvaa henkilöä, joihin nähden virastolla on suppeammat velvollisuudet tarjota ruotsinkielistä palvelua kuin kaksikielisellä virastolla.

Mainittujen maakuntien väestön äidinkielet ja virastojen yksi- tai kaksikielisyys:

Maakunta	Suomi	Ruotsi	AVI 2010	ELY 2010
Keski-Suomi	267 000	450	kaksikielinen	
Pirkanmaa	468 000	1 750	kaksikielinen	
Etelä-Pohjanmaa	191 000	500	kaksikielinen	kaksikielinen
Pohjanmaa	80 000	90 200	kaksikielinen	kaksikielinen
Keski-Pohjanmaa	61 000	6 500	kaksikielinen	kaksikielinen
Pohjois-Pohjanmaa	385 000	650	yksikielinen	yksikielinen
Kainuu	81 000	50	yksikielinen	

* Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen infrastruktuuri- ja liikennevastuualue sekä ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue hoitavat tehtäviä myös Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella

ELYj-keskusten aluejakomuutos vaikuttaisi Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntiin. Nyt näissä maakunnissa asuvista ruotsinkielisistä asuu kaksikielisen ELY-keskuksenn alueella yli 97 000 ja suomenkielisen ELY-keskuksen alueella noin 700.

AVIen aluejakomuutos vaikuttaisi kaikkiin taulukossa mainittuihin maakuntiin. Nyt näissä maakunnissa asuvista ruotsinkielisistä asuu kaksikielisen AVIn alueella lähes 100 000 ja suomenkielisen AVIn alueella noin 700.

Nykyisessä tilanteessa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielinen väestö muodostaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Suomen AVIn toimialueille erittäin pienen vähemmistön, jonka lainsäädännön takaamat kielelliset oikeudet suhteessa näihin virastoihin ovat suppeammat kuin tarkastelun kohteena olevien muiden maakuntien ruotsinkielisten asukkaiden.

Vaihtoehdossa, jossa Keski-Pohjanmaa sijoittuisi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä Pohjois-Suomen AVIin, vastaava tilanne muodostuisi seuraavaksi:

Maakunta	Suomi	Ruotsi	AVI vaihtoehdossa	ELY vaihtoehdossa
Keski-Suomi	267 000	450	kaksikielinen	
Pirkanmaa	468 000	1 750	kaksikielinen	
Etelä-Pohjanmaa*	191 000	500	kaksikielinen	kaksikielinen
Pohjanmaa	80 000	90 200	kaksikielinen	kaksikielinen
Keski-Pohjanmaa	61 000	6 500	kaksikielinen	kaksikielinen
Pohjois-Pohjanmaa	385 000	650	kaksikielinen	kaksikielinen
Kainuu	81 000	50	kaksikielinen	

ELY-keskusten osalta aluejakomuutos vaikuttaisi Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntiin ja niiden ruotsinkielisen väestön lainsäädännön mukaisiin oikeuksiin saada palveluja myös ruotsin kielellä. Muutoksen jälkeen jokainen maakunta kuuluisi kaksikielisen ELY-keskuksen toimialueeseen ja näin laajempien kielellisten oikeuksien piiriin tulisivat myös Pohjois-Pohjanmaan ruotsinkieliset, joita on noin 650. Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisen väestön lainsäädännön mukaan määräytyviin kielellisiin oikeuksiin suhteessa ELY-keskukseen muutos ei vaikuttaisi edellyttäen, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa voitaisiin tarjota palvelut ruotsin kielellä samanlaisten perusteiden mukaan kuin alueen suomenkieliselle väestölle. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueen ruotsinkielisen väestön määrä kasvaisi noin 650:sta noin 7 000:en.

AVIen osalta aluejakomuutos vaikuttaisi kaikkiin taulukossa mainittuihin maakuntiin. Jokainen maakunta kuuluisi kaksikielisen AVIin alueeseen ja näin laajempien kielellisten oikeuksien piiriin tulisivat myös Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkieliset, joita on noin 700. Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisen väestön lainsäädännön mukaan määräytyviin kielellisiin oikeuksiin suhteessa AVIin muutos ei vaikuttaisi edellyttäen, että Pohjois-Suomen AVI:ssa voitaisiin tarjota palvelut ruotsin kielellä samanlaisten perusteiden mukaan kuin alueen suomenkieliselle väestölle. Pohjois-Suomen AVIin ruotsinkielinen vähemmistö kasvaisi noin 700:sta reiluun 7 000:en.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkieliset vähemmistöt ovat varsin pieniä. Pohjois-Pohjanmaan ruotsinkielisistä hieman yli puolet asuu Oulussa ja loput hyvinkin hajanaisesti maakunnassa. Kainuun ruotsinkielisistä suurin osa asuu Kajaanissa.

Mahdollisen muutoksen jälkeen Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus olisi edelleen kaksikielinen virasto, mutta enemmistön kielenä olisi ruotsi. Virasto olisi Manner-Suomen ainut valtion aluehallinnon virasto, jossa ruotsin kieli olisi enemmistön kielenä.

Lainsäädännön perusteella näyttää siltä, että Keski-Pohjanmaan siirtäminen ns. pohjoiseen vaihtoehtoon parantaisi Pohjois-Pohjanmaan maakunnan ja Kainuun maakunnan ruotsinkielisen väestön oikeuksia saada kyseisten virastojen palveluja omalla äidinkielellään. Kainuussa vaikutus olisi pienempi, koska Kainuun ELY-keskus olisi edelleen yksikielinen.

Ns. eteläisessä vaihtoehdossa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien ruotsinkieliset pysyisivät edelleen pienenä yksikielisen alueen kielivähemmistönä ja heidän oikeutensa saada palveluja äidinkielellään aluehallinnon viranomaisilta määräytyisivät yksikielistä (suomenkielistä) viranomaista koskevien velvoitteiden mukaisesti. Teoreettisen tarkastelun mukaan useiden ruotsinkielisten oikeudet saada näiden virastojen palveluja äidinkielellään paranisivat ns. pohjoisessa vaihtoehdossa. Pohjois-Suomen AVIin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueilla olevien ruotsinkielisten vähemmistöjen koko kasvaisi nykyisestä.

Lainsäädännössä kaksikielisen palvelun tasovaatimukset tulevat perustuslain, kielilain ja hallintolain edellä esitellyistä säännöksistä. Kaksikielisen viranomaisen käyttämän kielen tulee olla asiallista, selkeää ja ymmärrettävää molemmilla kielillä. Tämä asettaa henkilöstön kielitaitovaatimuksille pohjan, joka täsmentyy laissa julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta. Kielelliset vaatimukset virastoille tarkoittavat molemmilla kansalliskielillä riittävää hyvän yleiskielen käyttämistä toiminnassa.

Mahdollisessa muutostilanteessa on tarpeen ottaa kantaa myös viranomaisten kielellisten palvelujen tasoon, joka vaikuttaa arviointiin perusoikeuksien kannalta parhaasta vaihtoehdosta. Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa ja Pohjanmaan sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksissa työskentelee keskimääräistä enemmän henkilöitä, joiden äidinkielenä on ruotsi. Tällöin ruotsin kielen taito ja palvelun sujuvuus on parempaa kuin, jos palvelua antaa henkilö, joka osaa ruotsin kieltä esimerkiksi vain kielilainsäädännön asettamien minimivaatimusten mukaisesti (tydyttävä ruotsin kielen taito).

Jos aluejakoratkaisu muuttaa Keski-Pohjanmaan osalta tilannetta niin, että alueen ruotsinkielisille asukkailla palveluja antaa henkilöstö, johon kuuluu oleellisesti vähemmän ruotsin kieltä äidinkielenään puhuvia kuin nykyisin, sen voidaan katsoa heikentävän ruotsinkielisen palvelun sujuvuutta ja tasoa nykyisestä.

Lainsäädännöllisen arvioinnin kannalta mahdollisessa muutostilanteessa keskeisiä tekijöitä ovat seuraavat:

- Nykyisessä aluejaossa arvioinnin kohteena olevien yksikielisten viranomaisten toimialueilla asuu lähes seitsemäsataa ruotsinkielistä henkilöä.
- Keski-Pohjanmaan maakunnan sijoittaminen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Suomen AVIn toimialueisiin siirtäisi jokaisen muutoksen vaikutuspiirissä olevan ruotsinkielisen henkilön kaksikielisen viraston toimialueeseen. Tämä laajentaisi Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisen väestön kielellisiä oikeuksia.
- Virastojen kielitaitoresurssit vaikuttavat tosiasialliseen tilanteeseen niin, että virastojen mahdollisuudet tarjota ruotsinkielisiä palveluja saattavat olla tasoltaan heikommalla kuin nykyisin.

3.1 Tulkintavaihtoehdot

Kielellisten oikeuksien toteutumisen vertailemiseksi selvitysryhmän työssä on ollut esillä kaksi lainsäädännön tulkinta- ja soveltamisvaihtoehtoa. Niistä pyydettiin myös asiantuntijalausunnot professoreilta Tuori ja Mäenpää. Vaihtoehdot olivat seuraavat:

- Kielellisten oikeuksien toteutumista tulee arvioida vertailemalla kumpaakin vaihtoehtoa irrallaan muutoksesta. Tässä vaihtoehdossa osaksi harkintaa nousee se, että Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisten oikeudet saada palveluja äidinkielellään paranevat, koska Pohjois-Suomen aluehallintovirasto sekä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muuttuisivat kaksikielisiksi virastoiksi ja tämä parantaisi yhdenvertaisuutta alueella. Tämä asia asettuisi sitä vastaan, että Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisten palvelut saattaisivat laadullisesti heiketä. Tulkinnan seurauksena olisi, että jos Pohjois-Pohjanmaan ELY:ssä ja Pohjois-Suomen AVI:ssa pysytään toimimaan kielilain vaatimusten mukaan kaksikielisesti, se olisi kielellisten oikeuksien kannalta parempi vaihtoehto, koska kielelliset oikeudet toteutuisivat useamman henkilön kohdalla laajempina.

- Kielellisten oikeuksien toteutumista tulee arvioida muutoksena nykytilaan. Keski-Pohjanmaan maakunnan ruotsinkielisellä väestöllä on subjektiivinen oikeus nykytilan mukaisiin palveluihin, eikä tämän oikeuden toteutumista voi asettaa vertailtavaksi Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien paranemisen kanssa. Ilman muutosta Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisten asema pysyisi ennallaan, eikä huononisi. Tämä tulkinta johtaa siihen, että Pohjois-Pohjanmaan ELYssä ja Pohjois-Suomen AVI:ssa henkilöstön kielitaidon tulee olla parempi kuin eteläisessä vaihtoehdossa, jotta vaihtoehto toteuttaisi kielelliset oikeudet paremmin.

Tekemiensä selvitysten ja asiantuntijalausuntojen pohjalta selvitysryhmä on päättänyt jälkimmäiseen tulkintavaihtoehtoon lainsäädännöstä. Asiantuntijalausunnot ovat sellaisenaan luvussa 7.

Kysymys aluejaon suhteesta kielellisiin oikeuksiin ja perusoikeuksiin ratkeaa tässä tapauksessa sen pohjalta, pystyisivätkö Pohjois-Suomen AVI ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus tarjoamaan ruotsinkielisiä palveluita toimialueellaan tasoltaan parempina kuin Länsi- ja Sisä-Suomen AVI sekä Pohjanmaan ELY-keskus ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus.

4. Kielitaidon arviointi

Kielitaidon arviointi suoritettiin Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, tarpeellisin osin Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ja Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.

Virastoille annettiin toimeksianto (ks. liite 5), jossa pyydettiin, että esimiehet kartoittavat ja arvioivat henkilö kerrallaan, yhdessä alaistensa kanssa, henkilöstön ruotsin kielen taidon suhteessa heidän tehtäviinsä. Henkilöt, joiden tämän kartoituksen perusteella arvioitiin voivan hoitaa tehtäviään myös ruotsiksi, osallistuvat testaukseen. Ruotsin kielen taidon omaaviksi katsottiin ilman testausta ruotsia äidinkielenään puhuvat henkilöt ja ruotsin kielellä tutkinnon suorittaneet henkilöt. Virastoissa ei testattu henkilöitä, joiden ei arvioitu omaavan riittävää ruotsin kielen taitoa.

Testauksessa käytettiin valtion kielitutkinnon kriteerejä ja testaajina toimivat valtion kielitutkintolautakunnan apujäsenet. Testeihin sisältyivät taito ymmärtää kuultua ja luettua ruotsin kieltä sekä kyky käyttää ruotsia suullisesti ja kirjallisesti. Testaustulokset siirrettiin virastoissa virastokohtaisiin palvelukarttoihin. Viraston johto on arvioinut testatun kielitaidon riittävyyden tehtäviin nähden. Saadut arvioinnit ovat raportin liitteinä (ks. liite)

Aluehallintovirastoissa ruotsinkielentaitoisiksi merkittiin testatuista ainoastaan ne henkilöt, jotka läpäisivät testin kaikki osiot. ELY-keskuksissa henkilöstö osallistui niihin testin osioihin, sen kielitaidon osalta, jota heidän tehtävänsä edellyttävät.

Kaikki henkilöt eivät osallistuneet arviointiin mm. ajan puutteen vuoksi. Henkilöstön ruotsin kielen taidon arvioinnin lopputulos on kuitenkin riittävän kattava.

Arvioinnin kohteena olleet virastot antoivat myös sanallisen arvion kielitaitoresurssien riittävyydestä kaksikieliseen palveluun. Kielitaidon arviointi virastoissa suoritettiin kesäkuun alkuun mennessä.

Raportin liitteenä ovat kielitaidon arvioinnista lähetetty toimenpidepyyntö liitteineen ja virastojen palvelukartat, joihin kielitaitoresurssit on merkitty sekä selvitysryhmän saamat virastojen antamat muut arviot.

5 Virastojen kielitaitoresurssit eri vaihtoehtoisissa

5.1. Aluehallintovirastot

5.1.1 Nykytila

Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa on viisi vastuualuetta (peruspalvelut, oikeusturva ja luvat; ympäristöluvut; työsuojelu; pelastustoimi ja varautuminen sekä poliisitoimi) ja hallintopalvelujen vastuuyksikkö. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto hoitaa työsuojelutehtävät myös Lapin aluehallintoviraston alueella ja sillä on valtakunnallisena erikoistumistehtävänä peruspalvelujen arvioinnin kehittäminen ja yhteensovittaminen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa on neljä vastuualuetta (peruspalvelut, oikeusturva ja luvat; ympäristöluvut; työsuojelu sekä pelastustoimi ja varautuminen) ja hallintopalvelujen vastuuyksikkö. Poliisin AVI-tehtävät viraston alueella hoitaa Lounais-Suomen aluehallintovirasto. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa toimii vastuualueista erillisenä yksikkönä ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikkö. Palveluyksikön tehtävänä on hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen opetustoimen tehtävät. Lisäksi palveluyksikkö toimii asiantuntijana elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen, osaamiseen ja kirjasto-toimeen liittyvissä asioissa.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kokonaishenkilöstömäärä on palvelukartan mukaan 268,9 htv:tä, josta 14 htv:tä on viraston vastuualueista erillisenä yksikkönä toimivan ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön henkilöstöä. Palveluyksikön toimialueena on koko maa. Ruotsin kielen testeihin osallistui yhteensä 49 henkilöä. Äidinkieleltään ruotsinkielisiä henkilöitä viraston palveluksessa on 37.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kokonaishenkilöstömäärä on palvelukartan mukaan 144 htv:tä. Henkilöstön kielitaito käytiin johdon toimesta läpi yhdessä henkilöstön kanssa jokaisen henkilön osalta, minkä jälkeen ruotsin kielen testeihin osallistui yhteensä 45 henkilöä. Äidinkieleltään ruotsinkielisiä viraston palveluksessa on kaksi.

Nykytilanteessa Länsi- ja Sisä-Suomen AVI on kaksikielinen ja Pohjois-Suomen AVI yksikielinen. Länsi- ja Sisä-Suomen AVIn toimialueella on noin 100 000 ruotsinkielistä asukasta.

Virastojen ylimmän johdon kielitaito on riittävä molemmissa virastoissa. Ruotsin kielen tai toisen henkilöstön sijoittuminen virastojen eri vastuualueille on selvityksen mukaan seuraavanlainen taulukon mukainen. Taulukossa kustakin henkilöstöryhmästä on vasemmanpuoleiseen sarakkeeseen merkitty kokonaismäärä ja riittävän ruotsinkielisen taidon osoittaneiden määrä siitä seuraavaan oikeanpuoleiseen sarakkeeseen.

Toimistohenkilökuntaa vastuualueella on Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa 3 htv, joista ruotsin taitoista 2 htv, 66 %. Pohjois-Suomen AVI:ssa vastaava määrä on 6 htv, joista kukaan ei arvioinnin mukaan omaa riittävää ruotsin kielen taitoa.

Pelastustoimi ja varautuminen

Pelastustoimi ja varautuminen vastuualueella on vain vähän palveluja, jotka on suunnattu yksityishenkilöille tai yrityksille.

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa vastuualueen johto- ja asiantuntijatehtävissä toimii neljä henkilöä, joista kaksi osaa ruotsia. Pohjois-Suomen AVI:ssa testeihin ei tältä vastuualueelta osallistuttu.

Toimistohenkilökuntaa vastuualueella Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa työskentelee 2 htv, ja ruotsiksi tästä joukosta voi työskennellä 1 htv. Pohjois-Suomen AVI:ssa vastuualueella on toimistohenkilökuntaa 1 htv, joka ei ole osallistunut testeihin.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa vastuualueella johtoa on 3 htv, josta ruotsiksi työskentelemään pystyviä 1,5 htv, 50 %. Pohjois-Suomen AVI:ssa vastuualueen johtoon kuuluu 3 htv, joista ruotsiksi työskentelemään pystyy 1 htv, 33 %.

Asiantuntijoita vastuualueella on Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa 54,9 htv, joista ruotsiksi pystyy työskentelemään 23 htv, 42 %. Pohjois-Suomen AVI:ssa vastuualueella työskentelee asiantuntijoita 29 htv, joista ruotsiksi pystyy testauksen mukaan työskentelemään 8 htv, 28 %.

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa vastuualueella on toimistohenkilökuntaa 16,5 htv, joista ruotsiksi työskentelemään pystyviä 7 htv, 42 %. Pohjois-Suomen AVI:ssa vastuualueella on toimistohenkilökuntaa 8 htv, joista ruotsiksi pystyy työskentelemään 1 htv, 12,5 %.

Hallintopalvelujen vastuuyksikkö

Vastuuyksikkö sisältää suurimmaksi osaksi sisäisiä palveluita (henkilöstö- ja taloushallinto), mutta hieman myös asiakkaisiin kohdistuvia palveluita.

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa on vastuuyksikössä ruotsin kieltä taitavaa johtoa 0,5 htv ja Pohjois-Suomen AVI:ssa 0 htv.

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa vastuuyksikössä on asiantuntijoita 10 htv, joista ruotsiksi työskentelemään pystyviä 5,5 htv, 55 %. Pohjois-Suomen AVI:ssa vastuuyksikössä on asiantuntijoita 12 htv, joista ruotsiksi työskentelemään pystyviä 4 htv, 33 %.

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa vastuuyksikössä on toimistohenkilökuntaa 17 htv, joista ruotsiksi työskentelemään pystyviä 3,5 htv, 21 %. Pohjois-Suomen AVI:ssa vastuuyksikössä on toimistohenkilökuntaa 6 htv, joista ruotsiksi työskentelemään pystyviä 1 htv, 16 %.

Poliisitoimi

Poliisitoimen vastuualueella Pohjois-Suomen AVI:ssa on seitsemän asiantuntijaa, joista yksi htv käytetään poliisin AVI-tehtävien hoitamiseen. Seitsemästä asiantuntijasta yhdellä on

selvitetty riittävä ruotsin kielen taito. Länsi- ja Sisä-Suomen AVIn alueella poliisitoimen tehtäviä hoitaa Lounais-Suomen AVI, jonka henkilöstön ruotsin kielen osaamista ei ole testattu.

Nykytilanteen yhteenveto

Nykytilanteessa molemmat virastot, joista Pohjois-Suomen AVI on yksikielinen ja Länsi- ja Sisä-Suomen AVI kaksikielinen, selviytyvät niiltä vaaditusta ruotsinkielisestä palvelusta.

5.1.2 Vaihtoehtoinen tilanne

Jos Pohjois-Suomen AVIn tulisi nykyisillä voimavaroilla toimia kaksikielisenä virastona, olisivat kriittisimmät kohdat selvityksen mukaan ruotsiksi työskentelemään pystyvän toimistohenkilökunnan määrä, työsuojelun tilanne kaikkien ryhmien osalta sekä pelastustoimi ja varautuminen.

Jos Keski-Pohjanmaa sijoitettaisiin Pohjois-Suomen AVIin, se merkitsisi myös henkilöstösiirtoja, jotka vaikuttaisivat viraston kykyyn järjestää palveluja ruotsin kielellä. Pohjois-Suomen AVIsta tulisi kaksikielinen virasto, jonka toimialueella olisi noin 7 500 ruotsinkielistä asukasta. Länsi- ja Sisä-Suomen AVI pysyisi kaksikielisenä viranomaisena ja sen toimialueella olisi 90 000 ruotsinkielistä asukasta.

Selvitysryhmän saamien tietojen ja selvitysten mukaan Pohjois-Suomen AVIn palvelukseen siirtyisi muutostilanteessa henkilöstöresursseja seuraavasti: työsuojelun vastuualueelle kuusi virkaa, ympäristölupavastuualueelle kolme virkaa ja avoimina virkoina seitsemän.

Saatujen selvitysten mukaan vaihtoehtoisessa tilanteessa kielitaitoiset henkilöstöresurssit sijoittuisivat virastoihin ja vastuualueille seuraavan taulukon mukaisesti.

VAIHTOEHTOINEN TILANNE - ALUEHALLINTOVIRASTOT						
Länsi- ja Sisä-Suomen AVI						
Vastuualue	Johto	ruotsintaito	As.tuntijat	ruotsintaito	tstohenk.	ruotsintaito
Ylin johto	7,0	7,0				
Työsuojelu	8,0	2,0	70,9	15,0	25,6	2,0
Ympäristöluvut	3,0	2,0	22,0	17,0	3,0	2,0
Pelastustoimi ja varautuminen	0,0	0,0	3,0	1,0	2,0	1,0
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	3,0	1,5	53,9	23,0	16,5	7,0
Ruotsinkielinen opetustoimen palvelyksikkö	0,0	0,0	12,0	12,0	2,0	2,0
Hallintopalvelut	2,0	0,5	10,0	5,5	17,0	3,5
Yhteensä:	23,0	13,0	171,8	73,5	66,1	17,5
LSS AVI htv yhteensä: 260,9 LSS AVI ruotsinkielentaitoinen htv yhteensä: 104,0						
* valtakunnallista palvelua tarjoava erikoistumisyksikkö						
Pohjois-Suomen AVI						
Vastuualue	Johto	ruotsintaito	As.tuntijat	ruotsintaito	tstohenk.	ruotsintaito
Ylin johto	7,0	4,0				
Työsuojelu	3,0	0,0	41+1**	7,0	4,0	1,0
Ympäristöluvut	3,0	0,0	17,0	10,0	7,0	0+1*
Poliisi	0,0	0,0	7,0	1,0	3,0	0+1*
Pelastustoimi ja varautuminen	0,0	0,0	3,0	0+1*	2,0	0+1*
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	3,0	1,0	29,0	8,0	8,0	2,0
Hallintopalvelut	0,0	0,0	12,0	4,0	6,0	1,0
Yhteensä:	16,0	5,0	110,0	31,0	30,0	7,0
PS AVI htv yhteensä: 156,0 PS AVI ruotsinkielentaitoinen htv yhteensä: 43,0						
*Näihin sijoitettaisiin 4 eläköitymistien tapauksissa avautuvaa avointa virkaa; siirrot merkittyinä merkinnällä '+1'						
** '+1' tarkoittaa avointa virkaa						
Huom. PS AVIn ja LSS AVIn lukujen muutoksia ei voi taulukon kuvaaman hypoteettisen tilanteen osalta verrata suoraan toisiinsa, johtuen siitä, että osa viroista on avoimia ja siitä, että osa viroista siirtyisi mahdollisessa muutostilanteessa Lounais-Suomen AVIsta.						

Työsuojelu

Työsuojeluvastuualueen osalta muutos merkitsisi sosiaali- ja terveysministeriön ilmoituksen mukaan, että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelu –vastuualueelle siirrettäisiin tai perustettaisiin kaksikielinen lakimiehen virka, siirtyisi neljä Kokkolaan sijoitettua tarkastajaa, joista kaksi pystyy toimittamaan tarkastuksia ruotsiksi ja näiden lisäksi vielä yksi kaksikielisen tarkastajan virka.

Muutosten jälkeen Pohjois-Suomen AVI:ssa olisi johtoa 3 htv, josta 0 htv ruotsin kielen taitoista, asiantuntijoita 42 htv, joista 7 htv ruotsin kielen taitoista ja toimistohenkilökuntaa 4 htv, joista 1 htv ruotsin kielen taitoista.

Ympäristöluvut

Henkilöstösiirrot toisivat mahdollisen tuottavuusvähennyksen jälkeen Pohjois-Suomen AVI:n kaksi asiantuntijaa htv:tä, jotka on sijoitettu Kokkolaan. Tämä siirto lisäisi Pohjois-Suomen AVI:n ympäristöluvut vastuualueen ruotsin kieltä taitavien asiantuntijoiden määrää kahdella. Vastuualueen asiantuntijoilla olisi riittävät kielitaitoresurssit kielilain mukaiseen kaksikieliseen toimintaan.

Muut vastuualueet

Tämän hetken tietojen mukaan neljä avointa virkaa voitaisiin siirtää Pohjois-Suomen AVI:n, jos Keski-Pohjanmaa siirretään sen toimialueeseen 1.1.2011 lukien, jos virat ovat

silloin vapaina tai henkilö suostuu siirtymään. Tämä riippuu siitä, toteutuvatko eläkkeelle siirtymiset. Laissa valtion aluehallintouudistusta koskevan lainsäädännön voimaantulon (11§) todetaan, että virkojen ja tehtävien siirtymiseen ei tarvita virkamiehen tai työntekijän suostumusta, ellei virka tai tehtävä siirry työssäkäyntialueelta toiselle

Jotta Pohjois-Suomen AVIn kielitaitoresurssit kattaisivat tarpeellisen toiminnan, tulisi näistä neljästä virasta saada riittävät kielitaitoresurssit toimistohenkilökuntaan. Tämän jälkeen tässä henkilöstöryhmässä olisi kielitaito, jolla kielilain mukaiset kaksikieliset palvelut pystyttäisiin Pohjois-Suomen AVI:ssa järjestämään.

5.1.3 Yhteenveto aluehallintovirastoista vaihtoehtoisessa tilanteessa

Mahdolliset virkasiirrot ja lisäykset poistaisivat ruotsin kielen taidon puutteita työsuojelun vastuualueella johtoa lukuun ottamatta. Vapaiden virkojen siirtämisellä olisi mahdollista vahvistaa Pohjois-Suomen AVIn ruotsinkielisiä palveluita myös toimistohenkilökunnan osalta. Ympäristölupavastuualueella kaksikielinen asiantuntijaresurssi vahvistuisi.

Muutoksen jälkeen Pohjois-Suomen AVI pystyisi järjestämään kielilain mukaiset palvelut myös ruotsiksi kolmella vastuualueella sekä hallintopalveluissa. Arvioinnilla saadun tiedon mukaan riittävät kielitaitoresurssit näyttäisivät kuitenkin olevan ohuet pelastustoimi ja varautuminen –vastuualueella ja työsuojelun johdossa riittämättömät.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan virkasiirroissa on mahdollista ottaa huomioon kielellisten oikeuksien turvaaminen muutostilanteessa. Arviointia on vaikeuttanut se, että enempiä virkasiirtoja ei voida toteuttaa 1.1.2011 lukien henkilöstöjärjestelyistä johtuvista syistä.

Poliisiin lakisääteiset AVI-tehtävät ovat poliisitoimen alueellinen viranomaisyhteistyö sekä varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittaminen poliisitoimintaan koskien. Näissä tehtävissä ei ruotsin kieltä käytettäisi, koska toimialueen kaikki kunnat olisivat edelleen enemmistöltään suomenkielisiä ja tehtävää hoidettaessa yhteydet ovat viranomaisten välisiä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kielitaitoresurssit olisivat määrällisesti pienemmät kuin Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa. Pohjois-Suomen AVIn henkilöstöstä pienempi osa olisi äidinkieleltään ruotsinkielisiä, minkä vuoksi arvioidaan, että viraston kyky tuottaa ruotsinkielisiä palveluita olisi laadullisesti heikompi kuin Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:ssa.

Mahdollinen muutos heikentäisi Länsi- ja Sisä-Suomen AVIn kykyä järjestää kaksikielisiä palveluita.

5.2. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

5.2.1 Nykytilanne

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa kielitaitoselvitykseen osallistuneiden kokonaismäärä oli 224 htv:tä, joista ruotsin kielen testeihin osallistui 75,4 htv:tä (33 %). Lisäksi äidinkielellään ruotsia puhuvia ELY-keskuksessa on yhteensä 45 henkilöä. ELY-keskuksen kahdella vastuualueella kokonaishenkilöstömäärä on 282.

Pohjanmaan ELY-keskuksen henkilökunnasta n. 50 %:lla henkilökunnasta on äidinkielenään ruotsi (henkilöstön kokonaismäärä 145). Ulkopuolisen arvioijan suorittamaan ruotsin kielen taidon arviointiin osallistui 38 henkilöä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa kieliselvitykseen osallistuttiin yhteensä 361,5 htv:llä (henkilöstön kokonaismäärä 401). Tästä kokonaismäärästä testeihin osallistuttiin 99,9 htv:lla (100 henkilöä) eli 29 % koko määrästä

Nykytilanteessa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Kainuun ELY-keskus ovat yksikielisiä, Pohjanmaan ELY-keskus on kaksikielinen ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen selvityksessä mukana olleet vastuualueet ovat kaksikielisiä. Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Etelä-Pohjanmaan kaksikielisten vastuualueiden alueella asuu noin 100 000 ruotsinkielistä henkilöä.

Ruotsin kielen taitoisen henkilöstön sijoittuminen virastojen eri vastuualueille on selvityksen valossa seuraavanlainen taulukon mukainen. Yksityiskohtaisemmat palvelukartat ovat raportin liitteenä.

PALVELUKARTTOJEN YHTEENVETO - ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSET								
Vastuualue/virasto	Yhteensä henkilötyövuosia						Htv:t yhteensä	
	Johto yht.	ruotsin taito	asiantuntijat	ruotsin taito	tstohlöstö	ruotsin taito	hlöstö	ruotsin taito
ETOK/Pohjanmaan ELY	9,3	9,3	81,2	65,5	19,2	13,2	109,7	88,0
Liikenne ja infrastruktuuri/EPOELY	4,7	4,7	40,4	15,2	7,0	0,9	52,1	20,8
Ympäristö ja luonnonvarat/EPOELY	18,2	12,2	94,8	54,0	55,4	12,8	168,4	79,0
Yhteensä:	32,2	26,2	216,4	134,7	81,6	26,9	330,2	187,8
ETOK/POPELY	15,2	7,0	112,5	36,3	55,3	6,0	183,0	49,3
kalatalous/Kainuu	5,0	0,0	4,0	0,0	5,0	0,0	14,0	0,0
Liikenne ja infrastruktuuri/POPELY	6,9	3,4	34,1	8,2	13,0	0,0	54,0	11,6
Ympäristö ja luonnonvarat/POPELY	9,9	4,9	79,3	18,0	23,5	2,0	112,7	24,9
Yhteensä:	37,0	15,3	229,9	62,5	96,8	8,0	363,7	85,8

Taulukko: Kainuu -> kalatalous Kainuu omalle rivilleen

Taulukko: viraston koko henkilöstö ja viraston ruotsinkielisen resurssi omina lukuinaan
 Nykytilanteessa kaikki selvityksessä olleet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset selviävät kielellisistä velvoitteistaan. Pohjanmaan ELY-keskuksen yksi vastuualue ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat vastuualueiden kielitaitoresurssit ovat myös riittävät kaksikieliseen palveluun. Pohjanmaan ELY-keskuksen henkilökunnasta noin puolet on äidinkieltään ruotsinkielisiä. Henkilöstö sijoittuu Vaasaan ja Kokkolaan.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on tällä hetkellä yksikielinen virasto ja sen tarpeet ruotsinkielisen palvelun järjestämiseen ovat vähäiset. Virastossa työskentelee saadun tiedon mukaan kaksi ruotsia äidinkielenään puhuvaa henkilöä.

5.2.2 Vaihtoehtoinen tilanne

Jos Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa tulisi tarjota kielilain mukaisia ruotsinkielisiä palveluja yli 7 000 ruotsinkieliselle asukkaalle, kielitaitoresurssien puute näkyisi seuraavissa kohdissa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri - vastuualueella (ETOK) on tehtäviä, joissa ei ole riittävästi ruotsinkielentaitoisia asiantuntijoita tai toimistohenkilökuntaa. Maatalouden kehittäminen-kokonaisuudessa kehittäminen ja rahoitus, maksatukset ja hallinnolliset tarkastukset, tulotuet ja EVIRAn tehtävät ovat pal-

velukokonaisuuksia, joissa on yhteensä vain muutama htv myös ruotsiksi työskenteleviä asiantuntijoita ja vain hyvin vähän ruotsiksi työskentelevää toimistohenkilökuntaa. Hyvin vähän ruotsin kielen taitoista henkilökuntaa on myös työllisyyden edistämisen eri tehtävissä, maahanmuuttotehtävissä ja osaamisen kehittämisessä. Näissä ei todennäköisesti pystyttäisi kaksikielistä palvelua nykyresursseilla tarjoamaan riittävässä määrin kaikkina aikoina.

Kalataloustehtävät, jotka hoidetaan Kainuun ELY-keskuksessa, ovat selvityksen mukaan kokonaan vailla ruotsin kielen taitoista henkilökuntaa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen nykyisellä henkilöstöllä ei ole riittäviä valmiuksia toimia ruotsin kielellä oikeudellisissa asioissa (esim. lakiasiaain palvelut ml. takaisinperinnät), palkkaturva-asioissa sekä maaseutu- ja energiayksikön palveluissa.

Ruotsinkielen taitoisen toimistohenkilökunnan määrä on pieni ja kaikissa palvelukokonaisuuksissa ei ole toimistohenkilökuntaa, joka pystyisi työskentelemään ruotsiksi. Taustalla on tilanne, jossa henkilöt on otettu yksikieliseen virastoon eikä luonnollisestikaan toimistopalveluja ole pyritty kehittämään kaksikieliseksi.

Ympäristö ja luonnonvarat vastuualueella on vain 2 htv toimistohenkilökuntaa, joka pystyy työskentelemään ruotsiksi. Ympäristönsuojelu, alueiden käyttö ja luonnonsuojelu ovat tehtäväkokonaisuuksia, joissa ruotsinkielistä palvelua tarvitaan ja sitä tuottamaan pystyviä asiantuntijoita on vain vähän. Jokaisena päivänä ei palvelua pystyttäne nykyresurssein tarjoamaan.

Liikenne ja infrastruktuuri vastuualueella ei ole testauksen mukaan lainkaan ruotsin kielen taitoista toimistohenkilökuntaa. Etelä-Pohjanmaan ELY:n samalla vastuualueella on myös erittäin vähän (0,9 htv) ruotsin kielen taitoista toimistohenkilökuntaa, mistä voi päätellä, ettei kaksikielisessä virastossa vastuualueen toimistotehtävissä ruotsin kieltä tarvita usein. Asiakas- ja viranomaispalveluissa (0 htv) ja julkisen liikenteen järjestämisessä (0,6 htv) ruotsin kieltä osaavien asiantuntijoiden määrä on niin pieni, ettei jatkuva palvelu ruotsiksi onnistuisi.

Muilta osin nykyiset kielitaitoresurssit ovat sellaiset, että virasto pystyisi tarjoamaan kiellain mukaiset kaksikielisen viraston palvelut.

Selvitysryhmä on saanut työ- ja elinkeinoministeriöltä muistion, jossa käsitellään mahdollisia henkilösiirtoja, jos Keski-Pohjanmaan maakunta siirtyisi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen. Muistio on raportin liitteenä. Muistiossa otetaan kantaa myös tehtäväjärjestelyihin mahdollisen aluejakomuutoksen yhteydessä seuraavasti: ”EU:n ja kotimaisen kalatalouden ja yleisen kalatalousedun valvonnan tehtävissä tarkoituksena on säätää nämä tehtävät hoidettaviksi Pohjanmaan ELY-keskuksessa.”

Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen käsitykset mahdolliseen vaihtoehtoon liittyvistä henkilösiirroista eivät ole täysin yhtenevät ja tässä selvityksessä esitetty vaihtoehtoinen malli on tehty TEM:n käsityksen pohjalta, koska se on toimivaltainen siirrot tekemään.

Vaihtoehtoisen mallin mukaisesti ETOK -vastuualueella Pohjanmaan ELY-keskuksesta siirtyisi Kokkolassa työskenteleviä 16,6 htv, joissa on yksikönjohtaja yksi htv, toimistohenkilökuntaa 2 htv, jotka molemmat ovat äidinkieltään ruotsinkielisiä ja asiantuntijoita loput, joista ruotsiksi työskentelemään pystyviä on 6 htv. Tässä siirrossa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus saisi kaikkiaan 6 ruotsin kieltä äidinkielenään puhuvaa virkamiestä. TEM:n

muistion mukaan Pohjanmaan ELY-keskuksesta siirrettäisiin kaiken kaikkiaan 26 htv:n edestä henkilöitä, mutta muiden kuin 16,6 htv osalta tätä ei ole kohdennettu tarkemmin. Kokkolassa työskentelee edellä mainittujen lisäksi kuusi määräaikaista henkilöä, joista viiden määräaikaisuus päättyy ennen vuoden 2011 alkua. Jos kymmenen siirrettävän ja avoimeksi jäävän htv:n kielitaito noudattaa samaa jakaumaa kuin Pohjanmaan ELY-keskuksessa yleensä, olisi siirrettävistä ruotsinkielellä työskentelemään pystyviä kahdeksan htv. Henkilöstön halukkuutta siirtymiseen ei ole tässä yhteydessä selvitetty.

Liikenne- ja infrastruktuuri –vastuualueella Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksesta siirtyisi Pohjois-Pohjanmaalle 4 htv, joista asiantuntijoita 3 htv ja toimistohenkilökuntaa 1 htv. Koska tämän siirron kohdentumista kielitaidon mukaan ei vielä tunneta, selvitysryhmä olettaa, että siirrettävä toimistohenkilökunta ei ole ruotsinkielentaitoista. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa vastuualueen asiantuntijoista ruotsinkielellä työskentelemään pystyviä on selvityksen mukaan noin 37 %. Jos henkilöstösiirto kohdentuu tämän keskiarvon mukaan, on siirtyvässä asiantuntijajoukossa 1 htv ruotsin kielen taitoista.

Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualueella on suunniteltu Kokkolassa työskentelevien henkilöiden siirtämistä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen. Heitä on tällä hetkellä 49, joista viiden virkasuhde päättyy ennen vuoden 2011 alkua ja jäljelle jääneistä on kaksi osa-aikaista. Näistä tulee 43,2 htv, joista ruotsin kielellä työskentelemään pystyviä on 12 htv ja näistä äidinkieltään ruotsinkielisiä 4 htv.

Vastuualueisiin ja henkilöihin kohdennettujen siirtojen jälkeen henkilöstötilanne olisi seuraavan taulukon mukainen. Tämän lisäksi tarkemmin suunnittelemaattomiksi jää 18 htv:n siirrot.

VAIHTOEHTOINEN TILANNE - ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSET								
Vastuualue/virasto	Yhteensä henkilötyövuosia						Htv:t yhteensä	
	Johto yht.	ruotsin taito	asiantuntijat	ruotsin taito	tstohlöstö	ruotsin taito	hlöstö	ruotsin taito
ETOK/Pohjanmaan ELY	8,3	8,3	66,1	59,5	17,2	11,2	91,6	79,0
Liikenne ja infrastruktuuri/EPOELY	4,7	4,7	37,4	14,2	6,0	0,9	48,1	19,8
Ympäristö ja luonnonvarat/EPOELY	18,2	12,2	62,6	42,0	44,4	12,8	125,2	67,0
Yhteensä:	31,2	25,2	166,1	115,7	67,6	24,9	264,9	165,8
ETOK/POPELY	16,2	7,0	127,6	42,3	57,3	8,0	201,1	57,3
kalatalous/Kainuu	5,0	0,0	4,0	0,0	5,0	0,0	14,0	0,0
Liikenne ja infrastruktuuri/POPELY	6,9	3,4	37,1	9,2	14,0	0,0	58,0	12,6
Ympäristö ja luonnonvarat/POPELY	9,9	4,9	111,5	30,0	34,5	2,0	155,9	36,9
Yhteensä:	38,0	15,3	280,2	81,5	110,8	10,0	429,0	106,8

Vaihtoehtoisen tilanteen arviointia vaikeuttaa erityisesti, ettei ETOK –vastuualueella ole voitu kohdentaa henkilöstösiirtoja tarkemmin. Vaihtoehtoisessa suunnitelmassa Keski-Pohjanmaan maakuntaa koskevat kalataloustehtävät hoitaisi Pohjanmaan ELY-keskus.

Mahdollisessa vaihtoehdossa kohdistetut henkilöstösiirrot eivät ratkaise kaikkia Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen resurssipuutteita kaksikielisyyden vaatimuksiin nähden. Maataloushallinnossa siirrot Kokkolasta ovat pääosin henkilöitä, jotka eivät ole ruotsinkielen taitoisia, vaikka joukossa on äidinkielenäänkin ruotsia puhuvia. Myöskään oikeudellisiin tehtäviin ei kohdennetuista henkilöstösiirroista tulisi riittävästi ruotsinkielentaitoista henkilöstöä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen käsitys on, että 26 htv:n siirtäminen Pohjanmaan ELY-keskuksesta ei mahdollista kaksikielisen palvelun järjestämistä kaikissa tehtäväkokoisuuksissa. Jos vaihtoehtoisen mallin mukaisen siirron kahdeksan htv:tä olisi myös ruotsiksi työskenteleviä ja ne kohdistuisivat hyvin maataloushallintoon ja oikeudellisiin tehtä-

viin, se parantaisi kaksikielisen palvelun tilannetta. Viraston käsitykseen kokonaisresurssien riittävyydestä tällä ei olisi vaikutusta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus painottaa sitä, että tehtäessä merkittävästi vaihtoehtoisessa mallissa esitettyä suurempi henkilöstön siirto Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksista Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella voisi olla edellytykset järjestää kaikki tehtäväkokonaisuudet kaksikielisten palveluiden vaatimusten mukaisesti.

Vaihtoehtoisen mallin mukainen henkilöstön siirto heikentäisi Pohjanmaan ELY-keskuksen kykyä järjestää kaksikielisiä palveluita, mutta ei oleellisesti vaikuttaisi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kykyyn järjestää kaksikielisiä palveluita. Siirrot eivät kuvatussa vaihtoehdossa takaisi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kykyä tarjota kaksikielisesti kaikki ETOK –vastuualueen ja ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen palveluita. Liikenne- ja infrastruktuuri –vastuualueella vaihtoehtotilanteen vertailu näyttää, että kielilain mukaiset kaksikieliset palvelut voitaisiin järjestää myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa, jos kohdentamattomia henkilöstösiirtoja kohdennetaan myös toimistohenkilökuntaan riittävässä määrin.

Kielitaitoresurssit Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa eivät vaihtoehtoisen mallin siirtojen jälkeen nousisi samalle tasolle kuin Pohjanmaan ELY-keskuksessa ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Laadullisesti merkittävänä erona on pidettävä, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa olisi selvästi vähemmän ruotsia äidinkielenään puhuvia virkamiehiä ja määrällisesti vakavana puutteena, että kaikkiin palvelukokonaisuuksiin ei saataisi riittäviä resursseja.

6 Keski-Pohjanmaan toiminnallinen suuntautuminen

Selvitysryhmän tehtävänä oli vertailla eri vaihtoehtoja myös toiminnallisen suuntautumisen kannalta kielellisten vaikutusten arvioinnin lisäksi.

Keski-Pohjanmaan väkiluku vuonna 2009 oli 68131 asukasta. Kokkola on Keski-Pohjanmaan maakuntakeskus jossa asuu 45 000 asukasta, noin 2 /3 Keski-Pohjanmaan väestöstä. Kokkolan ja Pietarsaaren seudut muodostavat kiinteän taloudellis-toiminnallisen alueen.

Keski-Pohjanmaan väestömäärään suhteutettuna taloudellis-toiminnallinen yhteistyö Kokkolan ja Pietarsaaren seutujen kesken on merkittävää. Alueella on tiivis yritys yhteistyö, työssäkäynti molempiin suuntiin on alueen mittakaavassa vilkasta ja alue on suhteellisen yhtenäinen asiointialue. Myös asiointi seutukuntien välillä on vilkasta, noin 50 – 100 käyntiä / talous / vuosi. Palvelujen keskittyminen Kokkolaan ja Pietarsaareen merkitsee sitä, että merkittävä osa seudun ostos- ja asiointiliikenteestä suuntautuu niihin.

Keski-Pohjanmaalla pendelöidään paljon, koska talous- ja työssäkäyntialue on maakuntaa laajempi. Suurinta työmatkaliikenne on Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren seudun sekä Oulun Eteläisen alueen välillä. Myös Kaustisen seudulta Kokkolaan liikutaan töihin paljon. Työssäkäynti Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla on yhteensä noin kaksinkertainen verrattuna Pohjois-Pohjanmaalle suuntautuvaan pendelöintiin. Tilanne on suunnilleen sama vastapendelöinnin osalta. Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan rajakuntien välillä pendelöinti on melko pientä.

Keski-Pohjanmaan alueen kunnallinen yhteistyö koulutuksessa sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa suuntautuu pääosin pohjoiseen.

Kokkolan yliopistokeskus Chydenius toimii Jyväskylän, Oulun ja Vaasan yliopistojen toiminnallisesti yhteisenä yliopistokeskuksena Kokkolassa.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri (PPSHP) on pohjoisin viidestä Suomen yliopistollisesta sairaanhoitopiiristä ja sen koko Pohjois-Suomen kattavalla erityisvastuualueella noin 732 000 henkilöä. Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirit, Keski-Pohjanmaan erikoissairaanhoito- ja peruspalvelukuntayhtymä, Lapin sairaanhoitopiiri ja Kainuun maakunta. OYS antaa keskussairaالاتasoista hoitoa oman piirin väestölle ja erityistason hoitoa koko erityisvastuualueelle. Pääosa vaativan erikoissairaanhoidon palvelujen ostoissa ostoista kohdistuu Oulun yliopistolliseen sairaalaan. Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri myös myy merkittävässä määrin palveluja sairaanhoitopiirin ulkopuolisille kunnille, merkittävimmin Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin kuuluville Kalajokilaakson kunnille.

Yhteenvedon suuntautumisesta on, että taloudellinen suuntautuminen on pääsääntöisesti etelään ja terveys- ja koulutuspalveluiden osalta pääsääntöisesti pohjoiseen.

7 Asiantuntijoiden lausunnot

Selvitysryhmä on saanut kirjalliset lausunnot professori Kaarlo Tuorilta ja professori Olli Mäenpäältä. Asiantuntijoille lähetettyyn lausuntopyyntöön sisältyi kaksi muistiot, joiden sisältö on tämän raportin lukuina 2 ja 3. Asiantuntijoilla ei ollut käytettävissä arvioita virastojen kielitaitoresursseista ja lausunnot koskevatkin lainsäädännön soveltamista. Lausunnot ovat seuraavassa kokonaisuudessaan. Lausunnot ovat vaikuttaneet selvitysryhmän käsitykseen lainsäädännön soveltamisesta Keski-Pohjanmaan tapaukseen.

7.1. Kaarlo Tuorin lausunto

Valtiosääntöoikeudelliset lähtökohdat

Perustuslain 122 §:n 1 momentin mukaan ”hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan”. Lainaamani perustuslainkohta sisältää kaksi säännöstä, joista toinen koskee aluejaotusten yhteensopivuutta ja toinen kielellistä yhdenvertaisuutta. Ilmausta ”tulee pyrkiä” saatetaan tulkita siten, että tämä perustuslainkohta ei olisi ehdottomasti sitova ja että tämä koskisi myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuutta saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. On kuitenkin perusteltua katsoa, että ”tulee pyrkiä” –ilmaus liittyy hallintoalueiden yhteensopivuuteen eikä suomen- ja ruotsinkielisen väestön yhdenvertaisuuteen. Tätä tulkintaa tukee se, että yhdenvertaisuudesta on säädetty erikseen ja velvoittavalla tavalla perustuslain 17 §:n 2 momentin toisessa lauseessa. Tämän säännöksen mukaan ”julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan”. Perusoikeusudistusta koskevassa hallituksen esityksessä todettiin, että ”säännös edellyttäisi paitsi näiden kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua, myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista” ja että ”säännöksellä olisi merkitystä esimerkiksi yhteiskunnallisten palvelujen

sekä koulu- ja muiden sivistysolojen ja omakielisen tiedonvälityksen järjestämisessä” (HE 309/1993 vp, s. 65).

Perustuslain 122 §:n 1 momenttia onkin kielellistä yhdenvertaisuutta koskevilta osiltaan tulkittava 17 §:n 2 momentin kautta, mikä antaa sille näiltä osin ehdottoman oikeudellisen sitovuuden. Tämä tulkinta vastaa myös perustuslain esitöitä. Hallituksen esityksessä uudeksi perustuslaiksi viitattiin nimenomaisesti 17 §:n 2 momenttiin ja korostettiin olevan tärkeää, että ”hallintoa järjestettäessä otetaan huomioon kielelliset perusoikeudet ... sekä turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään”. (HE 1/1998 vp, s. 177) Tähän esitöiden lausumaan on sittemmin viitattu muun muassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa 37/2006 vp samoin kuin aluehallintouudistusta koskevassa lausunnossa 21/2009 vp. Jälkimmäisessä lausunnossa tukeuduttiin myös perusoikeusuudistusta koskevan hallituksen esityksen korostukseen, jonka mukaan ”perustuslain 17 §:n säännös puolestaan edellyttää paitsi kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista muun muassa yhteiskunnallisten palvelujen järjestämisessä” (HE 309/1993 vp, s. 65; kurssiivi KT).

Perustuslakivaliokunta viittasi lausunnossaan 21/2009 vp myös perustuslakiesityksestä antamaansa mietintöön, jossa valiokunta oli perustuslain 122 §:ää arvioidessaan todennut, että ”kielelliset olosuhteet voivat merkitä myös sellaisia erityisiä syitä, joiden vuoksi sinänsä yhteensopivista aluejaotuksista voidaan poiketa” (PeVM 10/1998 vp, s. 35). Aluehallintouudistusta koskevassa lausunnossaan valiokunta katsoi tämän tarkoittavan ”muun muassa sitä, että jos hallinnollisesti toimiva aluejako on mahdollista määritellä useilla vaihtoehdoilla tavoilla, perusoikeuksien turvaamisvelvollisuus edellyttää, että niistä valitaan vaihtoehto, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet”. Perustuslakivaliokunta antoi erityistä painoa kielellisten oikeuksien tosiasialliselle toteutumiselle ja arvioi tältä kannalta tilannetta, jossa laajaan toimialueeseen kuuluu vain yksi kaksikielinen kunta: Kielivähemmistöön kuuluvien henkilöiden mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samoin kuin yleisemminkin vaikutusmahdollisuudet aluehallinnossa saattavat valiokunnan mielestä vaarantua erityisesti silloin, jos kielivähemmistö jää hyvin pieneksi reuna-alueen ryhmäksi. Lähtökohtaisesti perustuslain kannalta ongelmallista olisi ainakin se, jos viraston tai keskuksen toimialueella on vain yksi kaksikielinen kunta.

Valiokunta katsoi myös, että aluehallintovirastoja koskeva lakiehdotuksen 18 §:ssä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia koskevan lakiehdotuksen 23 §:ssä tarkoitetun kielivähemmistön palveluyksikön perustamisella ei käytännössä pystyttäisi turvaamaan kielivähemmistöön kuuluvien tosiasiallisia mahdollisuuksia saada palveluja enemmistön kanssa samojen perusteiden mukaan. Myös kielilakiin sisältyy säännös (6.2 §), jonka mukaan erityisistä syistä voidaan virka-alueen kielivähemmistön tarpeita varten perustaa yksikielisiä yksiköitä tai osastoja. Kielilain 6 §:n 2 momentti lähtee siitä, että erilliset yksikieliset yksiköt ovat poikkeuksellinen ratkaisu. Hallituksen kielilakia koskevan esityksen (92/2002) perusteluissa esimerkkeinä tarkoitetuista yksikielisistä yksiköistä mainitaan Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen ruotsin kielen osasto ja opetushallituksessa toimiva ruotsinkielinen koulutuksen linja. Kumpikaan esimerkkiviranomaisista ei harjoita vastaavaa välitöntä asiakaspalvelua kuin aluehallinnon viranomaiset.

Yksikielisen palveluyksikön perustaminen kielivähemmistön tarpeita varten voi johtaa kielellisen tasa-arvon kannalta ongelmalliseen segregoitumiseen, eikä anna takeita siitä, että kieliryhmien mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään turvataan samanlaisten perusteiden mukaan. Kuten perusoikeusuudistuksen esitöissä todettiin, perustuslain 17 §. 2 momentin säännös edellyttää suomen- ja ruotsinkielisen väestön ei vain muodollisen vaan myös tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista. Erillisten ruotsinkielisten palveluyksikköjen va-

raan rakentuvaa aluehallintoa uudistusta onkin pidettävä ongelmallisena sekä perustuslain 17 §:n 2 momentin että siihen viittaavan 122 §:n 1 momentin kannalta.

Muistioloonnoksen arviointi

Kuten yllä on käynyt ilmi, sekä perusoikeusuudistuksen esitöissä että perustuslakivaliokunnan lausunnossa 21/2009 vp tähdennettiin kielellisten oikeuksien tosiasiallisen turvaamisen tärkeyttä. Minulle toimitetussa muistiolounnoksessa esitetään kuitenkin vain niukasti selvitystä kahden Keski-Pohjanmaata koskevan toimialuevaihtoehdon tosiasiallisista vaikutuksista kielellisten oikeuksien toteutumiseen. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa keskeisenä huolenaiheena oli tilanne, jossa laajaan toimialueeseen kuuluu vain yksi kaksikielinen kunta ja jossa kielivähemmistö jää reuna-alueen ryhmäksi. Muistiossa ei tätä huolenaihetta hälvennetä vaan itse asiassa vahvistetaan se:

Virastoissa, joiden rekrytointialueena on Pohjanmaan maakunta, työskentelee tavallista enemmän henkilöitä, joiden äidinkielenä on ruotsi. Tällöin ruotsin kielen taito ja palvelun sisällöllinen laatu on parempaa kuin, jos palvelua antaa henkilö, joka osaa ruotsin kieltä esimerkiksi vain kielilainsäädännön asettamien minimivaatimusten mukaisesti (tydyttävä ruotsin kielen taito).

Muistiossa asetetaan ongelmallisella tavalla vastakkain Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisten asukkaiden palvelutason todennäköiset tosiasialliset muutokset sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun pienen ruotsinkielisen vähemmistön kielilain mukaisen oikeudellisen aseman muuttuminen. Jos näiden väestöryhmien vertailua ylipäätään pidetään asianmukaisena, vertailussa väestöryhmien asemaa tulisi arvioida samoilla kriteereillä. Olennaista on, kummasako kahdesta vertailevana olevasta vaihtoehdosta turvataan paremmin kielellisten perusoikeuksien tosiasiallinen toteutuminen. Lukumääräisesti huomattavasti suuremman, yhtenäisen väestöryhmän kielellisten perusoikeuksien tosiasiallisen toteutumisen (todennäköistä) heikkenemistä ei voida oikeuttaa pienemmän, hajallaan asuvan väestöryhmän kielilain mukaisen oikeudellisen aseman muutoksella, toisin kuin muistiossa annetaan ymmärtää.

Muistiossa annetaan myös ymmärtää, että Keski-Pohjanmaan ruotsinkieliset palvelut järjestettäisiin nykyisin ”lainsäädännön vaatimuksia selvästi korkeammalla tasolla” ja että ne voitaisiin järjestää myös ”matalammalla, mutta lainsäädännön vaatimukset täyttävällä tasolla”. Tällainen ”tasoajattelu” ei perustu perustuslakiin eikä myöskään kielilakiin. Olennainen erottelu sen sijaan koskee lainsäädännössä, mukaan luettuna perustuslaissa, turvattuja oikeuksia ja niiden tosiasiallista toteutumista. Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt, että vaihtoehtoisista toimialuejärjestelyistä on valittava se, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet. Ja, kuten perustuslakivaliokunta on niin ikään tähdentänyt, painopiste on tällöin asetettava näiden oikeuksien tosiasialliseen toteutumiseen.

Helsingissä 9.6.2010

Kaarlo Tuori
professori

7.2. Olli Mäenpään lausunto

Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmä on pyytänyt oikeudellista arviotani kielellisten perusoikeuksien huomioon ottamisesta ja toteuttamisesta Keski-Pohjanmaan alueellista

sijoittamista koskevassa kahdessa aluejaon vaihtoehdossa ja niiden vertailussa. Esitän lausuntonani seuraavan.

Oikeudellisen arvioinnin kohde

Aluejaon määrittelyä ja muuttamista koskevalla sääntelyllä on välitön yhteys kielellisiin perusoikeuksiin. Hallintoa järjestettäessä tulee perustuslain 122 §:n mukaan pyrkiä yhteensovittamaan aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Kun lisäksi otetaan huomioon, että perustuslain 17 §:n 2 momentin mukaan jokaisen oikeus käyttää viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, turvataan lailla, viranomaisten aluejakoja määriteltäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös kielellisten oikeuksien ja omankielisten palvelujen saatavuus ja toimivuus.

Perustuslakivaliokunta on näiden perustuslakiin kiinnittyvien lähtökohtien perusteella lausunnossaan aluehallinnon uudistamislainsäädäntöä koskevasta hallituksen esityksestä (PeVL 21/2009 vp) korostanut, että kielellisten perusoikeuksien merkitys ja toteuttaminen ”on otettava huomioon jo aluejakoja ja niiden muutoksia valmisteltaessa. Koko valtion aluehallintoa koskevan uudistuksen yhteydessä on tärkeää tehdä perusteellinen arviointi siitä, miten erilaiset kyseeseen tulevat aluejaotukset turvaisivat perustuslain edellyttämät suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasialliset mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään.” (s. 3)

Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmä on tehnyt tällaiseen arviointiin liittyvää selvitystä erityisesti ruotsinkielisen väestön määrästä selvityksen kohteena olevan alueen eri maakunnissa. Selvityksessä arvioidaan määrällisten tietojen perusteella, että Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkieliset vähemmistöt ovat hyvin pieniä. Pohjois-Pohjanmaan ruotsinkielisistä hieman yli puolet asuu Oulussa ja loput hyvinkin hajanaisesti maakunnassa. Kainuun ruotsinkielisistä suurin osa asuu Kajaanissa, mutta ruotsinkielisiä asuu silti lähes jokaisessa Kainuun kunnassa.

Nykyinen ruotsinkielisen väestön määrällinen jakautuminen merkitsee selvitysryhmän laatiman selvityksen mukaan, että Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielinen väestö muodostaa erittäin pienen vähemmistön Pohjois-Pohjanmaan ELY:n ja Pohjois-Suomen AVI:n toimialueille. Tämän vähemmistön lainsäädännön takaamat kielelliset oikeudet suhteessa kyseisiin virastoihin ovat siten pienemmät kuin tarkastelun kohteena olevien alueen muiden maakuntien ruotsinkielisten henkilöiden.

Arvioidessaan eteläisen ja pohjoisen vaihtoehdon välisiä eroja selvitysryhmä toteaa, että eteläisessä vaihtoehdossa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien ruotsinkieliset pysyisivät edelleen pienenä kielivähemmistönä ja heidän kielelliset oikeutensa suhteessa aluehallinnon viranomaisiin määräytyisivät yksikielistä (suomenkielistä) viranomaista koskevien velvoitteiden mukaisesti. Sen sijaan pohjoisessa vaihtoehdossa puhtaasti määrällisen tarkastelun mukaan monien ruotsinkielisten kielelliset oikeudet paranisivat ja virastojen toimialueilla olevat ruotsinkieliset vähemmistöt myös kasvaisivat ja voimistuisivat merkittävästi nykyisestä.

Lähinnä näiden selvitysten ja arviointien perusteella selvitysryhmä on pyytänyt arviotani erityisesti seuraavasti muotoilluista kahdesta tulkintavaihtoehdosta:

1. Kielellisten oikeuksien toteutumista tulee arvioida vertailemalla kumpaan [eteläistä ja pohjoista] vaihtoehtoa irrallaan muutoksesta. Tässä vaihtoehdossa merkittäväksi teki-

jäksi nousee se, että Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisten kielelliset oikeudet paranevat, koska Pohjois-Suomen aluehallintovirasto sekä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muuttuisivat kaksikielisiksi virastoiksi. Tämä asia asettuisi sitä vastaan, että Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisten palvelut saattaisivat laadullisesti heiketä. Tulkinnan seurauksena olisi, että jos Pohjois-Pohjanmaan ELY:ssä ja Pohjois-Suomen AVI:ssä pystytään toimimaan kielilain vaatimusten mukaan kaksikielisesti, se olisi kielellisten oikeuksien kannalta parempi vaihto-ehto, koska kielelliset oikeudet toteutuisivat useamman henkilön kohdalla laajempina.

2. Kielellisten oikeuksien toteutumista tulee arvioida muutoksena nykytilaan. Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisillä on subjektiivinen oikeus nyky-tilan mukaisiin palveluihin, eikä sen oikeuden toteutumista voi asettaa vertailtavaksi Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien paranemisen kanssa. Ilman [pohjoisen vaihtoehdon toteuttamisen aiheuttamaa] muutosta Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisten asema pysyisi ennallaan, eikä huononisi. Tämä tulkinta johtaa siihen, että Pohjois-Pohjanmaan ELY:ssä ja Pohjois-Suomen AVI:ssä henkilöstön kielitaidon tulee olla parempi kuin eteläisessä vaihtoehdossa, jotta vaihtoehto toteuttaisi kielelliset oikeudet paremmin.

Oikeudellinen arvio

Yleisesti voidaan todeta, että selvitysryhmän selvitys on toistaiseksi keskittynyt lähinnä ruotsinkielisten henkilöiden määrälliseen sijoittumiseen eri alueille sekä myös aluejaon eteläisessä ja pohjoisessa vaihtoehdossa. Tämä tieto on epäilemättä välttämätöntä ja arvokasta vertailtaessa eteläistä ja pohjoista vaihtoehtoa. Toisaalta määrällinen tieto väestömääristä ei kuitenkaan sellaisenaan sisällä riittävää selvitystä siitä, miten perustuslain edellyttämät suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasialliset mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään todellisuudessa toteutuvat ja ovatko ne käytännössä toimivia.

Määrälliset tiedot väestön määrästä ja alueellisesta jakautumisesta kuvaavat ensisijaisesti kielellisten palvelujen kysyntää. Ne eivät siten mahdollista kielellisten palvelujen tarjonnan määrän, laadun tai toimivuuden arviointia. Tällaisten toiminnallisten kriteerien selvittäminen ainakin pääpiirteissään olisi kuitenkin kielellisten perusoikeuksien turvaamisen kannalta riittävän arvioinnin edellytys.

Seuraava arviointi on edellä mainitusta syystä oikeudellisesti rajallinen, sillä se perustuu vain niihin johtopäätöksiin, joita voidaan oikeudelliselta kannalta tehdä väestöä ja sen alueellista jakautumista koskevien määrällisten tietojen perusteella. Kielellisten palvelujen tosiasiallinen saatavuus, toimivuus ja laatu tulisi tämän lisäksi perustuslaista johtuvista syistä ottaa kokonaisarviossa huomioon.

1. tulkintavaihtoehto

Perustuslakivaliokunta kiinnitti edellä mainitussa lausunnossaan huomiota myös väestön määrällisen jakautumisen merkitykseen. Valiokunta arvioi, että kielivähemmistöön kuuluvien henkilöiden mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään saattavat vaarantua erityisesti silloin, jos kielivähemmistö jää hyvin pieneksi reuna-alueen ryhmäksi. Perustuslain kannalta olisi valiokunnan mukaan lähtökohtaisesti ongelmallista ”ainakin se, jos viraston tai keskuksen toimialueella on vain yksi kaksikielinen kunta”. Tällaisessa tapauksessa esimerkiksi ”kielivähemmistön palveluyksikön perustamisella ei käytännössä pystyttäisi turvaamaan kielivähemmistöön kuuluvien tosiasiallisia mahdollisuuksia saada palveluja enemmistön kanssa samojen perusteiden mukaan.” (s. 3)

Nähdäkseni tämä arvio soveltuu hyvin myös edellä esitettyyn ensimmäiseen tulkintavaihtoehtoon. Tämän vaihtoehdon mukaan pohjoisen vaihtoehdon mukaisella toimialueella tulisi ilmeisesti olemaan vain yksi kaksikielinen kunta ja sen lisäksi pieni määrä ruotsinkielisiä aluehallinnon palvelun käyttäjiä, jotka sijoittuvat varsin hajanaisesti hyvin moniin alueen kuntiin. On sangen todennäköistä, että tällaisella laajalla kaksikielisellä toimialueella ei käytännössä pystyittäisi turvaamaan kielivähemmistöön kuuluvien tosiasiallisia mahdollisuuksia saada palveluja enemmistön kanssa samojen perusteiden mukaan.

Lisäksi ensimmäinen tulkintavaihtoehto olisi ilmeisesti omiaan heikentämään Keski-Pohjanmaan nykyisiä ruotsinkielisiä palveluja. Tämä palvelujen heikentyminen todetaan myös ensimmäisen tulkintavaihtoehdon muotoilussa, jonka mukaan vaihtoehdon toteuttaminen johtaisi siihen, että ”Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisten palvelut saattaisivat laadullisesti heiketä.” Tällaisen laadullisen heikkenemisen johdosta ja myös ruotsinkielisen väestön määrä huomioon ottaen olisi epätodennäköistä ja ainakin epäjohdonmukaista olettaa ensimmäisen vaihtoehdon tavoin, että kielelliset oikeudet tuossa vaihtoehdossa toteutuisivat useamman henkilön kohdalla nykyistä laajempina.

Ensimmäiseen tulkintavaihtoehtoon sisältyy sinänsä aiheellinen tavoite parantaa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ruotsinkielisen väestön palveluja. Kielellisten perusoikeuksien suojaan perustuvista syistä tätä pyrkimystä ei kuitenkaan ole mahdollista toteuttaa heikentämällä Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisillä nykyisin olevia palveluja. Tavoite on sen sijaan luontevaa toteuttaa esimerkiksi Avi-lain 18 §:n ja Ely-lain 23 §:n säännösten nojalla perustamalla näiden alueiden kielivähemmistöjä palveleva palveluyksikkö.

Virastolla tai keskuksella voi mainittujen säännösten mukaan olla sen toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi erillinen alueen suomen- tai ruotsinkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö. Palveluyksikkö voidaan perustaa myös yhtä useamman viraston tai keskuksen yhteiseksi yksiköksi. Vastaavaa mallia olisi ensimmäisen tulkintavaihtoehdon tavoitteiden mukaisesti ja kielellisten oikeuksien yhdenvertaisen toteuttamisen varmistamiseksi johdonmukaista soveltaa muillakin sellaisilla valtion aluehallinnon toimialueilla, joilla mahdollisesti on pieni ja hajanainen suomen- tai ruotsinkielinen vähemmistö.

2. tulkintavaihtoehto

Työryhmän muotoilema toinen tulkintavaihtoehto kiinnittää huomion nykyiseen tilanteeseen ja Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisen väestön nykytilan mukaisiin palveluihin. Tältä osin voidaan ensin todeta yleisesti, että perusoikeuksien erityisesti suojattu oikeudellinen asema huomioon ottaen ei aluejaon muutoksilla tai muillakaan asetuksen tasoilla toimilla ole mahdollista heikentää perusoikeuksina turvattujen kielellisten palvelujen tosi-asiallista laatua ja toimivuutta.

Perustuslakivaliokunta toteaa edellä mainitussa lausunnossa myös, että ”jos hallinnollisesti toimiva aluejako on mahdollista määritellä useilla vaihtoehtoisilla tavoilla, perusoikeuksien turvaamisvelvollisuus edellyttää, että niistä valitaan vaihtoehto, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet”. Kielellisten perusoikeuksien toteuttamisen nykytilaa huonontavaa vaihtoehtoa ei voida pitää sellaisena perustuslakivaliokunnan tarkoittamana vaihtoehtona, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet.

Mikäli selvityksen perusteella kuitenkin voidaan luotettavasti todeta, että Pohjois-Pohjanmaan ELY:n ja Pohjois-Suomen AVI:n henkilöstön kielitaito on parempi kuin eteläisessä vaihtoehdossa ja tämän perusteella kielellisten palvelujen laatu ja toimivuus voi-

daan myös Keski-Pohjanmaalla tosi-asiallisesti turvata nykyistä paremmin pohjoisessa vaihtoehdossa, tämä vaihtoehto ei välttämättä aiheuttaisi Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisten nykyisten palvelujen heikkenemistä. Tällaista selvitystä ei kuitenkaan ole ollut käytettävissäni.

Helsinki, 10.6.2010

Olli Mäenpää
oikeustieteen tohtori
hallinto-oikeuden professori

8 Selvitysryhmän päätelmät

Yhdenmukaisten asiantuntijalausuntojen perusteella selvitysryhmä katsoo, että Keski-Pohjanmaan sijoittumisen kielellisiä vaikutuksia tulee arvioida sillä perusteella, miten mahdollinen muutos vaikuttaisi virastojen ruotsinkielisten palvelujen tasoon Keski-Pohjanmaalla. Kielelliset oikeudet toteuttaa esillä olleista vaihtoehtoista parhaiten vaihtoehto, jossa ruotsinkielisen palvelun taso Keski-Pohjanmaalla on parempi.

Aluehallintovirastojen kielitaitoresursseja vertailemalla selvitysryhmä on päätenyt siihen, että kielelliset oikeudet tehdyn tulkinan pohjalta toteutuvat parhaiten vaihtoehdossa, jossa Keski-Pohjanmaa kuuluu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen. Viraston ruotsinkielentaitoisen henkilöstön määrä on Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ruotsinkielentaitoisen henkilöstön määrää suurempi. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa on myös enemmän ruotsia äidinkielenään puhuvia virkamiehiä. Kyky järjestää kaikilla vastuualueilla ruotsinkielistä palvelua on kielitaitoresursseista päätellen parempi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa.

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ja Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa kaikilla vastuualueilla on laajemmat kielitaitoresurssit kuin Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Ne pystyvät järjestämään ruotsinkieliset palvelut kaikilla vastuualueilla ja tehtäväkokonaisuuksissa ongelmita ja niillä on kaikissa henkilöstöryhmissä enemmän ruotsin kielen osaamista. Myös äidinkielenään ruotsia puhuvien määrä on Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ja Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa suurempi kuin Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa.

Selvitysryhmä katsoo, että tässä raportissa käytetyn vaihtoehtoisen mallin mukaiset virkasiirrot eivät ole riittäviä, jotta kielelliset oikeudet toteutuisivat Keski-Pohjanmaalla pohjoisessa vaihtoehdossa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien kielitaitoresursseja vertailemalla selvitysryhmä on päätenyt siihen, että niiden osalta kielelliset oikeudet toteutuvat parhaiten vaihtoehdossa, jossa Keski-Pohjanmaa kuuluu Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen. Tämä merkitsee, että liikenne ja infrastruktuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat vastuualueiden tehtävät Keski-Pohjanmaalla hoitaa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

15.3.2010

KESKI-POHJANMAAN SJOITTUMISEN SELVITYSRYHMÄ**Asettaminen**

Aluehallinnon uudistamisen seurantatyöryhmä on tänään asettanut Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmän.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 15.3.2010 - 18.6.2010.

Tausta

Hallinto- ja kuntaministeri asetti 21.1.2010 aluehallinnon uudistamisen seurantaryhmän 31.12.2012 päättyväksi toimikaudeksi. Seurantaryhmän yhtenä tehtävänä on ohjata Keski-Pohjanmaan maakunnan sijoittumista uusien aluehallintoviranomaisten toimialueisiin koskevaa yksityiskohtaista selvitystyötä.

Aluehallinnon uudistamishankkeen yhteydessä Keski-Pohjanmaan maakunta otti useita kertoja kannan, että maakunta tulisi liittää samoihin aluehallinnon toimialueisiin Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kanssa. Hankkeen aikana HALKE teki linjauksen, jonka mukaan Keski-Pohjanmaan maakunta liitetään samaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen sekä aluehallintovirastoon Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kanssa.

Perustuslakivaliokunta antoi aluehallinnon uudistamisesta lausunnon (PeVL 21/2009), jossa se käsitteli muun muassa kielellisten oikeuksien ja aluejaon välistä suhdetta. Valiokunta katsoi muun muassa, että tulisi tehdä perusteellinen arviointi siitä, miten erilaiset kyseeseen tulevat aluejaotukset turvaisivat perustuslain edellyttämät suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasialliset mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään.

Aluejaot sisältävien asetusten valmistelussa kävi ilmi, että kaikilta osin ruotsinkielisiä palveluja ei olisi vuoden 2010 alusta pystytty Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa tarjoamaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Virastoissa on käynnistetty toimenpiteitä ruotsinkielisten palvelujen järjestämiskyvyn parantamiseksi.

Annettaessa valtioneuvoston asetukset aluehallintovirastoista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista merkittiin valtioneuvoston pöytäkirjaan kaksi lausumaa, jotka koski-

vat virastojen ja keskusten aluejakoa ja kielellisten oikeuksien toteutumisen turvaamista Keski-Pohjanmaan maakunnassa.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on:

1. selvittää ja arvioida perustuslain mukaisten perusoikeuksien ja muiden perustuslain säännösten vaikutus Keski-Pohjanmaan sijoittumiseen valtion aluehallinnon toimi-alueisiin;
2. selvittää valtion aluehallintoviranomaisten kyky järjestää kielilain mukaiset kaksikieliset palvelut Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehtoisissa;
3. vertailla Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehtoja toiminnallisen suuntautumisen, kielellisten vaikutusten ja kaksikielisten palvelujen järjestämisen kannalta; sekä
4. tukea keskus- ja aluehallintoviranomaisten selvitys- ja valmistelutyötä, joka koskee Keski-Pohjanmaan sijoittumista valtion aluehallinnon toimialueisiin.

Työryhmä raportoi työstään aluehallinnon uudistamisen seurantatyöryhmälle ja kuulee tarpeen mukaan asiantuntijoita.

Organisointi

Puheenjohtaja

Eriksson Teemu, kehittämisspäällikkö, valtiovarainministeriö

Jäsenet

Turunen Ilkka, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö, hallinnon kehittämisosasto

Nousiainen Anu, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, hallinnon kehittämisosasto

Granlund Marja, finanssineuvos, valtiovarainministeriö, hallinnon kehittämisosasto

Tallroth Paulina, hallitusneuvos, oikeusministeriö

Koskinen Esko, apulaisosastopäällikkö, sisäasiainministeriö

Mattlin Håkan, ylijohtaja, opetusministeriö

Lundqvist Gunnar, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö

Rimpiläinen Anni, liikenneneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö

Kavonius Veijo, aluekehitysjohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö

Murto Jussi, ylitarkastaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Rainio Riitta, hallintojohtaja, ympäristöministeriö

Savolainen Terttu, ylijohtaja, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Pitkämäki Jorma, ylijohtaja, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Mäki Maire, yksikönpäällikkö, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Suomela Kaj, ylijohtaja, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tokola Päiviö, johtaja, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Nurmi Jouko, ylitarkastaja, JUKO ry (Länsi- ja Sisä-Suomen AVIsta), varajäseneksi

Holopainen Anna-Liisa, asiantuntija, JUKO ry (Pohjois-Pohjanmaan ELYstä)

Rinne Tarja, kielenkääntäjä, Pardia ry (Lounais-Suomen AVIsta), varajäseneksi **Autio** Kaarina, henkilöstösihteeri, Pardia ry (Etelä-Pohjanmaan ELYstä)

Niemi-Laine Päivi, päällikkö, JHL ry

Sihteerit:

Saarinen Mikko, projektisihteeri, valtiovarainministeriö

Tuominen Helinä, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä. Muut kustannukset maksetaan momentilta 28.01.01.

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Silja Hiironniemi

Hallitusneuvos

Tarja Hyvönen

JAKELU Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteerit

TIEDOKSI Hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi
Valtiosihteeri Mika Rossi
Alivaltiosihteeri Juhani Turunen
Aluehallinnon uudistamisen seurantatyöryhmä
Valtioneuvoston kanslia
Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Opetusministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Ympäristöministeriö
Puolustusministeriö
Aluehallintovirastot
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
Maakunnan liitot
Suomen Kuntaliitto
JUKO ry
PARDIA ry
JHL ry

Valtioneuvoston asetus

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista

Annettu Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2009

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä, säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (/2009) nojalla:

Työ- ja elinkeino- ja ympäristökeskukset

1 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten nimet, toimialueet ja toimipaikat

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten nimet, toimialueet ja toimipaikat ovat:

1) Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluvat Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat ja jonka toimipaikka on Helsingissä;

2) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Varsinais-Suomen maakunta ja jonka päätoimipaikka on Turussa ja muu toimipaikka Porissa;

3) Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Satakunnan maakunta ja jonka toimipaikka on Porissa;

4) Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluvat Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Lahdessa ja muu toimipaikka Hämeenlinnassa;

5) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Pirkanmaan maakunta ja jonka toimipaikka on Tampereella;

6) Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluvat Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Kouvolassa ja muu toimipaikka Lappeenrannassa;

7) Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu

Etelä-Savon maakunta ja jonka toimipaikka on Mikkeliissä;

8) Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Pohjois-Savon maakunta ja jonka päätoimipaikka on Kuopiossa;

9) Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Pohjois-Karjalan maakunta ja jonka toimipaikka on Joensuussa;

10) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Keski-Suomen maakunta ja jonka toimipaikka on Jyväskylässä;

11) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Etelä-Pohjanmaan maakunta ja jonka päätoimipaikka on Seinäjoella ja muut toimipaikat Vaasassa ja Kokkolassa;

12) Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Vaasassa ja muu toimipaikka Kokkolassa;

13) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakunta ja jonka päätoimipaikka on Oulussa ja muu toimipaikka Ylivieskassa;

14) Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Kainuun maakunta ja jonka toimipaikka on Kajaanissa;

15) Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Lapin maakunta ja jonka päätoimipaikka on Rovaniemellä ja muu toimipaikka Kemissä.

Kielilaisissa (423/2003) tarkoitettujen kielisten oikeuksien turvaamiseksi hoidetaan

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palveluja Seinäjoen päätoimipaikan ohella Vaasassa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulee toimia yhteistyössä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön kanssa hoitaessaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 16 §:ssä ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 40, 48 ja 53 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä.

2 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten organisaatio

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on seuraavat vastuualueet:

1) elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualue, jolla hoidetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (/2009) 3 §:n 1 momentin 1—8 ja 11-kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä sekä muita erikseen säädettyjä tehtäviä;

2) liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, jolla hoidetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettuja sekä muita erikseen säädettyjä tehtäviä;

3) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, jolla hoidetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa ja 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja sekä muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Vastuualueiden sijoittumisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin säädetään 3 §:ssä.

Lisäksi keskuksessa voi olla vastuualueet yhdistäviä ja muita yksiköitä.

3 §

Vastuualueiden sijoittuminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin sekä niiden toimialueet

Vastuualueet sijoittuvat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin seuraavasti:

1) Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima,

osaaminen ja kulttuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella ja liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella;

2) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella ja liikenne- ja infrastruktuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella;

3) Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

4) Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

5) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat sekä liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

6) Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat sekä liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

7) Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

8) Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella sekä liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueilla;

9) Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

10) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat sekä liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

11) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella sekä liikenne- ja infrastruktuuri ja ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella;

12) Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

13) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella ja liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella;

14) Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella;

15) Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat sekä liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

4 §

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimi-

alueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluvat tehtävät:

1) ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitetut elinkeinonharjoittajan oleskelulupaan liittyvät tehtävät;

2) merimiesten palkkaturvalaissa (1108/2000) tarkoitetut tehtävät;

3) neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2008) mukaiset saalistodistusten varmentamiseen liittyvät tehtävät.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien muiden kuin Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2008 mukaiset saalistodistusten tarkastamiseen liittyvät tehtävät.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Hämeen ja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluvat tehtävät:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetut oppilaitosten perustamishankkeisiin ja vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettuihin perustamishankkeisiin liittyvät tehtävät sekä kirjastoasiassa (904/1998) tarkoitetut kirjastoasiat, liikuntalaissa (1054/1998) tarkoitetut liikunta-asiat ja nuorisolaissa (72/2006) tarkoitetut nuorisoasiat;

2) maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa (493/1999) tarkoitetut maahanmuuttajien kotouttamisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät ja muut erikseen määrätävät tehtävät.

5 §

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella

seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) yhteisön sokerialan väliaikaisesta rakennuudistusjärjestelmästä ja yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun asetuksen (EY) N:o 1290/2005 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 320/2006 6 artiklassa ja maaseudun yritystoiminnan tukemisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (632/2007) tarkoitettut sokerin monipuolistamistukeen liittyvät tehtävät;

2) maantielaissa (503/2005) tarkoitettut maantielauttaliikenteen hankintaan ja palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät;

3) saariston kehityksen edistämisestä annetussa laissa (494/1981) tarkoitettut saariston yhteysalusliikenteen hankintaan ja avustuksiin sekä palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät;

4) tieliikennelaissa (267/1981) tarkoitettut lauttojen ja yhteysalusten etuajo-oikeuteen liittyvät tehtävät.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitettun toimialueen lisäksi Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) kalastuslaissa (286/1982), Euroopan yhteisön kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1139/1994), Euroopan kalatalousrahaston kansallisesta hallinnoinnista ja elinkeinokalataloudelle myönnettävistä tuista annetussa laissa (1447/2006), yhteisäluelaisa (758/1989), vesilaissa (264/1961), vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) ja ympäristönsuojelulaissa (86/2000) säädetty kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät;

2) kirjastolaissa tarkoitettut kirjastoasiat, liikuntalaissa tarkoitettut liikunta-asiat ja nuorisolaissa tarkoitettut nuorisotoimet;

3) maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa tarkoitettut maahanmuuttajien kotouttamisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät ja muut erikseen määrättävät tehtävät.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitettun toimialueen lisäksi Uudenmaan, Satakunnan

ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) tarkoitettut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat maanrakennus- ja kuljetusalan koulutushankinnat.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitettun toimialueen lisäksi Satakunnan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettut oppilaitosten perustamishankkeisiin ja vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettuihin perustamishankkeisiin liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät.

6 §

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitettun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1698/2005 ja maaseudun hanketoiminnan tukemisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (829/2007) tarkoitettut valtakunnalliset hankkeet;

2) julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettut nosturialan koulutushankinnat.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä säädetyn toimialueen lisäksi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella kalastuslaissa, Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa, Euroopan kalatalousrahaston kansallisesta hallinnoinnista ja elinkeinokalataloudelle myönnettävistä tuista annetussa laissa, yhteisäluelaisa, vesilaissa, vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) ja ympäristönsuojelulaissa säädetty kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan

liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät.

7 §

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) liikuntalaissa tarkoitetut liikuntapaikkarakentamisen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin liittyvät tehtävät;
- 2) maantielaissa tarkoitetut:
 - a) tienpitoon liittyvät asiakaspalvelutehtävät;
 - b) tienvarsimainontaan liittyvät poikkeuslupatehtävät;
 - c) tiealueelle sijoitettavia johtoja ja kaapeleita koskevat lupatehtävät;
 - d) tiepidon perinnetoimintaan liittyvät tehtävät;
- 3) tieliikennelaissa tarkoitetut palvelukohdeiden opastusta koskevat lupatehtävät;
- 4) erikoiskuljetuksista ja erikoiskuljetusajoneuvoista annetussa liikenneministeriön päätöksen (1715/1992) 31 §:n mukaiset lupatehtävät;

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueensa lisäksi Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Hämeen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella maantielaissa tarkoitetut maanteiden hoidon alueurakoiden kilpailuttamiseen ja hankintapäätöksiin liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetut oppilaitosten perustamishankkeisiin ja vapaasta sivistystyös-

tä annetussa laissa tarkoitettuihin perustamishankkeisiin liittyvät tehtävät;

- 2) maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa tarkoitetut maahanmuuttajien kotouttamisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät ja muut erikseen määrättävät tehtävät.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) palkkaturvalaissa (866/1998) tarkoitetut palkkaturvan toimeenpanoon liittyvät tehtävät;
- 2) vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) ja jätelain (1072/1993) mukaiset sekä muut ympäristönhoito-, vesihuolto-, vesistö- ja jätehuoltotöiden toteuttamiseen liittyvät tehtävät

8 §

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) maantielaissa tarkoitetut tienvarsitekniikkaan liittyvät valmistelu-, suunnittelu- ja valvontatehtävät sekä näihin liittyviä puite- ja huoltosopimuksia koskevat asiat;
- 2) ympäristönsuojelulain täytäntöönpanoon liittyvät metsäteollisuuden ja siihen liittyvän kemian teollisuuden ympäristökysymysten asiantuntijatehtävät;

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Etelä-Savon ja Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitetut maanrakennus- ja kuljetusalan koulutushankinnat.

9 §

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi vesihuollon tukemisesta annetun lain ja jätelain mukaiset sekä muut ympäristönhoito-, vesihuolto- ja vesistö- ja jätehuoltotöiden toteuttamiseen liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella.

10 §

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Kaakkois-Suomen, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella maantieteellisesti tarkoitettuihin maanteiden hoidon alueurakoiden kilpailuttamiseen ja hankintapäätöksiin liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetut oppilaitosten perustamishankkeisiin ja vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettuihin perustamishankkeisiin liittyvät tehtävät sekä kirjastolaissa tarkoitetut kirjastoasiat, liikuntalaissa tarkoitetut liikunta-asiat ja nuorisolaissa tarkoitetut nuorisotoimet;

2) maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa tarkoitetut maahanmuuttajien kotouttamisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan

liittyvät ja muut erikseen määrättävät tehtävät

11 §

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitetun kivialan koulutuksen hankintaan liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät.

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Pohjois-Savon ja Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettuihin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat maanrakennus- ja kuljetusalan koulutushankinnat.

12 §

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella ympäristökasvatusta tukevat kansalliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat yhteensovittamis- ja asiantuntijatehtävät siten kuin ympäristöministeriö tarkemmin määrää.

13 §

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella julkisesta työvoimapalvelusta annetussa lais-

sa tarkoitetut puualan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat koulutushankinnat.

14 §

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella julkisesta työvoimapaikasta annetussa laissa tarkoitetut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat maanrakennus- ja kuljetusalan koulutushankinnat.

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat kirjastolaissa tarkoitetut kirjastoasiat, liikuntalaissa tarkoitetut liikunta-asiat ja nuorisolaissa tarkoitetut nuorisotoimet.

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä säädetyn toimialueen lisäksi Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella kalastuslaissa, Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa, Euroopan kalatalousrahaston kansallisesta hallinnoinnista ja elinkeinokalataloudelle myönnettävistä tuista annetussa laissa, yhteisälueissa, vesilaissa, vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat kalatalouden ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät;

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä säädetyn toimialueen lisäksi Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa tarkoitetut maahanmuuttajien kotouttamisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät ja muut erikseen määrättävät elinkeino-

, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät.

15 §

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksentoimialue eräissä tehtävissä

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Kainuun ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella maantielaissa tarkoitetut maanteiden hoidon alueurakoiden kilpailuttamiseen ja hankintapäätöksiin liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetut oppilaitosten perustamishankkeisiin ja vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettuihin perustamishankkeisiin liittyvät tehtävät, ammatilliseen ja aikuiskoulutukseen liittyvät tehtävät, kirjastolaissa tarkoitetut kirjastoasiat, liikuntalaissa tarkoitetut liikunta-asiat ja nuorisolaissa tarkoitetut nuorisotoimet;

2) vesihuollon tukemisesta annetun lain ja jätelain mukaiset sekä muut ympäristönsuojelun, vesihuolto- ja vesistö- ja jätehuoltotoimien toteuttamiseen liittyvät tehtävät;

3) maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa tarkoitetut maahanmuuttajien kotouttamisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät ja muut erikseen määrättävät tehtävät

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella julkisesta työvoimapaikasta annetussa laissa tarkoitetut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat maanrakennus- ja kuljetusalan koulutushankinnat.

16 §

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä säädetyn toimialueen lisäksi Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella kalastuslaissa, Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa, Euroopan kalatalousrahaston kansallisesta hallinnoinnista ja elinkeinokalataloudelle myönnettävistä tuista annetussa laissa, yhteisälueissa, vesilaissa, vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetty kalatalouden ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät.

17 §

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 2 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) arktisten alueiden ympäristöyhteistyön yhteensovittamistehtävät siten kuin ympäristöministeriö tarkemmin määrää;

2) maantilaissa tarkoitetut tien kunnossapitoon liittyvät vahingonkorvaustehtävät

3) ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (828/2008) tarkoitetut omistajatietojen selvittämistä sekä siirto- ja korvauspäätöksiä koskevat tehtävät maanteille jätettyjen ajoneuvojen osalta.

18 §

Tilivirastotehtävät

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus huolehtii kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tilivirasto- ja talousjärjestelmien valtakunnallisesta hoita-

misesta. Tilivirastotehtävät hoidetaan vastuualueista ja muista yksiköistä erillisessä yksikössä.

19 §

Tietohallintoyksikkö

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla ja työ- ja elinkeinotoimistoilla on yksi tietohallintoyksikkö, jonka toimialueeseen kuuluu koko maa. Tietohallintoyksikön toimipaikka on Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Tietohallintoyksikkö on vastuualueista ja muista yksiköistä erillinen yksikkö.

Tietohallintoyksikön tehtävänä on:

1) ohjata ja koordinoida elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tietohallintoa;

2) hankkia ja järjestää tietohallintopalveluja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille;

3) kehittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tiedon hallintaa ja hoitaa keskusten asiakirjahallinnon keskitettyä suunnittelua ja kehittämistehtäviä;

4) hoitaa muut yksikölle erikseen määrätyt tehtävät.

Tietohallintoyksikön on tehtävä tietohallintoa koskevissa asioissa yhteistyötä aluehallintovirastoista annetussa laissa (/2009) tarkoitettujen aluehallintovirastojen tietohallinnon kanssa.

Tietohallintoyksikkö toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuualueista erillisenä yksikkönä.

20 §

Tietohallintopalveluyksikkö

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla sekä aluehallintovirastoilla on yhteinen tietohallintopalveluyksikkö Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Tietohallintopalveluyksikkö on vastuualueista ja muista yksiköistä erillinen yksikkö.

Tietohallintopalveluyksikön tehtävänä on hoitaa kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja aluehallintovirastojen sekä työ- ja elinkeinotoimistojen ja maistraattien seuraavat tietohallintopalvelut:

- 1) yhteisten sähköisten palvelujen tekninen ylläpito sekä käyttäjä- ja asiakasneuvonta;
- 2) asiain- ja dokumentinhallintajärjestelmiin liittyvä tekninen ylläpito sekä käyttäjäneuvonta;
- 3) yhteisten palvelujen ja ydintoiminnan järjestelmien tuottaminen ja ylläpito sekä näihin liittyvä koulutus;
- 4) yhteisten kehittämisprojektien toteuttaminen ja niihin osallistuminen;
- 5) käyttäjäkoulutuksen järjestäminen;
- 6) perustietotekniikka hallinnolle kuuluvalta osin;
- 7) muut yksikölle säädetty tai määrätty tehtävät.

21 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen suunnittelun ja ohjauksen sisältö ja menettelytavat

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun strategisen suunnittelun ja ohjauksen järjestämisestä ja siitä, että keskuksille laaditaan strategia-asiakirjat ja strategiset tulostavoiteasiakirjat.

Strategia-asiakirjassa esitetään hallitusohjelmasta, hallituksen strategia-asiakirjasta, valtioneuvoston kehyspäätöksistä, valtakunnallisista alueiden kehittämistavoitteista, maakuntaohjelmista, hallituksen politiikkaohjelmista, muista poikkihallinnollisista ohjelmista sekä lainsäädännöstä ja kansainvälisistä sopimuksista johdettavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yhteiset strategiset tavoitteet ja suunnitelma resurssien kohdentamisesta näiden tavoitteiden toteuttamiseen hallinnonaloittain. Strategia-asiakirja on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille yhteinen, ja se laaditaan hallituskaudeksi. Sitä voidaan tarkistaa hallituskauden aikana.

Strateginen tulostavoiteasiakirja laaditaan kullekin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hallituskaudeksi, ja sitä tarkistetaan vuosittain. Tulostavoiteasiakirja perustuu strategia-asiakirjassa asetettuihin yleisiin tavoitteisiin ja päämääriin sekä alueen maakuntaohjelmiin ja niiden toteuttamissuunnitelmiin. Asiakirjassa määritellään keskuksel-

le keskeiset toimintalinjat ja tulostavoitteet, yhteistyökysymykset ja määrärahapuutteet hallinnonaloittain. Lisäksi määritellään valtion kanta maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmien mukaisten hankkeiden toteuttamiseen.

22 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnallisen ohjauksen sisältö ja menettelytavat

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu ohjaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston tulee huolehtia siitä, että keskuksille laaditaan tarvittaessa toiminnalliset tulostavoiteasiakirjat.

Valmistellessaan tulostavoiteasiakirjoja on ohjaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen neuvoteltava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa tavoitteena yhteinen näkemys toimintavuoden tulostavoitteista ja tarvittavista voimavaroista.

Toiminnallisten tulostavoitteiden valmistelussa tulee ottaa huomioon strateginen tulos-sopimus ja hallinnonaloittaisten alueellisten suunnitelmien toimeenpano sekä maakuntaohjelmassa ja toteuttamissuunnitelmassa asetetut alueen kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet.

23 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristöviraston virkojen kelpoisuusvaatimukset

Vastuualueen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, käytännössä osoitettu johtamistaito, johtamiskokemus sekä tehtävien edellyttämä perehtyneisyys virkaan kuuluviin tehtäviin.

Työ- ja elinkeinotoimistot

24 §

Kelpoisuusvaatimukset työ- ja elinkeinotoimiston tehtäviin

Kelpoisuusvaatimuksena työ- ja elinkeinotoimiston tehtäviin on:

1) työ- ja elinkeinotoimiston johtajalla ylempi korkeakoulututkinto, käytännössä osoitettu johtamistaito ja perehtyneisyys virkaan kuuluviiin tehtäviin;

2) psykologilla psykologian maisterin tutkinto taikka ylempi korkeakoulututkinto ja siihen sisältyvä tai erikseen suoritettu ylin arvosana psykologiassa.

25 §

Työ- ja elinkeinotoimiston virkojen täyttäminen

Työ- ja elinkeinotoimiston johtajan nimitää 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun vastualueen päällikkö. Toimiston muut virkamiehet nimittää ja työsopimussuhteisen henkilöstön ottaa toimisto.

Keskus voi avoimien virkojen tai tehtävien uudelleensijoittelua varten kieltää toimistoa ryhtymästä toimenpiteisiin viran tai tehtävän täyttämiseksi.

26 §

Virkavapauden myöntäminen ja sijaisuus työ- ja elinkeinotoimistossa

Työ- ja elinkeinotoimiston johtajalle myöntää virkavapauden toimisto, jos kysymys on virkavapaudesta, jonka saamiseen virkamiehellä on lain tai virkaehtosopimuksen mu-

kaan oikeus, ja muissa tapauksissa keskus. Toimiston muille virkamiehille ja työsopimussuhteiselle henkilöstölle virkavapauden myöntää toimisto.

Voimaatulo

27 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi ennen tämän asetuksen voimaantuloa määrätä virkamiehet hoitamaan 18—20 §:ssä tarkoitettujen yksiköiden päälliköiden tehtäviä.

Henkilö, joka toimii työ- ja elinkeinotoimiston päällikkönä tämän asetuksen voimaan tullessa tai joka on suorittanut työvoimatoimiston johtajan virkaan pätevöittävän koulutuksen Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksessa ennen tämän asetuksen voimaantuloa, on 25 §:ssä säädetyistä kelpoisuusvaatimuksista huolimatta edelleen kelpoinen työ- ja elinkeinotoimiston johtajan virkaan.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2009

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*

Hallitusneuvos *Matti Ilonen*

VALTIONEUVOSTO

PÖYTÄKIRJA

89/2009

Yleisistunto (Y)

20.11.2009, klo 11.22 Helsinki

Valtiovarainministeriö

Läsnä:

Puheenjohtaja	Elinkeinoministeri Pekkarinen
Ministerit	Lindén, Lehtomäki, Kiviniemi, Wallin, Brax, Håkämies, Holmlund, Thors, Risikko, Virkkunen
Oikeuskansleri	Oikeuskansleri Jonkka

Ministeri	Ministeri Kiviniemi
-----------	---------------------

Esittelijä	Lainsäädäntöneuvos Turunen
------------	----------------------------

Asia 2	Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista
--------	--

Laki aluehallintovirastoista sekä laki valtion aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön voimaanpanosta tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Näiden lakien voimaantullessa lakkaavat lääninhallitukset, työ- ja elinkeinokeskukset, alueelliset ympäristökeskukset, ympäristölupavirastot, tiepiirit ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistot ja niiden tilalle perustetaan aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Asetuksella säädettäisiin aluehallintovirastojen nimistä, toimialueista ja toimipaikoista, virastojen organisaatiosta ja tehtäväjaosta, vastuualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin ja niiden toimialueista, johtavista virkamiehistä, virastojen hallintopalvelujen vastuuyksiköistä, virastojen ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksiköistä, virastojen alaisten maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksiköistä, virastojen tietohallintoyksiköistä, aluehallintovirastojen toimialueesta ja toimivallasta eräissä tehtävissä, virastojen strategisen suunnittelun ja ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista, virastojen toiminnallisen ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista, virkojen kelpoisuusehdoista sekä voimaantulosta ja siirtymäkauden järjestelyistä.

Asetus tulisi voimaan samanaikaisesti aluehallintovirastoista annetun lain kanssa 1 päivänä tammikuuta 2010.

Suomenkielinen asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston tarkastustoimistossa.

Esitys	Valtioneuvosto antaisi asetuksen aluehallintovirastoista
--------	--

Päätös	Valtioneuvosto hyväksyi esityksen
--------	-----------------------------------

Istuntotapahtumat	Merkittiin pöytäkirjaan liitteeksi 4 ministeri Kiviniemen ehdotuksesta lausuma, johon yhtyivät ministerit Virkkunen, Holmlund, Håkämies, Lehtomäki, Lindén ja Pekkarinen sekä ministeri Thorsin ehdotuksesta liitteeksi 5-6 lausuma, jonka kannalla olivat ministerit Wallin ja Risikko. Ministeri Brax pidättäytyi ottamasta kantaa kumpaankaan lausumaan.
-------------------	--

LIITE 1	muistio
---------	---------

LIITE 2	asetusehdotus
---------	---------------

LIITE 3	förslag till förordning
---------	-------------------------

LIITE 4	Hallinto- ja kuntaministeri Kiviniemen lausumaehdotus
---------	---

- LIITE 5 Maahanmuutto- ja Eurooppaministeri Thorsin
lausumaehdotus
- LIITE 6 Migrations- och Europaminister Thors förslag till uttalande

Hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi

Lainsäädäntöneuvos Ilkka Turunen

Esittelysihteeri Aino Leena Nikula-Sailes

Hallinto- ja kuntaministeri Kiviniemi
19.11.2009

LAUSUMAEHDOTUS

Aluehallinnon uudistamisen lähtökohtana oli, että perustettavien aluehallintoviranomaisten sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten aluejaot noudattaisivat toisaalta maakuntajakoa sekä toisaalta vastaisivat muodostettavia maakuntien yhteistoiminta-alueita. Aluejaoissa pyrittiin lisäksi ottamaan huomioon kunnallisen itsehallinnon periaatteiden mukaisesti maakuntien näkemykset asiasta. Nämä lähtökohdat sekä hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän (HALKE) 16.6.2009 äänestyksen jälkeen vahvistama kanta huomioon ottaen valmistelun tavoitteena oli, että Keski-Pohjanmaan maakunta kuuluisi Pohjois-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen.

Valmistelun yhteydessä saatujen selvitysten perusteella osoittautui, ettei Pohjois-Suomen aluehallintovirastolla eikä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ollut uudistuksen voimaantuloajankohdasta lukien kaikilta osin riittäviä valmiuksia taata kielellisten perusoikeuksien toteutumista lainsäädännön vaatimalla tavalla. Nyt käsiteltävinä olevissa asetuksissa päädyttiin siihen, että Keski-Pohjanmaan maakunta kuuluu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen.

Katsomme, että Keski-Pohjanmaan maakunnan sijoittuminen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen, turvaisi pitkällä aikavälillä parhaiten maakuntien näkemykset.

Katsomme välttämättömäksi, että vuoden 2010 kesäkuuhun mennessä asianomaisissa ministeriöissä tehdään yksityiskohtainen selvitys ja tarvittavat toimenpide-ehdotukset Keski-Pohjanmaan maakunnan sijoittumisesta uusien aluehallintoviranomaisten toimialueisiin siten, että valittavalla ratkaisulla voidaan toteuttaa kielelliset perusoikeudet perustuslakivaliokunnan kannanottojen mukaisesti, mutta tämä tapahtuu ottaen samalla huomioon maakunnan oman näkemyksen aluejaosta sekä aluejakoihin liittyvät hallinnolliset seikat. Selvitys tehdään niin, että sen perusteella tehtävät mahdolliset toimenpiteet ovat toteutettavissa vuoden 2011 alusta lukien. Mahdolliset toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan valtion talousarvion ja valtiontalouden menokehyksen puitteissa.

Maahanmuutto- ja Eurooppaministeri Astrid Thors
20.11.2009

Lausumaehdotus

Aluehallinnon uudistamisen valmistelujen yhteydessä saatujen selvitysten perusteella osoittautui, ettei Pohjois-Suomen aluehallintovirastolla eikä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ollut uudistuksen voimaantuloajankohdasta lukien kaikilta osin riittäviä valmiuksia taata kielellisten perusoikeuksien toteutumista lainsäädännön vaatimalla tavalla. Nyt käsiteltävinä olevissa asetuksissa päädyttiin siihen, että Keski-Pohjanmaan maakunta kuuluu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen.

Olisi huonoa hallintoa suunnitella aluejaotuksen muutosta heti asetuksen voimaan tultua. Mikäli asetuksen voimaan astumisen jälkeen kuitenkin aiotaan selvittää aluejaotuksen muutosta, katsomme välttämättömäksi, että selvitys muutoksen kielivaikutuksista tehdään vertailevasti siten, että valittavalla ratkaisulla varmistetaan kielellisten oikeuksien toteutumisen perustuslakivaliokunnan lausunnon PeVL 21/2009 ja oikeuskanslerin 30.10.2009 linjausten mukaisesti.

Esittely Tasavallan Presidentille

20.11.2009, klo 11.11 Helsinki

Valtiovarainministeriö

Läsnä:

Tasavallan presidentti Halonen

Ministerit Pekkarinen, Lindén, Kiviniemi, Wallin, Brax, Häkämies, Holmlund, Thors, Risikko, Stubb, Virkkunen

Oikeuskansleri Oikeuskansleri Jonkka

Läsnä oleva virkamies Osastopäällikkö, ylijohtaja Nyberg

Ministeri Ministeri Kiviniemi

Esittelijä Lainsäädäntöneuvos Turunen

Asia 8 Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen aluehallinnon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 59/2009 vp; EV 150/2009 vp)

Esitys Tasavallan Presidentti vahvistaisi lain aluehallintovirastoista, lain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, lain ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa, lain taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain 4 §:n muuttamisesta, lain työsuojeluhallinnosta annetun lain muuttamisesta, lain valtion virkamieslain 4 ja 7 §:n muuttamisesta, lain liikuntalain muuttamisesta ja lain valtion aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön voimaanpanosta

Päätös Tasavallan Presidentti hyväksyi esityksen

Istuntotapahtumat Merkittiin pöytäkirjaan seuraava Tasavallan Presidentin lausuma:

"Aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön vahvistamisen yhteydessä haluan lausua seuraavaa:

Aluehallinnon uudistamisen yleisenä tavoitteena on luoda kansalaisia tehokkaasti ja tuloksellisesti palveleva aluehallinto, johon sisältyy myös kielellisten oikeuksien toteutuminen. Eduskunnan perustuslakivaliokunta lausunnossaan (PeVL 21/2009) ja hallintovaliokunta mietinnössään (HaVM 13/2009) ovat kiinnittäneet kielellisiin oikeuksiin huomiota. Perustuslakimme mukaan kansalliskieliämme ovat suomi ja ruotsi. Perustuslain 17 ja 122 §:t ovat perustana kielellisten oikeuksien turvaamiselle. Kansalaisten on voitava luottaa mahdollisissa jatkokäsittelyissäkin siihen, että hyvää hallintoa noudatetaan vakaasti ja että kielelliset oikeudet turvataan lainsäädännön toimeenpanossa ja soveltamisessa."

LIITE 1 Laki aluehallintovirastoista

LIITE 2 Lag om regionförvaltningsverken

LIITE 3 Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista

LIITE 4 Lag om närings-, trafik- och miljöcentralerna

LIITE 5 Laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa

LIITE 6 Lag om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken

LIITE 7 Laki taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

LIITE 8 Lag om ändring av 4 § i lagen om organisering av konstens främjande

LIITE 9	Laki työsuojeluhallinnosta annetun lain muuttamisesta
LIITE 10	Lag om ändring av lagen om arbetarskyddsförvaltningen
LIITE 11	Laki valtion virkamieslain 4 ja 7 §:n muuttamisesta
LIITE 12	Lag om ändring av 4 och 7 § i statstjänstemannalagen
LIITE 13	Laki liikuntalain muuttamisesta
LIITE 14	Lag om ändring av idrottslagen
LIITE 15	Laki valtion aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön voimaanpanosta
LIITE 16	Lag om införande av lagstifningen om statens regionförvaltningsreform
LIITE 17	Tasavallan presidentin lausuma

Hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi

Osastopäällikkö, ylijohtaja Peter Nyberg

Hallinnollinen notaari Riikka Karjalainen

Valtiovarainministeriö
Hallinnon kehittämisosasto
Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmä

VM190:02/2009

TOIMENPIDEPYYNTÖ
9.4.2010

HENKILÖSTÖN RUOTSIN KIELEN TAIDON JA KAKSIKIELISTEN PALVELUJEN JÄRJESTÄMISEN ARVIOINTI

Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmän tehtävänä on selvittää ja arvioida, perustulain mukaisen perusoikeuksien ja muiden perustuslain säännösten vaikutus Keski-Pohjanmaan sijoittumiseen valtion aluehallinnon toimialueisiin; selvittää valtion aluehallintoviranomaisten kyky järjestää kielilain mukaiset kaksikieliset palvelut Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehdoissa; vertailla Keski-Pohjanmaan eri sijoittumisvaihtoehtoja toiminnallisen suuntautumisen, kielellisten vaikutusten ja kaksikielisten palvelujen järjestämisen kannalta; sekä tukea keskus- ja aluehallintoviranomaisten selvitys ja valmistelutyötä, joka koskee Keski-Pohjanmaan sijoittumista valtion aluehallinnon toimialueisiin.

Pohjois-Suomen aluehallintovirastoa, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoa, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusta sekä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta pyydetään arvioimaan henkilöstönsä kielitaito tässä toimenpidepyyntöä esitetyillä tavoilla sekä sijoittamaan näin saatu tieto liitteenä oleviin palvelukarttoihin. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen henkilöstöä pyyntö koskee vain niiltä osin kuin sen tehtävät liittyvät kalatalouteen. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen henkilöstöä pyyntö koskee vain niiltä osin, kuin sen tehtävät liittyvät Keski-Pohjanmaan alueeseen. Tiedot henkilöstön kielitaidosta sijoitetaan palvelukarttoihin henkilötyövuosi- ja laatutietoina niin, ettei kenenkään henkilön nimeä tai muuta tunnistetta näy palvelukartoissa.

Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmä tuottaa palvelukarttoja pohjatietona käyttäen kokonaisarvioinnin siitä, onko kaikkiin tehtäviin saatavissa riittävä henkilöstö kaksikielisten palvelujen järjestämien kannalta eri Keski-Pohjanmaan sijoittumisvaihtoehdoissa.

Työryhmän määräaika on 18.6.2010. Tiedot pyydetään toimittamaan viimeistään perjantaina 14.5.2010 sähköpostitse valtiovarainministeriön kirjaamoon (valtiovarainministerio@vm.fi) ja Mikko Saariselle valtiovarainministeriöön (etunimi.sukunimi@vm.fi). Toimitettavat tiedot täsmennetään toimenpidepyyntöä koskeisessa kohdassa.

Toimenpidepyyntöä liitteenä on 9.4.2010 päivätty muistio kaksikieliseen virastoon ja sen henkilöstöön kohdistuvista kielellisistä vaatimuksista, oikeusministeriön 14.10.2009 päivätty muistio kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista ja kielitaidon turvaamisesta, kalvosarja kielitaitolaista sekä palvelukartat.

Kielitaidon arvioinnin menettelytavat

Selvityksessä arvioidaan henkilöstön ruotsin kielen taitoa. Osoitetut kielitaidon tasot sekä kielitutkintojen määrä pyydetään ilmoittamaan henkilöstöryhmittäin 1. toimistohenkilökunnan, 2. esittelijä-, valmistelija-, asiantuntijatason, 3. johdon, sekä 4. ylimmän johdon (virastojen ja vastuualueiden johtajat) osalta. Samalla pyydetään ilmoittamaan ko. henkilöstön kokonaismäärä. Selvitys pyydetään tekemään koko henkilöstöstä ja koskien seuraavia virastoja tai tehtäväkokonaisuuksia:

- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto,
- Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto,
- Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,
- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,
- Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus, niiltä osin kuin sen tehtävät liittyvät kalatalouteen,
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niiltä osin kuin sen tehtävät liittyvät suoraan Keski-Pohjanmaan alueeseen.

Tosiasiallinen kielitaito

Toimenpiteiden tavoitteena on selvittää henkilöstön tosiasiallinen kielitaito. Tämä arviointiprosessi etenee seuraavasti:

1. Esimiehet kartoittavat ja arvioivat henkilö kerrallaan, yhdessä alaistensa kanssa ja näiden tehtävänkuviin perustuen henkilöstön kielitaidon suhteessa tällä hetkellä hoidettuihin/hoidettaviin tehtäviin. Tässä hyödynnetään toimenpidepyynnön liitteinä olevaa henkilöarviointipohjaa. Tämä vaihe olisi hyvä saada suoritettua huhutikuun loppuun mennessä, jotta seuraavalle vaiheelle jää riittävästi aikaa.
2. Henkilöt, joiden kartoituksen perusteella arvioidaan voivan hoitaa tehtäviään ruotsiksi, osallistuvat ostopalveluna hankittavaan ulkopuolisen ja riippumattoman tahon toteuttamaan pienryhmäarviointitilaisuuteen. Perustelluista syistä arviointi voidaan suorittaa myös yksilöarviointina. Arvioinnissa selvitetään sekä suullinen että kirjallinen ruotsin kielen taito. Arviointitilaisuuksien järjestämisestä sovitaan yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa ja ministeriö vastaa niistä koituvista kustannuksista.

Kielitaidon arvioinnista saadut henkilökohtaiset tulokset voidaan dokumentoida liitteinä oleville arviointilomakkeille, joita on käytetty Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa tähän tarkoitukseen.

Muodollinen kielitaito

Tosiasiallisen kielitaidon lisäksi henkilöstöstä pyydetään selvittämään virallisten kielitutkintojen ja –todistusten määrä. Myös nämä ilmoitetaan palvelukartalla.

Arvioinnissa huomioitavia seikkoja ja tietojen sijoittaminen palvelukarttoihin

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon liitemuistioissa esitetyt kaksikielisyyden vaatimukset sekä se, missä tehtävissä henkilö työskentelee. Eri tehtävissä kielitaitovaatimukset ovat erilaiset. Arvioinnissa tulee pitää tavoitteena tilaa, jossa kaikki tehtävät pystytään hoitamaan kaikkina aikoina molemmilla kielillä.

Suoritetuissa arvioinneissa saadut tiedot henkilöstön tosiasiallisesta kielitaidosta sijoitetaan henkilötyövuosina palvelukarttoihin. Virallisten kielitutkintojen ja todistusten määrä sijoitetaan palvelukarttoihin vastuualueittain. Kustakin virastosta tulee tehdä yksi ja oma

palvelukarttansa. Näin syntyy virastokohtaisesti kuva kussakin palvelukokonaisuudessa käytettävissä olevasta ruotsin kielen taidon resurssista.

Koska vertailua varten tarvitaan myös kuva siitä, millaiset kielitaitoresurssit virastoissa olisivat, jos Keski-Pohjanmaa kuuluisi Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen, tulee henkilöiden arvioinnit säilyttää ainakin työryhmän työn ajan.

Palvelukartat lähetetään valtiovarainministeriöön ja työryhmä arvioi niiden perusteella viranomaisten kykyä järjestää kaksikielisiä palveluja eri vaihtoehtoisissa. Virastoja pyydetään esittämään palvelukarttojen yhteydessä myös oma arvionsa käytettävissä olevan kielitaidon riittävydestä kaksikieliseen palveluun. Jos puutteita nähdään olevan, pyydetään arvioimaan mahdollisuuksien mukaan myös puutteen määrällistä ja laadullista kokoa.

LIITTEET Kielitaidon arviointilomake kevät 2010
Muistio 9.4.2010, kielitaitovaatimukset
Muistio 14.10.2009, kelpoisuusvaatimukset
Kalvot kielitaitolaista
Palvelukartta_arviointi_AVI_9.4.2010
Palvelukartta_arviointi_ELY_9.4.2010

JAKELU Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

TIEDOKSI Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteerit

Henkilöstön kielitaidon arviointi

Nimi: _____

Virasto: _____

Toimipiste: _____

Tehtävä- / virkanimike:

Keskeisimmät tehtäväkokonaisuudet (valitaan palvelukartasta):

1. Toimistotehtävä / asiakaspalvelu __
2. Esittelijä-; valmistelija-; asiantuntijatehtävä __
3. Johto __
4. Ylin johto (viraston / vastuualueen johtaja) __

Palveletko virastosi asiakkaita tällä hetkellä ruotsin kielellä: kyllä __ ei __

Tarvitsetko tehtävässäsi ruotsin kieltä: kyllä __ ei __

Virallinen kielitutkintotodistus: kyllä __ ei __ , suoritusvuosi: _____

Todistuksen arvosana: erinomainen (ennen: täydellinen) __ hyvä __ tyydyttävä __ , joku muu määrittely, mikä _____

Äidinkieli ruotsi __

Muulla tavalla hankittu kielitaito, miten _____

Tosiasiallinen kielitaito suhteessa kaksikielisyyden vaatimukseen (vrt. valtiovarainministeriön muistio 15.10.2009: Kaksikieliseen virastoon ja henkilöstöön kohdistuvat kielelliset vaatimukset)

Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (424/2003)

Kaksikielisessä virastossa, jossa enemmistön kielenä on suomen kieli, niissä viroissa, joissa laissa tai asetuksessa on säädetty kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto, on kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena erinomainen suomen kielen kirjallinen ja suullinen taito sekä tyydyttävä ruotsin kielen kirjallinen ja suullinen taito.

Muu henkilöstö; tehtävien edellyttämä kielitaito

Henkilön oma arviointi siitä, kykeneekö hän hoitamaan omaan tehtäväänsä liittyviä substanssiasioita sekä suullisesti että kirjallisesti ruotsin kielellä?

Kirjallinen taito: kyllä__ ei__

Suullinen taito: kyllä__ ei__

Esimiehen arviointi siitä, kykeneekö työntekijä hoitamaan omaan tehtäväänsä liittyviä substanssiasioita sekä suullisesti että kirjallisesti ruotsin kielellä?

Kirjallinen taito: kyllä: _____ Ei: _____

Suullinen taito: Kyllä: _____ Ei: _____

Oletko valmis opiskelemaan ruotsin kieltä?

Kyllä: __ Ei: __

ja toimimaan ruotsin kielen taitoa vaativissa tehtävissä?

Kyllä _____ Ei: _____

Millaista lisäkoulutusta katsot tarvitsevasi?

Ovatko esimies ja työntekijä yksimielisiä kielitaidon arvioinnista? Kyllä: _____ Ei: _____

Jos ei, mitä erimielisyys koskee:

Pvm _____

Työntekijän allekirjoitus _____

Esimiehen allekirjoitus _____

Bedömning av personalens språkkunskap

Namn _____

Ämbetsverk: _____

Nuvarande verksamhetsställe: _____

Uppgift/tjänstebenenämning:
_____Viktigaste uppgiftshelheter (väljs från servicekartan):

1. Kontorsuppgifter / kundservice ____
2. Föredragnings-, berednings-, sakkunniguppgift ____
3. Chef ____
4. Ledning ____

Betjänar du för närvarande ditt ämbetsverks kunder på svenska: ja ____ nej ____

Behöver du svenska i din uppgift: ja ____ nej ____

Officiellt språkexamensintyg: ja ____ nej ____, avlagt år: _____

Vitsord i intyget: utmärkta (tidigare: fullständiga) ____ goda ____ nöjaktiga ____, någon annan definition, vilken _____

Modersmål svenska ____

Språkkunskap som förvärvats på annat sätt, hur _____

Faktisk språkkunskap i förhållande till kraven på tvåspråkighet (jfr finansministeriets PM 15.10.2009: Kaksikieliseen virastoon ja henkilöstöön kohdistuvat kielelliset vaatimukset)

*Lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003)**Vid tvåspråkiga myndigheter med majoritetsspråket finska är behörighetsvillkoret i fråga om språkkunskaper i de tjänster som enligt lag eller förordning har högskoleexamen som behörighetsvillkor utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i finska samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i svenska.**Den övriga personalen; den språkkunskap som uppgifterna kräver*

Personens egen bedömning av om han eller hon klarar av att sköta substansärenden som hör till den egna uppgiften såväl muntligt som skriftligt på svenska?

Skriftliga kunskaper: ja__ nej__

Muntliga kunskaper: ja__ nej__

Chefens bedömning av om arbetstagaren klarar av att sköta substansärenden som hör till den egna uppgiften såväl muntligt som skriftligt på svenska?

Skriftliga kunskaper: ja__ nej__

Muntliga kunskaper: ja__ nej__

Är du redo att studera svenska?

Ja: __ Nej: __

och att arbeta i uppgifter som kräver kunskaper i svenska?

Ja: _____ Nej: _____

Hurdan tilläggsutbildning tycker du att du behöver?

Är chefen och arbetstagaren eniga om bedömningen av språkkunskaperna?

Ja: _____ Nej: _____

Om inte, vad är man av olika åsikt om:

Datum _____

Arbetstagarens underskrift _____

Chefens underskrift _____

MUISTIO
9.4.2010

KAKSIKIELISEEN VIRASTOON JA HENKILÖSTÖÖN KOHDISTUVAT KIELELLISET VAATIMUKSET

Viranomaisen velvollisuus antaa palvelua kahdella kielellä

Kielilain 23 § sisältää säännökset viranomaisten velvollisuudesta toteuttaa kielellisiä oikeuksia käytännössä. Pykälä kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

”Viranomaisen tulee toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä.

Kaksikielisen viranomaisen tulee palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi. Viranomaisen tulee sekä palvelussaan että muussa toiminnassaan osoittaa yleisölle käyttävänsä molempia kieliä.

Kaksikielisen viranomaisen tulee yhteydenotoissaan yksityishenkilöihin ja oikeushenkilöihin käyttää näiden kieltä, suomea tai ruotsia, jos se on tiedossa tai kohtuudella selvittävissä, taikka molempia.”

Kaksikielisen viranomaisen tulee tarjota alueensa asukkaille kaikki palvelut suomen ja ruotsin kielellä yhtäläisin ehdoin, riippumatta enemmistön kielestä (kielilain 23 §). Palvelulla tarkoitetaan niin *suullista* palvelua esimerkiksi puhelimessa ja henkilökohtaisessa asiakaspalvelussa että *kirjallista* palvelua esimerkiksi viranomaisen vastauksissa. Keskeistä on, että viranomaisen on tarjottava palvelut suomen ja ruotsin kielellä *oma-aloitteisesti*, ja ilman että asiakkaan tarvitsee vedota oikeuksiinsa (kielilain 2 § 2 mom.). Edelleen kielellisten oikeuksien on toteuduttava *käytännössä*. Tämä merkitsee esimerkiksi, että lomakkeiden muiden materiaalien on oltava yhtä helposti saatavilla molemmilla kielillä ja ettei asiakasta saa pyytää vaihtamaan kieltä.

Kaksikielisen viranomaisen tulee myös *osoittaa yleisölle* käyttävänsä molempia kieliä (kielilain 23 § 2 mom.). Tämä merkitsee, että viranomaisella tulee olla sekä suomen- että ruotsinkielinen nimi ja, jos sellaisia käytetään, lyhenne. Edelleen viranomaisen kirjepohjissa, logossa, opasteissa, lomakkeissa ja muissa julkaisuissa on käytettävä molempia kieliä ja puhelinvaihteen on vastattava molemmilla kielillä.

Yhteydenotoissa on käytettävä asiakkaan äidinkieltä, jos se on tiedossa, tai molempia kieliä (kielilain 23 § 3 mom.).

Viranomaisen *tiedottamisen* (esim. lehdistötiedote, verkko, kuulutukset, viranomaismateriaalit) tulee olla joko kaksikielisiä tai sekä suomen että ruotsin kielellä (kielilain 32 §).

Sisäisenä kielenä kaksikielisessä viranomaisessa on pääsääntöisesti enemmistön kieli, mutta toistakin kieltä tai jopa muuta kieltä voidaan käyttää, jos se on tarkoituksenmukaista (kielilain 26 §). Esimerkiksi vähemmistön kieltä äidinkielenään käyttävät virkamiehet saavat käyttää omaa kieltään, ja vähemmistön kieltä voidaan käyttää myös kielienemmistön kielitaidon ylläpitämistarkoituksessa.

Kirjeenvaihdossa esimiesvirastojen kanssa kaksikielinen suomenkielienemmistöinen virasto käyttää suomen kieltä (kielilain 27 §). Valtion kaksikielisten aluehallintoviranomaisten välisessä kanssakäymisessä käytetään viraston enemmistön kieltä. Yhteydenpidossa kaksikielisiin suomenkielienemmistöisiin alueellisiin kokonaisuuksiin tai kuntiin (esim. Keski-Pohjanmaan maakunta tai Kokkolan kaupunki) kaksikielinen virasto käyttää yleensä suomen kieltä, mutta molempia kieliä voidaan käyttää (kielilain 27 § 2 mom.).

Henkilöstön kielitaito

Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (424/2003) määrittelee perusteet henkilöstön kielitaitovaatimuksille.

Kaksikielisessä virastossa, jossa enemmistön kielenä on suomenkieli, niissä viroissa, joissa laissa tai asetuksessa on säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto, on kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena erinomainen suomen kielen kirjallinen ja suullinen taito sekä tyydyttävä ruotsin kielen kirjallinen ja suullinen taito. Yksikielisessä suomenkielisessä virastossa on kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena erinomainen suomen kielen kirjallinen ja suullinen taito sekä tyydyttävä ruotsin kielen ymmärtämisen taito.

Kielitaidon taitotasoa on kolme: erinomainen (ennen: täydellinen), hyvä ja tyydyttävä. Laissa tai asetuksessa säädetty kielitaito osoitetaan, jos kyseessä ei ole henkilön äidinkieli, aina muodollisella kielikokeella, toisin sanoen joko valtionhallinnon kielitutkinnolla, joka voi sisältyä myös korkeakoulututkintoon, tai yleisellä kielikokeella. Tällaista kielitaitoa ei näin ollen voi osoittaa esimerkiksi viranhaun yhteydessä tehtävällä haastattelulla tai kokemuseräisesti.

Muulle henkilöstölle kuin sille, jolla on säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto, asetettavista suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös antaa valtuutus suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevien kelpoisuusvaatimusten säätämiseen asianomaisen ministeriön asetuksella niissä tapauksissa, joissa henkilöstölle ei kielitaitovaatimusten lisäksi aseteta muita kelpoisuusvaatimuksia. Asetuksista vain aluehallintovirastoja koskevan asetuksen 5 §:n 3 momentissa säädetään ruotsinkielisen palveluyksikön henkilöstön kielitaitovaatimuksista.

Myös muulta henkilöstöltä kuin siltä, jolla on säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto, edellytetään kuitenkin aina, että sillä on tehtävien edellyttämä kielitaito (2 § laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta). Tämä pätee (koskee) myös silloin, kun henkilöstölle ei ole asetettu kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia.

Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetussa laissa säädetään, että viranomaisten on koulutusta järjestämällä ja muilla henkilöstöpoliittisilla toimilla huolehdittava, että sen henkilöstöllä on riittävä kielitaito (2 §). Henkilöstön kielitaidon ylläpitäminen on siis työnantajan vastuulla. Virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen henkilöstöä otettaessa on huolehdittava, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito (3 §).

Virastojen kaksikielisyydestä on saatavana lisätietoja internet sivulta suomeksi www.om.fi/Etusivu/Perussaannoksia/Kielilaki/Kielisaannoksetsaadosvalmistelussa ja ruotsiksi www.om.fi/sv/Etusivu/Perussaannoksia/Kielilaki/Kielisaannoksetsaadosvalmistelussa

OIKEUSMINISTERIÖ
Hallitusneuvos Paulina Tallroth
Ylitarkastaja Laura Määttänen

MUISTIO
14.10.2009

KIELITAITOA KOSKEVAT KELPOISUUSVAATIMUKSET JA KIELITAIDON TURVAAMINEN

Kaksikieliset palvelut yksikielisistä kaksikieliseksi muuttuvissa virastoissa –työryhmän kokous 15.10.2009

1 Kielilainsäädännön lähtökohdat kaksikielisen viranomaisen toiminnan varmistamiseksi

Kaksikielisen viranomaisen on tarjottava palvelua suomen ja ruotsin kielellä yhtäläisin ehdoin. Tämän mahdollistamiseksi virastossa on oltava riittävä varanto sekä suomen että ruotsin kielen taitoa. Kielitaitoa on oltava *niissä tehtävissä, joissa sitä tarvitaan*, ja kielitaidon on oltava *oikealla tasolla*. Näin ollen ei esimerkiksi riitä, että virastossa on ruotsin kieltä taitavaa avustavaa henkilökuntaa, jollei esittelijätasolla ole riittävästi ruotsin kieltä taitavia henkilöitä.

Kielitaito voidaan turvata 1) asettamalla laissa tai asetuksessa *kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia* (ns. muodollinen kielitaito, joka osoitetaan kielitodistuksella) tai 2) *määrittelemällä kunkin viran tehtäväkuvassa*, minkä kielten taitoa ja millä tasolla tehtävä edellyttää.

Viran saa täyttää ainoastaan, jos siihen valittavalla on *tehtävän edellyttämä kielitaito*, jolla tarkoitetaan sekä *muodollista* että *tosiasiallista* kielitaitoa.

2 Virat, joiden kelpoisuusvaatimuksena on korkeakoulututkinto

- Jos virkaan on lailla tai asetuksella säädetty kelpoisuusvaatimukseksi korkeakoulututkinto, seuraa siitä, että on virkamiehellä myös kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia (6 § 1 mom. julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettu laki (424/2003), jäljempänä kielitaitolaki)
 - o Jos virkaan *ei ole säädetty* korkeakoulututkintoa kelpoisuusvaatimukseksi, ei edes tutkinnon suorittaneella henkilöllä ole kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia
- Vain harvoissa viroissa on *säädetty* kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto: Esim. AVI- ja ELY-asetusehdotuksen mukaan vain johtajilla ja psykologilla.
- Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset ovat kaksikielisessä viranomaisessa, jonka enemmistön kieli on suomi, suomen kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito
 - o Korkeakoulututkinnon suorittaneilla on usein opintojen yhteydessä suoritettu tyydyttävä ruotsin kielen suullinen ja kirjallinen taito. Jollei näin ole, on henkilön suoritettava valtionhallinnon kielitutkinto tai yleinen kielitutkinto.
- Kielellisiä oikeuksia ei voida taata kautta linjan ruotsin kielen tyydyttävällä taidolla, vaan kussakin tehtävässä tulee olla myös tehtävässä *tosiasiallisesti* tarvittava kielitaito. Kullakin

virkamiehellä tulee näin ollen *lisäksi olla tehtävien edellyttämä kielitaito* (kielitaitolain 2 §). Viranomaisen on selvitettävä kussakin tehtävässä tarvittava kielitaito etukäteen, ja rekrytoitava sen mukaisesti (3 §).

3 Virat, joiden kelpoisuusvaatimuksena ei ole korkeakoulututkinto

- Viroissa, joiden kelpoisuusvaatimuksena ei ole korkeakoulututkinto, ei pääsäännön mukaan ole kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia
 - o Vaikka henkilö olisi suorittanut korkeakoulututkinnon, ei häneltä edellytetä ruotsin kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa, jos korkeakoulututkinto ei ole tehtävän kelpoisuusvaatimuksena
- Kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää erikseen asetuksella (kielitaitolain 6 § 4 mom.). Käytännössä näin tehdään harvoin: tämänhetkissä AVI- ja ELY-asetusluonnoksissa ei ole kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia muihin kuin korkeakoulututkintoa edellyttäviin virkoihin.
- Kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista on *aina* säädettävä, jos tehtäviin kuuluu merkittävää julkisen vallan käyttöä (esim. poliisin hallinnosta annettu asetus) (kielitaitolain 5 § 1 mom.)
- Virkamiehellä tulee *aina* olla tehtävien *käytännössä edellyttämä kielitaito* (kielitaitolain 2 §). Viranomaisen on selvitettävä kussakin tehtävässä tarvittava kielitaito etukäteen, ja rekrytoitava sen mukaisesti (3 §).

→ *Lisätietoja: oikeusministeriön suositus kielitaidon huomioon ottamisesta työhönotossa (OM 3/58/2005)*

4 Henkilöstön kielitaidon selvittäminen kielellisten oikeuksien turvaamiseksi muutostilanteissa

Sen selvittämiseksi, onko uusissa kaksikielisissä viranomaisissa mahdollisuus turvata kansalaisten kielelliset oikeudet, on selvitettävä

- kelpoisuusvaatimusten muuttuminen: ovatko entisen yksikielisen viranomaisen virkamiehet, joilla on säädettynä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto, kielitaidon osalta kelpoisia uusiin virkoihinsa? Jollei näin ole, miten heidän kelpoisuutensa turvataan?
- onko uusien kaksikielisten viranomaisten henkilöstön *tehtävänkuville* määritelty, minkä kielten taitoa ja millä tasolla tehtävän suorittaminen edellyttää?
- onko uusiin kaksikielisiin viranomaisiin siirtyvällä henkilöstöllä (riippumatta koulutustaustasta) riittävä kielivaranto tehtävien suorittamiseksi *kullakin tehtävätasolla* (esim. esittelijätasolla)? Jollei ole, miten viranomaisen toiminta molemmilla kielillä varmistetaan ennen 1.1.2010?

Ns. Kielitaitolaki - yleistä (1/2)

- Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (424/2003) voimaan 1.1.2004, korvasi lain 149/1922
- Soveltamisala laaja, ei vain virkaan nimitetyt, myös määräaikaiset ja työsuhteiset
- Idea: Suomen ja ruotsin kielen taitoa on siellä, missä sitä tarvitaan
 - esim. asiakaspalvelussa, tiedottamisessa
- Uusi kielitutkintojärjestelmä: VNA suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa (481/2003)

Ns. Kielitaitolaki - yleistä (2/2)

- Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset ovat vain yksi tapa huolehtia siitä, että kielilain tavoitteisiin päästään
 - laki ei sellaisenaan edellytä laajentamista (=kohderyhmä) eikä korottamista (=taso)
 - painopiste tosiasiallisella kielitaidolla, esim. kielitaidon ylläpidolla
 - kielitaito on otettava huomioon kautta linjan, pelkkä todistus ei aina riitä
- Laki koskee myös muita kieliä kuin suomea ja ruotsia, jos tehtävät edellyttävät niiden hallitsemista

”Kielitaitolain yleiset opit” (1/2)

- 2 §: Viranomaisen velvollisuus huolehtia siitä, että henkilöstöllä on tehtävien edellyttämä kielitaito
 - Koulutus ja muut henkilöstöpoliittiset toimenpiteet, esim. viranomaisen vastuu henkilöstön kielitaidon ylläpidosta
- 3 §: Kielitaidosta varmistauduttava palvelukseen otettaessa
 - koskee sekä muodollista että tosiasiallista kielitaitoa
 - esim. testaus haastattelutilanteessa

”Kielitaitolain yleiset opit” (2/2)

- 4 §: Säädetystä ja tarvittavasta kielitaidosta ilmoittaminen
 - Idea: hakijan oikeusturva, ts. työnantajan on etukäteen kartoitettava, minkä kielten taitoa tehtävät edellyttävät ja millä tasolla
 - kelpoisuusvaatimus (laissa tai asetuksessa)
 - > sivutettavissa vain erivapauden nojalla
 - ”toive” (virkailmoituksessa), esim. ”tehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää kuitenkin käytännössä...” > ei sitova rekrytoinnissa, voidaan sivuttaa

Kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista (1/3)

- Pääsääntö: Valtion viranomaisen henkilöstö + säädettynä vaatimuksena korkeakoulututkinto (6 § 1 mom.)
 - kaksikielisessä viranomaisessa erinomainen enemmistön kieli + toisen kielen tyydyttävä suul. ja kirj. taito
 - yksikielisessä viranomaisessa viranomaisen kielen erinomainen taito + toisen kielen tyyd. ymmärtäminen
 - > vastaa entistä, mutta uusi terminologia

Kielitaidoista edelleen... (2/3)

- Poikkeamisedellytykset 6 §:n 1 momentissa säädetyistä (6 § 3 mom.)
 - vain jos: työtehtävät edellyttävät, tehtävien jako sallii, tai muut erityisen painavat syyt
 - poikkeuksista säädetään aina VNA:lla
 - huom! Kaikilla ei tarvitse olla samantasoinen muodollinen kielitaito vaikka sama nimike
- Erivapausmahdollisuus (9 §)
 - VN myöntää erivapauden
 - viranomaisen on erivapaudesta huolimatta selviydyttävä kielellisistä velvollisuuksistaan

Kielitaidoista edelleen... (3/3)

- Vaikkei korkeakoulututkintovaatimusta
 - kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista on aina säädettävä, jos tehtäviin kuuluu ”yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien kannalta merkittävää julkisen vallan käyttöä” (5 § 1 mom.)
 - VNA:n nojalla ministeriön asetuksella jollei henkilöstölle ole asetettu muita, esim. koulutusta koskevia kelpoisuusvaatimuksia (6 § 4 mom.)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

AVIn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ						
(KIRJOITA TÄHÄN VIRASTON NIMI)		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat									
		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät									
		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlölkunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Pienryhmäarviointeihin osallistuneiden lkm.						
Vastuualue	Tehtävä tai palvelu	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	
	-a) Yliopistollista sairaalaa ylläpitäville kuntayhtymille maksettava korvaus, joka perustuu lääketieteellisiin tutkintoihin ja opiskelijamääriin																			
	-b) Korvaukset julkisille terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin																			
	-Valtionkorvauksen maksaminen rikos- ja riita-asioden sovittelutoiminnan järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen																			
	Johtaminen																			
Koulutus- ja sivistystoimen palvelut	Opetushenkilöstön täydennyskoulutus																			
	Peruspalvelujen arviointi																			
	Oikeusturvatehtävät:																			
	Kantelu																			
	Valitukset																			
	Lausunnot																			
	Oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt																			
	Oikeusturva-asioihin liittyvä informaatio-ohjaus																			
	Vähemmistöryhmien palvelut:																			
	Ruotsinkielinen opetustoimi (Länsi- ja Sisä-Suomi)																			
	Saamelaisasiat (Lappi)																			
	Muut tehtävät:																			
	Rehtorien ja opettajien erivapaudet																			
Kansainväliset tehtävät ja lähialueyhteistyö																				
Sivistystoimen valmius- ja varautumisasiat																				

[illegible]

[illegible]

ELYn palvelukartta				RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
				Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
(KIRJOITA TÄHÄN VIRASTON NIMI)				Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötöyvuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät								
				Johto			Asiantuntijat			Tmstohlölkunta / as.palvelijat			Henkilötöyvuosien kokonaismäärät			Pienryhmäarviointeihin osallistuneiden lkm.					
Keskeisimmät palvelut				ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
Viraston ylin johto (viraston johtaja ja vastuualueiden johtajat)																					
Liikenne ja infrastruktuuri																					
Tie- ja liikenneolojen suunnittelu	Liikennejärjestelmäsuunnittelu																				
	- suunnittelu																				
	- yhteistyö kuntien, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa																				
	- osallistuminen maakuntasuunnitelmien ja ohjelmien tekoon																				
	Liikenneolojen suunnittelu																				
	- suunnittelu																				
	- yhteistyö kuntien, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa																				
	Tienpidon keskipitkän ajan suunnittelu																				
	- tienpidon suunnitelmien valmistelu																				
	- osallistuminen maakuntien toteuttamissuunnitelmien tekoon																				
	Yksityiskohtainen suunnittelu																				
	- suunnittelu yhteistyössä asukkaiden ja toimijoiden kanssa																				
	- neuvottelut eri osapuolten kanssa suunn.ratkaisuista																				
	- hallinnollinen käsittely																				
	Liikenneturvallisuus																				
	- turvallisuustarpeiden selvittäminen, toimenpiteiden perusteleminen																				
	- alueellinen turvallisuustyö, suunnitelmat, kampanjat, tiedottaminen																				
	- nopeusrajoitusjärjestelmän ylläpito																				
	Maankäytön suunnittelu																				
	- kuntien maankäytön suunnitteluun osallistuminen ja lausunnot																				
	- liikenneturvallisuusasioiden huomioiminen maankäytön suunnittelussa																				
	- ympäristöasioiden huomioiminen maankäytön suunnittelussa																				
	Tiestö-, liikenne- ja paikkatietopalvelut																				
	- tietopalvelu kunnille, yrityksille ja yksityisille tiedonhakijoille																				
	Tienpidon hankinnat	Hoidon, ylläpidon ja liikenteen ohjauksen hankinta																			
- urakoiden kilpailutus ja valvonta sekä muutosneuvottelut																					
- hoidon ja ylläpidon toteutumisen vuoropuhelu																					
- tiestön kunnon ylläpidon vuoropuhelu																					
Investointien hankinta																					
- työnaikainen vuoropuhelu maanomistajien ja sidosryhmien kanssa																					
- urakoiden kilpailutus ja valvonta sekä muutosneuvottelut																					
Maanhankinta (ja kiinteistötehtävät)																					
- vapaaehtoiset neuvottelut maanomistajien kanssa (maahankintavastaavat)																					
- tietoimitukset investointien yhteydessä																					
- tiealueen rajaamistoimitukset																					
Asiakas- ja viranomaispalvelut		Alueelliset viranomaispalvelut																			
	Keskitetyt asiakaspalvelut																				
	-yhteyspalvelut(ja tietopalvelut)																				
	-erikoiskuljetuslupapalvelu																				
	-lupapalvelut																				
	- poikkeamisluvat tie- ja suoja-alueelle																				
	- liittymäluvat																				
	Yksityistieasiat																				
	- neuvonta																				
	- kelpoisuus- ja avustuspäätökset																				
	- seuranta ja maksatus																				
	Vahingonkorvaukset																				
	Liikenneluvat (alalle tulo -luvat)																				
	- joukkoliikenneluvat																				

[illegible]

ELYn palvelukartta			RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI															VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ		
			Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
(KIRJOITA TÄHÄN VIRASTON NIMI)			Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettyinä									Henkilöstön määrät								
			Johto			Asiantuntijat			Tmstohlölkunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Pienryhmäarviointeihin osallistuneiden lkm.					
Keskeisimmät palvelut			ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian-tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian-tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian-tuntijat	Tmsto / as. pal.
ja hoito, ympäristöhoito	Tulvariskien hallinta, patoturvallisuus ja ojitustoimitukset																			
	Patoturvallisuus																			
	Vesistöjen säännöstelyn ohjaus																			
	Vesistötoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus																			
	Vesihuollon edistäminen ja valvontaviranomaistehtävät																			
	Valtion vesioikeuslupiin liittyvä ylläpito ja velvoitteiden hoito																			
	Uittosääntöjen kumoamiset ja muut rakentamisvelvoitteet																			
	Ympäristövahinkojen torjunta																			
	Vesihuoltolain edellyttämät valvontatehtävät																			
	Kunnostushankkeiden valmistelu ja ympäristöhankkeiden suunnittelu																			
	Maaseudun ympäristönnsuojelun asiantuntijatehtävät																			
	Vastuualueen yhteiset	Yleisen edun valvonta Y- vastuualueen tehtävissä sisältyvä päätehtäviin																		
	Lomakkeet, esitteet, työasemat																			
	YVA- arviointi																			
Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri																				
Yrittäjyyden edistäminen	Yrittäjyyden edistäminen																			
	Yritysneuvonta																			
	Tuotteistetut asiantuntijapalvelut																			
	Yrittäjyyskoulutus																			
	Yrityksen kehittämisavustus																			
	Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus																			
	Yritystuet (EAKR, maaseuturahasto ja kansalliset)																			
	Kuljetustuki																			
	Energiatuki																			
	Starttiraha (asiakastyö TE-toimistoissa)																			
	Työllisyyspoliittiset avustukset (myöntö, maksutukset, seuranta)																			
	Kalatalouden yritystuet																			
Työllisyyden edistäminen	Työllisyysperusteinen investointituki																			
	Työmarkkinoiden toimivuuden kehittäminen																			
	Julkisen työvoimapolun kehittäminen (välitön asiakaspalvelu tapahtuu TE-toimistoissa):																			
	Alueen työmarkkinoiden seuraaminen (esim. tilastot) ja kehittäminen																			
	Työnvälityksen kehittäminen (välitön asiakaspalvelu pääasiassa TE-toimistoissa)																			
	AmmatINVALINTA- ja urasuunnittelun kehittäminen (välitön asiakaspalvelu pääasiassa TE-toimistoissa)																			
	Ammatillisen kuntoutuksen palvelujen kehittäminen (välitön asiakaspalvelu pääasiassa TE-toimistoissa)																			
	Ammatti- ja koulutustietopalvelun kehittäminen (välitön asiakaspalvelu pääasiassa TE-toimistoissa)																			
	Contact Center-palvelut																			
	Työttömyysturva, siviilipalvelus-, koulutus- ja ammattitietopalvelut, yrityspalvelut; Toiminnan kehittäminen ja ohjaus																			

[illegible]

ELYn palvelukartta				RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
				Selite: ei=ei osaa, vältt.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
(KIRJOITA TÄHÄN VIRASTON NIMI)				Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät								
				Johto			Asiantuntijat			Tmstohlölkunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät						Pienryhmäarviointeihin osallistuneiden lkm.		
Keskeisimmät palvelut				ei	vältt.	riit.	ei	vältt.	riit.	ei	vältt.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
Osaaminen ja kulttuuri	- neuvottelut työnantajien kanssa																				
	- neuvottelut kouluttajien kanssa																				
	Työvoimakoulutuksen erityisalojen koulutushankinta																				
	Osaamistarpeiden selvitykset ja koulutuksen järjestäjien neuvonta- ja informaatio-ohjaus																				
	Ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen sekä kuntien kirjasto- ja tietopalvelujen, liikuntapalvelujen ja - politiikan sekä nuorisotyön ja- politiikan alueellinen kehittäminen ja informaatio-ohjaus																				
	Ammatillisen koulutuksen työelämän kehittämisen ja palvelutehtävän sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimien harkinnavaraiset valtionavustuspäätökset ja lausunnot sekä hakijoiden ohjaus, neuvonta ja koulutus																				
	Oppilaitos-, kirjasto- ja liikuntapaikkarakentamisen perustamishankkeiden avustuspäätökset ja rahoitussuunnitelmaesitys, hankeohjaus																				
	OPM:n hallinnonalan valtakunnallisten ESR- hankkeiden rahoitus, ohjaus ja valvonta. Substanssiohjaus.																				
Ammatillisen ja aikuiskoulutuksen opetushenkilöstön lyhytkestoinen täydennyskoulutus (AVIn kanssa)																					
Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen peruspalvelujen arviointi sekä toisen asteen koulutuksen saavutettavuuden arviointi (AVIn kanssa)																					

ELYn palvelukartta						RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
(KIRJOITA TÄHÄN VIRASTON NIMI)						Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä						Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat											
						Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötöyvuosittain jyvitettnä						Henkilöstön määrät											
						Johto		Asiantuntijat		Tmstohlökunta / as.palvelijat		Henkilötöyvuosien kokonaismäärät		Pienryhmärviointeihin osallistuneiden lkm.									
Keskeisimmät palvelut						ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian-tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian-tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian-tuntijat	Tmsto / as. pal.
		puutarhatalouden varastointituki																					
		Metsämarjojen- ja sienten varastointituki																					
		Mehiläistalouden tuki																					
		Porotalouden tuet																					
		Pellon metsityksen tuki																					
		Tukien maksatus																					
Eviran tehtävät ELYssä																							
		Luonnonmukaisen tuotannon tarkastus																					
		Kasvintuotannon terveyden valvonta																					
		Alkutuotannon tuotantopanosten puhtauden valvonta																					
		Hukkakauralain valvonta																					
		Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta																					
		Kiintiöjärjestelmät																					
		Uuhikiintiöt																					
		Maitokiintiöt																					
		Tilatuen tukioikeudet																					
Valvonta		Maatalouden tukien valvonta																					
		Kunnan viranomaisten valvonta, neuvonta ja ohjaus																					
		Peltoalatukien valvonta																					
		Eläintukien valvonta																					
		Investointitukien ja nuorten viljelijöiden tuen valvonta																					
		Luopumistukien valvonta																					
		Viljan interventio tarkastukset																					
		Maataloustukiin liittyvien eri viranomaisten suorittamien valvontojen koordinointi																					
Koulutus		Viljelijöiden vuosittainen koulutus																					
Maaseudun kehittäminen																							
		-Maaseudun kehittämisohjelman koordinointi																					
		-Maaseudun kehittämishankkeet																					
		-Leader-toimintaryhmätyö																					
Kalatalous		Kalatalouden kehittäminen																					
		-yleisen kalatalousedun valvonta																					
		-vapaa-ajankalatalous ja kalavarojen hoito																					
		-EU:n ja kansallinen kalatalouspolitiikka																					
Hallintopalvelut																							
		- henkilöstöhallinto																					
		- taloushallinto																					
Oikeudelliset asiat																							
		- kantelut, valitukset, takaisnperinnät																					
Asiakaspalvelu																							
		- puhelinpalvelu, tietopalvelu (asiakirjahallinto)																					
		- muut yleishallinnolliset asiat (esim. toimilat, tietoturva, hankinta)																					
Viestintä																							
		- välittömät mediasuhteet																					
		- tiedottaminen																					
		- asiakkaiden tarpeiden selvittäminen																					

[illegible]

[illegible]

AVIn palvelukartta

RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI

VIRALLISTEN
RUOTSINKIELEN
TUTKINTOJEN JA
TODISTUSTEN
MÄÄRÄ**Selite:** ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä
tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä**Selite:** Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta /
asiakaspalvelijatTosiasiallinen arvioinnissa selvitetty
ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain
jyvitettynä

Henkilöstön määrät

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Johto

Asiantuntijat

Tmstohlölkunta /
as.palvelijatHenkilötyövuosien
kokonaismäärätPienryhmäarviointeihin
osallistuneiden lkm.

Vastuualue Tehtävä tai palvelu

ei

vält.

riit.

ei

vält.

riit.

ei

vält.

riit.

Johto

Asian-
tuntijatTmsto /
as. pal.

Johto

Asian-
tuntijatTmsto /
as. pal.

Johto

Asian-
tuntijatTmsto /
as. pal.Asiantuntemuksen tukitehtävät
sisäasiainministeriölle ja Pelastusopistolle

PERUSPALVELUT, OIKEUSTURVA JA LUVAT

1

1

4

8

1

4

29

8

22

2

4

23

1

Sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisimmät tehtävät

Lausunnot, viranomaisille

Oikeusturvalausunnot ja selvitykset EOA:lle,
OKA:lle, HAO:lle ja ministeriöilleLausunnot STM:lle ja muille ministeriöill MMM;
EVIRA, VM jne laki- ja säädösmuutoksista

Kunniamerkkiesitykset

Paras-uudistuksen ja ympäristöterveydenhuollon
yhteistoiminta-alueiden (kunta- ja
palvelurakenneuudistus) seuranta, arviointi ja ohjaus

Peruspalvelujen arviointi

Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussunnittelu
ja sen ylläpito

-(Kansainväliset tehtävät ja) lähialueyhteistyö

Sosiaalihuollon lupa ohjaus ja valvontatehtävät

0, 5

5

1

-Yksityisten sosiaalipalvelun tuottajien rekisterin
ylläpitoa, Kirjaamiset (ilmoitukset, muutokset,
toimintakertomukset, lopettamiset)-Yksityisen sosiaalihuollon toimintayksikköjen
lupahallinto ja siihen liittyvä ohjausSosiaalihuollon ja julkisten ja yksityisten
sosiaalipalvelujen valvonta ja tarkastukset sekä
ohjaus ja neuvonta-Sosiaalihuollon kantelut ja muut
oikeusturvatehtävät sis. Yksilöllisen erityishuolto-
ohjelman oikaisun)

AVIn palvelukartta

RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI

VIRALLISTEN
RUOTSINKIELEN
TUTKINTOJEN JA
TODISTUSTEN
MÄÄRÄ**Selite:** ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä
tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä**Selite:** Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta /
asiakaspalvelijat

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty
ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain
jyvitettynä

Henkilöstön määrät

Johto

Asiantuntijat

Tmstohlölkunta /
as.palvelijatHenkilötyövuosien
kokonaismäärätPienryhmäarviointeihin
osallistuneiden lkm.

Vastuualue Tehtävä tai palvelu

ei

vält.

riit.

ei

vält.

riit.

ei

vält.

riit.

Johto

Asian-

tuntijat

Tmsto /

as. pal.

Johto

Asian-

tuntijat

Tmsto /

as. pal.

Johto

Asian-

tuntijat

Tmsto /

as. pal.

-Sosiaalihuollon ohjaus ja informaatio-ohjaus
Ehkäisevän sosiaalipolitiikan edistäminen ja
projektit-Osallistuminen STM:n hallinnonalan politiikka-
ja kehittämisohjelmien täytäntöönpanoon-Rikos- ja riita-asioiden sovittelun järjestäminen ja
ohjaus-Romaniasiaien suunnittelu, vähemmistöryhmien
palvelujen riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus

Terveystieteiden lupa ja ohjaus ja valvontatehtävät

-Terveystieteiden yksityisten palveluntuottajien
luvat ja rekisterin ylläpito (ilmoitukset, muutok-
set, toimintakertomukset, lopettamiset)Yksityisen terveystieteiden luvat, lupahallinto ja
siihen liittyvä ohjaus

-Mikrobiologisten laboratoriodien luvat

-Terveystieteiden itsenäisten
ammattiharjoittajien rekisterin ylläpitäminen

-Sairaankuljetusluvat (lupahallinto ja ohjaus)

-Julkisen ja yksityisen terveystieteiden ohjaus ja
valvonta sekä tarkastukset-Terveystieteiden kantelut ja muut
oikeusturvatehtävät-Informaatio-ohjaus Ehkäisevän terveystieteiden,
terveyden edistäminen
ja projektit, sis. Informaatio-ohjauksen-Tartuntatautiin vastustamistyöhön liittyvät
tehtävät-Mielenterveyslain mukaiset tehtävät alueellinen
yhteistyö-Kuntoutuksen asiakasyhteistyötoimikunnan
asettaminen sairaanhoitopiiriin alueelle ja
työhön osallistuminen-Tahdonvastaisen hoidon valvonta/pakkokeinojen
käytön valvonta

1

projektityössä

1

0, 5

5

2

AVIn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät								
		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlökunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät						Pienryhmäarviointeihin osallistuneiden lkm.		
Vastuualue	Tehtävä tai palvelu	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
	Alkoholihallinnon luvat ja valvontatehtävät										0, 5	1 x	1						
	-Alkoholilain ja -asetuksen mukaiset luvat																		
	-Alkoholilain mukaiset sanktiot																		
	-Alkoholilain ja -asetuksen mukaisten toimipaikkojen valvonta																		
	Ympäristöterveydenhuollon ohjaus ja valvontatehtävä ml Eläinlääkinnän tehtävät										0,2	6	1						
	-Terveystensuojelu-, tupakka- ja kemikaalilain mukainen valvonta ml. kuntien suunnitelmien ja niiden toteutumisen arviointi ja raportointi																		
	-Elintarvikelain mukainen valvonta, suunnittelu ja ohjaus ml. kuntavalvonnan auditointi sekä kun- tien vuotuisten valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arviointi ja raportointi																		
	-Elintarvikehuoneistojen hyväksyminen ja tarkastukset (alkoholimyymlät, tilaviini- ja sahtimyymlät)																		
	-Elintarvikevalvonnan tarkastukset (muut tarkastukset ja elintarvikehuoneistot)																		
	-Tuoteturvallisuuslain mukainen valvonta ja tarkastukset ml. kuntien vuotuisten valvontasuun- nitelmien ja niiden toteutumisen arviointi ja raportointi																		
	-Eläintautilain mukainen valvonta (ml. eläintauti- vastustusohjelmien, tuonnin ja viennin, sisämark- kinakaupan sekä eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin sekä keinosiemennys- ja alkionsiir- totoiminnan valvonta) ja tarkastukset																		
	-Alueellisten eläintautivalmiussuunnitelmien ja -valmiuden ylläpitäminen ja johtaminen (vrt lituinfluenssa)																		
	-Eläinsuojelulain mukainen valvonta ja tarkastukset																		

1

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

AVIn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI											VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ			
		Selite: ei=ei osaa, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä						Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO kaikki osallistuiivat arviointiin, 49 yksilöarviointiin ja ruotsinkielisiä on 37.		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä					Henkilöstön määrät									
		Johto		Asiantuntijat		Tmstohlölkunta / as.palvelijat		Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.					
Tehtävä tai palvelu		ei	riittävä	ei	riittävä	ei	riittävä	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
Viraston ylin johto (viraston johtaja ja vastuualueiden johtajat)			7					7			7			7		
TYÖSUOJELU		6	2	57,9	18	23,6	2	8	75,9	25,6	2	9	2	1	46	5
											ÄIDINKIELI RUOTSI			0	10	0
	Vakavien työtapaturmien sekä ilmoitettujen ammattitautien ja työperäisten sairauksien syiden selvittäminen ja niiden ehkäisy															
	Muu asiakasaloitteinen valvonta		0,4	24,3	7,6	4,4	0,8	0,4	33,1	5,2						
	Viranomaisaloitteinen valvonta		0,6	36,6	11,4	6,7	1,2	0,6	49,8	7,9						
	Tuotevalvonta															
	Tupa (työsuojelun palvelukeskus, ei voida jakaa asiakasal. tai viranomaisal.)					12,5				12,5						
YMPÄRISTÖLUVAT		0	2	4	19	1	2	3	23	3	1	6	1	1	20	2
											ÄIDINKIELI RUOTSI			0	2	0
Vesilain mukaiset asiat	-lupa-asiat	x		x		x										
	-korvausasiat	x		x												
	-hallintopakkoasiat	x		x		x										
Ympäristönsuojelul ain mukaiset asiat	-lupa-asiat	x		x		x										
	-korvausasiat															
		x		x												
	-koetoimintailmoitukset	x		x		x										
POLIISI																
	Poliisin vastuualueelle kuuluva alueellinen viranomaisyhteistyö															
	Varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittaminen poliisitoimen osalta															
	Muut poliisin hallinnosta annetussa laissa ja asetuksessa säädettävät tehtävät															
PELASTUSTOIMI JA VARAUTUMINEN			0,4		0,6		0,6	1	3	2	1	1	1	1	2	1
Pelastustoimi	Pelastustoimen ja sen palvelujen saatavuuden ja tason valvonta			x					0,1							
	Sisäasiainministeriön määräämät pelastustoiminnan johtamisen tukitehtävät															

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

AVIn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI											VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ			
		Selite: ei=ei osaa, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä						Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO kaikki osallistuivat arviointiin, 49 yksilöarviointiin ja ruotsinkielisiä on 37.		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä					Henkilöstön määrät									
		Johto		Asiantuntijat		Tmstohlökunta / as.palvelijat		Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.					
Tehtävä tai palvelu		ei	riittävä	ei	riittävä	ei	riittävä	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
	-Eläinsuojelulain mukaiset luvat (mm. eläinkulje- tusluvut, eläintarha- ja eläinnäyttelyluvut sekä luvut eläinten käyttöön sirkuksessa)															
	-Eläinlääkintähuoltolain ja eläinlääkäriin ammatin- harjoittamislain mukainen valvonta															
	-Sivutuoteasetuksen mukainen valvonta ja luvat															
	-Maatalouden täydentävien ehtojen valvonta															
	-Poikkeuslupa talousveden laatuvaatimuksesta															
	Koe-eläinlaitosten tarkastukset															
	-Vierasainevalvonta															
	-Eläinlääkäreiden lääkkeiden käytön valvonta, lääkekirjanpidon tarkastukset (eläinlääkärit ja tuotantotilat)															
	Ympäristöterveydenhuollon kantelut ja muut oikeusturvatehtävät															
	Ympäritöterveydenhuollon antamat lausunnot Minsiteriöt, eri keskusvirastot ja esim. YVA - lausunnot															
	Valtionosuusasiat				x				2,5							
	-Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishank- keiden valtionavustusten hallinnointi valtionosuus- selvitysten 2010 saakka. Sen jälkeen keskitetysti LSLHn AVI:ssa															
	-Erityislainsäädäntöön/talousarvioon perustuvien valtionavustusten päätöksenteko ja hallinnointi (kuten päihdehoito, huumeet, lasten ja nuorten psykiatria, tartuntataudit; maksatus, valvonta ja hallinnointi)															
	-Kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin maksettava valtionosuus															

AVIn palvelukartta			RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI										VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO kaikki osallistuivat arviointiin, 49 yksilöarviointiin ja ruotsinkielisiä on 37.			Selite: ei=ei osaa, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä						Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat									
			Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä				Henkilöstön määrät											
Tehtävä tai palvelu			Johto		Asiantuntijat		Tmstohlölkunta / as.palvelijat		Henkilötyövuosien kokonaismäärät		Arviointeihin osallistuneiden lkm.							
			ei	riittävä	ei	riittävä	ei	riittävä	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	
-Valtionkorvaukset terveydenhuollon toimintayksiköille erikoissairaanhoidolain mukaiseentutkimustoimintaan																		
-Valtionkorvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin																		
-a) Yliopistollista sairaalaa ylläpitäville kuntayhty- mille maksettava korvaus, joka perustuu lääketie- teellisiin tutkintoihin ja opiskelijamääriin																		
-b) Korvaukset julkisille terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin																		
-Valtionkorvauksen maksaminen rikos- ja riita- asioiden sovittelutoiminnan järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen																		
Johtaminen																		
Koulutus- ja sivistystoimen palvelut	Opetushenkilöstön täydennyskoulutus								0,5	2,4	1,1							
	Peruspalvelujen arviointi								0,2	1,4	1							
	Oikeusturvatehtävät:																	
	Kantelu								0,1	0,3	0,6							
	Valitukset									0,2	0,2							
	Lausunnot											0,1						
	Oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt																	
	Oikeusturva-asioihin liittyvä informaatio-ohjaus									0,2								
	Vähemmistöryhmien palvelut:																	
	Ruotsinkielinen opetustoimi (Länsi- ja Sisä-Suomi)			1		12		2		1	12	2	ÄIDINKIELI RUOTSI		1		12	2
	Saamelaisasiat (Lappi)																	
	Muut tehtävät:																	
	Rehtorien ja opettajien erivapaudet																	
	Kansainväliset tehtävät ja lähialueyhteistyö											0,2						
Sivistystoimen valmius- ja varautumisasiat										0,2								

AVIn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI										VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ				
		Selite: ei=ei osaa, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä					Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat									
LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO kaikki osallistuivat arviointiin, 49 yksilöarviointiin ja ruotsinkielisiä on 37.		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä					Henkilöstön määrät									
		Johto		Asiantuntijat		Tmstohlölkunta / as.palvelijat		Henkilötyövuosien kokonaismäärät		Arviointeihin osallistuneiden lkm.						
Tehtävä tai palvelu		ei	riittävä	ei	riittävä	ei	riittävä	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
Kuluttaja- ja kilpailuasiat	Kuluttaja-asiat	x		x		x		0,25	4,9	0,2						
	-Hintavertailut															
	-vakausero															
	-kuluttajahallinnon valvontatehtävät															
	-EY-yhteistoiminta-asetuksen mukaiset tehtävät															
	- Talous- ja velkaneuvontatehtävät															
	Kilpailu-asiat															
	-Kilpailun valvonta ja kilpailun edistäminen															
	Muut tehtävät															
	-Kiinteistönvälitys- ja vuokrahuoneistojen välitysluokkien valvonta (ml. kantelujen käsittely-, pakkokeinojen käyttö- ja rekisteröintitehtävät)															
	-Muut rahanpesulain valvontatehtävät															
	-Päivittäistavarahuollon (kansanhuollon) valmius- ja varautumisasiat															
	-Tekijänoikeuslain mukaiset tarkastukset															
	Liikeaikalain mukaiset poikkeusluvut															
HALLINTOASIAT		1,5	0,5	4,5	5,5	13,5	3,5	2	10	17						
Muut tehtävät	-Venäläisten sotavankien haudat															
	Lunastuslain mukainen tutkimuslupa															
					0,2				0,4							
	Löytötavaratoimistolupa															
	Kunnalliskantelut															
	Lausunnot kuntajakoesityksistä															
	Virka-avut				0,05				0,1							

AVIn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI										VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ				
		Selite: ei=ei osaa, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä					Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat									
LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO kaikki osallistuivat arviointiin, 49 yksilöarviointiin ja ruotsinkielisiä on 37.		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä					Henkilöstön määrät									
		Johto		Asiantuntijat		Tmstohlökunta / as.palvelijat		Henkilötyövuosien kokonaismäärät		Arviointeihin osallistuneiden lkm.						
Tehtävä tai palvelu		ei	riittävä	ei	riittävä	ei	riittävä	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
	Valtion edun valvonta				0,05				0,1		ÄIDINKIELI RUOTSI		0	0	3	
	Talletukset ja vakuudet				0,6				0,6							
	Yhtiöoikeudelliset asiat				0,05				0,1							
	Kv tiedoksiannot				0,05				0,1							
	Vaaliasiat															
	Kunnalliseen pysäköinninvalvontaan liittyvät teht															
	Yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain 18 §:n mukaiset tehtävät															
	Rakenteilla olevan asunto-osakeyhtiön turva-asiakirjojen säilyttäminen															
	-Apteekkimaksujen perintä				0,05				0,1							
	-Maksutalletusten maksatus				0,2				0,3							
	-Kantelut/valitukset (LH henkilöt)															
	Tietopalvelu															
	arkisto				1				1							
	kirjaamo				1,5				0,5	1						
	Yhteispalvelu				0,1				0,1							
	Viestintä				0,8				1,5	1						
	Henkilöstöhallinto				1				2	3						
	Taloushallinto						2	1	2	6						
	Muu yleishallinto		0,5		2			1	3	6						

ELYn palvelukartta			RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
			Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
			Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettyinä									Henkilöstön määrät								
POP ELY 31.5.2010			Johto			Asiantuntijat			Tmstohlölkunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Virallisiin testeihin osallistuneiden lkm.					
Keskeisimmät palvelut			ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
		Työvoimakoulutuksen erityisalojen koulutushankinta			0,1							0,1	0,25		0,1			0,1		
Osaaminen ja kulttuuri	Osaamistarpeiden selvitykset ja koulutuksen järjestäjien neuvonta- ja informaatio-ohjaus											0,2	0,3		0,2	0,3		0,2	0,2	
			0,2					0,3				0,2	0,3		0,2	0,3		0,2	0,2	
	Ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen sekä kuntien kirjasto- ja tietopalvelujen, liikuntapalvelujen ja - politiikan sekä nuorisotyön ja- politiikan alueellinen kehittäminen ja informaatio-ohjaus		0,2					1,4	0,2		0,1	0,2	1,4	0,3	0,2	1,4	0,3	0,2	1,1	0,1
	Ammatillisen koulutuksen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimien harkinnavaraiset valtionavustuspäätökset ja lausunnot sekä hakijoiden ohjaus, neuvonta ja koulutus							0,9	0,2				1,5	0,2		0,9	0,2		0,6	
	Oppilaitos-, kirjasto- ja liikuntapaikkarakentamisen perustamishankkeiden avustuspäätökset ja rahoitussuunnitelmaesitys, hankeohjaus		0,1					0,4				0,1	0,4	0,2	0,1	0,4		0,1	0,4	
	OPM:n hallinnonalan valtakunnallisten ESR- hankkeiden rahoitus, ohjaus ja valvonta. Substanssiohjaus.		0,1					0,3		0,5		0,1	0,3	0,5	0,1	0,3	0,5	0,1	0,1	0,5
	Ammatillisen ja aikuiskoulutuksen opetushenkilöstön lyhytkestoinen täydennyskoulutus (AVIn kanssa)		0,1					0,4				0,1	0,4		0,1	0,4		0,1	0,3	

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ			
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat						
		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettyinä									Henkilöstön määrät						
Pohjanmaan ELY -keskus		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlölkunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.			
		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	
Keskeisimmät palvelut		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	
Viraston ylin johto (viraston johtaja ja vastuualueiden johtajat)				1,0			0,6			0,5	1,0	0,6	0,5	1,0	1,0	1,0	
Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri																	
Yrittäjyyden edistäminen	Yrittäjyyden edistäminen			X		X	X										
	Yritysneuvonta			X		X	X										
	Tuotteistetut asiantuntijapalvelut			X		X	X			X							
	Yrittäjyyskoulutus			X		X	X										
	Yrityksen kehittämisavustus			X		X	X										
	Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus			X		X	X			X							
	Yritystuet (EAKR, maaseuturahasto ja kansalliset)			X	X	X	X			X							
	Kuljetustuki			X			X			X							
	Energiatuki			X			X			X							
	Starttiraha (asiakastyö TE-toimistoissa)			X			X										
	Työllisyyspoliittiset avustukset (myöntö, maksatukset, seuranta)			X			X			X							
	Kalatalouden yritystuet						X										
Yrittäjyyden edistäminen yhteensä		0,0	0,0	0,3	0,5	1,0	6,3	0,0	0,0	3,3	0,3	7,8	3,3	0,0	4,0	1,0	
Työllisyyden edistäminen	Työllisyysperusteinen investointituki			X			X			X							
	Työmarkkinoiden toimivuuden kehittäminen			X			X										
	Julkisen työvoimapalvelun kehittäminen (välitön asiakaspalvelu tapahtuu TE-toimistoissa):			X			X										
	Alueen työmarkkinoiden seuraaminen (esim. tilastot) ja kehittäminen			X			X										
	Työnvälityksen kehittäminen (välitön asiakaspalvelu pääasiassa TE-toimistoissa)			X		X	X										
	AmmatINVALINTA- ja urasuunnittelun kehittäminen (välitön asiakaspalvelu pääasiassa TE-toimistoissa)			X		X	X										
	Ammatillisen kuntoutuksen palvelujen kehittäminen (välitön asiakaspalvelu pääasiassa TE-toimistoissa)			X		X	X										
	Ammatti- ja koulutustietopalvelun kehittäminen (välitön asiakaspalvelu pääasiassa TE-toimistoissa)			X			X	X									
	Työllisyyden edistäminen yhteensä	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	0,4	0,0	0,0	0,1	0,1	0,9	0,1	0,0	3,0	1,0	
	Contact Center-palvelut						1,0										
Contact Center- palvelut yhteensä		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
TE- toimistojen ohjaus ja neuvonta																	
	Koulutustilaisuudet TE-toimistojen henkilöstölle			X		X	X			X							
	Työvoiman palvelukeskusten toiminnan ohjaus			X		X	X			X							
	Palkkatuettu työ- palvelun kehittäminen (välitön asiakaspalvelu TE-toimistoissa)			X		X	X										
	Tulossopimusprosessi			X			X										
	TE- toimistojen ohjaus ja neuvonta yhteensä	0,0	0,0	0,2	0,0	0,3	0,9	0,0	0,0	0,4	0,2	1,2	0,4	0,0	3,0	1,0	
Hankinnat	Starttiselvitysten hankinnat (kilpailutus yms.)			X			X			X							
	Ryhmäpalvelujen hankinnat (kilpailutus yms.)			X			X			X							
	Erityispalvelujen hankinnat (kilpailutus yms.)			X			X			X							
	URA- järjestelmän käytön osaamisen varmistaminen						X										

ELYn palvelukartta			RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
			Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
Pohjanmaan ELY -keskus			Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettyinä									Henkilöstön määrät								
			Johto			Asiantuntijat			Tmstohlökunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät		Arviointeihin osallistuneiden lkm.						
Keskeisimmät palvelut			ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.			
	Työttömyysturva-asiamiehen palvelut (mm. kantelut)							X												
	Työllisyyden edistämistoimikuntien työn koordinointi (TE-toimistojen yhteydessä)				X			X												
	Hankinnat yhteensä		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,1	0,0	0,1	0,0	0,4	0,2	0,0	1,0	2,0	0,0	1,0	2,0
Muut palvelut	Elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan yritystoiminnan kannattavuusarvion tekeminen																			
	Palkkaturva				X			X			X									
	Muut palvelut yhteensä		0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	1,0	0,1	0,6	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0
Maahanmuuttotehtävät																				
	Alueellinen maahanmuuttopolitiikka ja maahanmuuttoasioiden valtavirtaistamisen tukeminen				X			X												
	Maahanmuuttotehtävät yhteensä		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kotouttaminen	Kotouttamisen alueellinen yhteensovitus ja seuranta				X			X												
	Kotouttamisen kehittäminen ja etnisen yhdenvertaisuuden edistäminen				X			X												
	Kotouttamisen seuranta				X			X												
	Kuntien tukeminen kotouttamisessa				X			X												
	Maahanmuuttajien kotoutuskoulutuksen suunnittelu, hankinta, maksatus ja toteutuksen seuranta				X			X												
	Kuntiin sijoittamisen strategiatyö				X			X												
	Kuntakorvausten käsittely ja maksaminen				X			X			0,3									
	Kotouttaminen yhteensä		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,3	0,0	0,4	0,3	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0	0,0
Yhdenvertaisuus	Etnisen yhdenvertaisuuden edistäminen				X			X												
	Pohjois-Suomen Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toiminta				X			X												
	Varautuminen joukkopaossa tulevien vastaanottoon				X			X												
	Työvoiman maahanmuuttoon liittyvät neuvonta- ja suunnittelutehtävät				X			X												
	Alueellinen työlupalinjaus				X			X												
	Lausunnot pakolais- ja kotouttamisrahaston hankkeista				X			X												
	Yhdenvertaisuus yhteensä		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Osaamisen kehittäminen																				
	Työvoima- ja osaamistarpeiden lyhyen aikavälin ennakointi				X			X												
	Työvoimakoulutuksen suunnittelu				X			X												
	Työvoimakoulutuksen kilpailutus ja hankinta				X			X												
	Työvoimakoulutuksen viestintä ja ilmoitukset				X			X												
	Työvoimakoulutuksen seuranta ja varmentaminen				X			X	X											
	Työvoimakoulutuksen maksatukset				X			X	X											
	Yhteishankintakoulutukset (Tuotteet; Rekry, Täsmä, Muutos):				X			X												
	- neuvottelut työnantajien kanssa				X			X												
	- neuvottelut kouluttajien kanssa				X			X												
	Työvoimakoulutuksen erityisalojen koulutushankinta				X			X												
	Osaamisen kehittäminen yhteensä		0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	2,2	0,0	0,9	0,0	0,1	2,2	0,9	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
Pohjanmaan ELY -keskus		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettyinä									Henkilöstön määrät								
		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlölkunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.					
		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
Keskeisimmät palvelut																			
Osaaminen ja kulttuuri	Osaamistarpeiden selvitykset ja koulutuksen järjestäjien neuvonta- ja informaatio-ohjaus					X													
	Ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen sekä kuntien kirjasto- ja tietopalvelujen, liikuntapalvelujen ja - politiikan sekä nuorisotyön ja- politiikan alueellinen kehittäminen ja informaatio-ohjaus			X		X	X	X		X									
	Ammatillisen koulutuksen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimien harkinnavaraiset valtionavustuspäätökset ja lausunnot sekä hakijoiden ohjaus, neuvonta ja koulutus			X		X	X	X		X									
	Oppilaitos-, kirjasto- ja liikuntapaikkarakentamisen perustamishankkeiden avustuspäätökset ja rahoitussuunnitelmaesitys, hankeohjaus			X		X	X	X		X									
	OPM:n hallinnonalan valtakunnallisten ESR- hankkeiden rahoitus, ohjaus ja valvonta. Substanssiohjaus.					X													
	Ammatillisen ja aikuiskoulutuksen opetushenkilöstön lyhytkestoinen täydennyskoulutus (AVIn kanssa)					X													
	Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen peruspalvelujen arviointi sekä toisen asteen koulutuksen saavutettavuuden arviointi (AVIn kanssa)			X		X	X	X		X									
	Selvitykset kuntien kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen palvelurakenteesta sekä kirjastotietokannan alueellisen tiedon tuottaminen ja kirjastotoimen alueellinen vuosiarviointi			X		X	X	X		X									
	Maakuntakirjastojen toiminnan seuranta ja arviointi			X		X	X	X		X									
	Lapsi- ja nuorisopolitiikan alueellinen koordinaatio			X			X	X		X									
	Alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan koordinaointi			X		X	X	X		X									
	Osaaminen ja kulttuuri yhteensä	0,0	0,0	0,2	0,0	2,0	5,4	1,0	0,0	1,0	0,2	7,4	2,0	1,0	3,0	1,0	1,0	6,0	1,0
Rakennerahasto-asiat	Rakennerahastot: Välttävän toimielimen tehtävät			X			X												
	RR-ohjelmien tot.suunnittelu ja seuranta			X			X												
	Hankkeiden rahoitus			X			X												
	Maksatus ja paikan päällä tehtävä tarkastus			X			X												
	Rakennerahastoihin liittyvä viestintä			X			X												
	ESR:n suuraluekoordinaatio			X			X												
	Hankehakijoiden neuvonta ja koulutus			X			X												
	Takaisinperintä yms.																		
	epäsäännönmukaisuudet			X			X												
	Rakennerahastoasiat yhteensä	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,2	1,2	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta	Tekesin t&k&i-rahoituspalvelut			X		X	X			X									
	Tekesin ohjelmapalvelut			X		X	X			X									
	Tekesin asiantuntijapalvelut			X		X	X			X									
	Työorganisaatioiden rahoitus- ja kehittämispalvelut			X		X	X			X									
	Innovaatio- ja keksintötoiminnan palvelut						X			X									
	Kansainvälistymispalvelut																		
	Muut asiantuntija- ja neuvontapalvelut			X		X	X												
	Innovaatioympäristön edistäminen			X		X	X												
	Innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta yhteensä	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	3,0	0,0	0,0	0,3	1,0	5,0	0,3	0,0	4,0	0,0	1,0	4,0	0,0

[illegible]

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ			
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat						
		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötöyvuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät						
Pohjanmaan ELY -keskus		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlökunta / as.palvelijat			Henkilötöyvuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.			
		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	
Keskeisimmät palvelut		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	
	puutarhatalouden varastointituki						0,1										
	Metsämarjojen- ja sienten varastointituki						0,1										
	Mehiläistalouden tuki						0,1										
	Porotalouden tuet																
	Pellon metsityksen tuki																
	Tukien maksatus						0,2										
	Tulotuet yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0				0,0
Eviran tehtävät ELYssä																	
	Luonnonmukaisen tuotannon tarkastus			0,2			0,4										
	Kasvintuotannon terveyden valvonta			0,2			2,4										
	Alkutuotannon tuotantopanosten puhtauden valvonta			0,1	0,1		1,4										
	Hukkakauralain valvonta				0,1		0,1										
	Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta				0,1		0,3										
	Kiintiöjärjestelmät																
	Uuhikiintiöt																
	Maitokiintiöt				0,2		0,2										
	Tilatuen tukioikeudet						0,5										
	Eviran tehtävät ELYssä yhteensä	0,0	0,0	0,5	0,5	0,0	5,3	0,0	0,0	0,0	0,5	5,8	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0
Valvonta	Maatalouden tukien valvonta			0,5	0,0	0,4	1,7			0,7							
	Kunnan viranomaisten valvonta, neuvonta ja ohjaus				0,2	0,1	0,8			0,4							
	Peltoalatukien valvonta				0,6	0,5	4,0			0,6							
	Eläintukien valvonta				0,7		2,3			0,3							
	Investointitukien ja nuorten viljelijöiden tuen valvonta				0,2		0,3										
	Luopumistukien valvonta				0,1		0,2										
	Viljan interventio tarkastukset						0,2										
	Maataloustukiin liittyvien eri viranomaisten suorittamien valvontojen koordinointi			0,2			0,1										
	Valvonta yhteensä	0,0	0,0	0,7	1,8	1,0	9,6	0,0	0,0	2,0	0,7	12,4	2,0				0,0
Koulutus	Viljelijöiden vuosittainen koulutus				0,2	0,2		0,6				0,2	0,8			3,0	
Maaseudun kehittäminen																	
	-Maaseudun kehittämisohjelman koordinointi			1,0	0,2												
	-Maaseudun kehittämissankkeet				0,3		1,8			0,2							
	-Leader-toimintaryhmätyö				0,3		0,7										
	Maaseudun kehittäminen yhteensä	0,0	0,0	1,0	0,8	0,0	2,5	0,0	0,0	0,2	1,0	3,3	0,2	0,0	1,0	0,0	0,0
Kalatalous	Kalatalouden kehittäminen																
	-yleisen kalatalousedun valvonta			x			x										
	-vapaa-ajankalatalous ja kalavarojen hoito			x		x	x										
	-EU:n ja kansallinen kalatalouspolitiikka			x			x										
Kalatalous yhteensä		0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	5,5	0,0	0,0	0,0	1,0	6,5	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0
Hallintopalvelut																	
	- henkilöstöhallinto			0,3	0,1		1,4			1,0	0,3	1,5	1,0				1,0
	- taloushallinto			0,5			1,2	2,5			0,5	1,2	2,5				

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ											
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat														
Pohjanmaan ELY -keskus		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettyinä									Henkilöstön määrät														
		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlökunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.											
		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.						
Keskeisimmät palvelut																									
Oikeudelliset asiat														1,0											
	- kantelut, valitukset, takaisnperinnät						0,6					0,6													
Asiakaspalvelu																									
	- puhelinpalvelu, tietopalvelu (asiakirjahallinto)							0,8	1,5	2,0		0,8	3,5												
	- muut yleishallinnolliset asiat (esim. toimitilat, tietoturva, hankinta)			0,2	0,1	0,1				1,0	0,2	0,2	1,0												
Viestintä																									
	- välittömät mediasuhteet																								
	- tiedottaminen						0,2					0,2													
	- asiakkaiden tarpeiden selvittäminen																								
	Hallintopalvelut yhteensä	0,0	0,0	1,0	0,2	0,0	4,3	4,0	0,0	4,0	1,0	4,5	8,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	2,0						

ELYn palvelukartta			RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
			Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
			Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötöyvuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät								
KAINUUN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS			Johto			Asiantuntijat			Tmstohlökunta / as.palvelijat			Henkilötöyvuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.					
Keskeisimmät palvelut			ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
Viraston ylin johto (viraston johtaja ja vastualueiden johtajat)																				
Liikenne ja infrastruktuuri																				
Tie- ja liikenneolojen suunnittelu	Liikennejärjestelmäsuunnittelu																			
	- suunnittelu																			
	- yhteistyö kuntien, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa																			
	- osallistuminen maakuntasuunnitelmien ja ohjelmien tekoon																			
	Liikenneolojen suunnittelu																			
	- suunnittelu																			
	- yhteistyö kuntien, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa																			
	Tienpidon keskipitkän ajan suunnittelu																			
	- tienpidon suunnitelmien valmistelu																			
	- osallistuminen maakuntien toteuttamissuunnitelmien tekoon																			
	Yksityiskohtainen suunnittelu																			
	- suunnittelu yhteistyössä asukkaiden ja toimijoiden kanssa																			
	- neuvottelut eri osapuolten kanssa suunn.ratkaisuista																			
	- hallinnollinen käsittely																			
	Liikenneturvallisuus																			
	- turvallisuustarpeiden selvittäminen, toimenpiteiden perusteleminen																			
	- alueellinen turvallisuusyö, suunnitelmat, kampanjat, tiedottaminen																			
	- nopeusrajoitusjärjestelmän ylläpito																			
	Maankäytön suunnittelu																			
	- kuntien maankäytön suunnitteluun osallistuminen ja lausunnot																			
- liikenneturvallisuusasioiden huomiointi maankäytön suunnittelussa																				
- ympäristöasioiden huomiointi maankäytön suunnittelussa																				
Tienpidon hankinnat	Tiestö-, liikenne- ja paikkatietopalvelut																			
	- tietopalvelu kunnille, yrityksille ja yksityisille tiedonhakijoille																			
	Hoidon, ylläpidon ja liikenteen ohjauksen hankinta																			
	- urakoiden kilpailutus ja valvonta sekä muutosneuvottelut																			
	- hoidon ja ylläpidon toteutumisen vuoropuhelu																			
	- tiestön kunnon ylläpidon vuoropuhelu																			
	Investointien hankinta																			
	- työnaikainen vuoropuhelu maanomistajien ja sidosryhmien kanssa																			
	- urakoiden kilpailutus ja valvonta sekä muutosneuvottelut																			
	Maanhankinta (ja kiinteistötehtävät)																			
	- vapaaehtoiset neuvottelut maanomistajien kanssa (maahankintavastaavat)																			
	- tietoitukset investointien yhteydessä																			
Asiakas- ja viranomaispalvelut	- tiealueen rajaamistoimitukset																			
	Alueelliset viranomaispalvelut																			
	Keskitetyt asiakaspalvelut																			
	-yhteyspalvelut(ja tietopalvelut)																			
	-erikoiskuljetuslupapalvelu																			
	-lupapalvelut																			
	- poikkeamisluvat tie- ja suoja-alueelle																			
	- liittymäluvat																			
	Yksityistieasiat																			
	- neuvonta																			
	- kelpoisuus- ja avustuspäätökset																			
	- seuranta ja maksatus																			
	Vahingonkorvaukset																			
	Liikenneluvat (alalle tulo -luvat)																			
	- joukkoliikenneluvat																			

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötöyvuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät								
KAINUUN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlökunta / as.palvelijat			Henkilötöyvuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.					
		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
Keskeisimmät palvelut																			
	- tavaraliikenneluvat																		
	- autokoululuvat																		
	Henkilökuljetuksia koskevat neuvontatehtävät																		
	Eri lakien tulkinta ja soveltaminen																		
	Joukkoliikennettä koskevat ohjaus- ja neuvontatehtävät																		
Julkisen liikenteen järjestäminen	Joukkoliikennesuunnittelu ja -kehittäminen																		
	Henkilökuljetusten kehittämishankkeet																		
	Seutulipputyöskentely																		
	Joukkoliikenteen ostoliikenne ja käyttöoikeussopimukset																		
	Reittiliikenneluvat (linjaliikenne, pikavuoro, kv. liikenne)																		
	Valtionavut																		
	taksiluvat																		
Muut liikennettä ja infrastruktuuria koskevat tehtävät	peruspalvelujen arviointi AVIlla(päävastuu tehtävästä)																		
	- ELYllä kirjoittamisvastuu liikenneosioista																		
	- kuntien kuljetuskustannusten selvittäminen																		
	Varautuminen (päävastuu tehtävästä AVIlla)																		
	Kansainvälinen toiminta																		
Ympäristö ja luonnonvarat																			
Ympäristön suojele	Ympäristönsuojelun asiantuntijaohjaus																		
	Ympäristönsuojeluilmoitukset																		
	Ympäristölupien valvonta																		
	Vesilain, jätelain, kemikaalilain ja ympäristönsuojelulain muu valvonta																		
	Jätehuollon tuottajavastuu																		
	Vesistöön rakentamisen ja vedenoton laillisuusvalvonta																		
	Vesien suojeletyöt ja ympäristön kunnostus																		
	Ympäristövahinkojen torjunta																		
	Ympäristövaikutusten arviointi																		
	Katselmustoimitukset																		
	Maa-ainesasiat																		
Alueiden käyttö	Alueiden käytön suunnittelun ja kaavoituksen ohjaus ja valvonta																		
	Rakentamisen ohjaus																		
	Kulttuuriympäristön hoito ja rakennusperinnön suojele																		
	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset poikkeamispäätökset																		
	Muinaismuistolain mukaiset tehtävät																		
Luonnonsuojele	Luonnonsuojelualueiden toteuttaminen																		
	Luontotyyppien ja eliölajien suojele																		
	Metso-ohjelman toimeenpano																		
	Luonnon virkistyskäytön ohjaus																		
Vesien hoito ja ympäristön tilan seuranta	Ympäristövastuualueen tehtävien edellyttämät selvitykset																		
	Hydrologinen seuranta																		
	Muu ympäristön tilan seuranta																		
	Vesien hoidon suunnittelu																		
Kehittäminen ja lähialueyhteistyö	Aluekehitysasiat																		
	Kansainvälinen toiminta																		
Vesivarojen käyttö	Vesivarojen käytön ja hoidon ohjaus																		

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä						Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat											
ETELÄ-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötöyvuosittain jyvitettynä						Henkilöstön määrät											
		Johto		Asiantuntijat		Tmstohlölkunta / as.palvelijat		Henkilötöyvuosien kokonaismäärät		Arviointeihin osallistuneiden lkm.									
Keskeisimmät palvelut		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
Viraston ylin johto(viraston ja vastuualueiden johtajat)				3,7							3,7								
Liikenne ja infrastruktuuri												1	1						
Tie- ja liikenneolojen suunnittelu	Liikennejärjestelmäsuunnittelu			0,3							0,3	0,5							
	- suunnittelu																		
	- yhteistyö kuntien, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa																		
	- osallistuminen maakuntasuunnitelmien ja ohjelmien tekoon																		
	Liikenneolojen suunnittelu			0,2							0,2	0,5							
	- suunnittelu																		
	- yhteistyö kuntien, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa			0,5							0,5								
	Tienpidon keskipitkän ajan suunnittelu			0,4							0,4								
	- tienpidon suunnitelmien valmistelu			0,3		1					0,3	2							
	- osallistuminen maakuntien toteuttamissuunnitelmien tekoon			0,1							0,1								
	Yksityiskohtainen suunnittelu			0,6		0,6		0,3			0,5	2,3	3						
	- suunnittelu yhteistyössä asukkaiden ja toimijoiden kanssa																		
	- neuvottelut eri osapuolten kanssa suunn.ratkaisuista																		
	- hallinnollinen käsittely																		
	Liikenneturvallisuus			0,1		0,8					0,1	2	0,1						
	- turvallisuustarpeiden selvittäminen, toimenpiteiden perustelevminen																		
	- alueellinen turvallisuustyö, suunnitelmat, kampanjat, tiedottaminen																		
	- nopeusrajoitusjärjestelmän ylläpito																		
	Maankäytön suunnittelu			0,3		0,1					0,3	1,7	0,2						
	- kuntien maankäytön suunnitteluun osallistuminen ja lausunnot																		
	- liikenneturvallisuusasioiden huomiointi maankäytön suunnittelussa																		
	- ympäristöasioiden huomiointi maankäytön suunnittelussa																		
	Tiestö-, liikenne- ja paikkatietopalvelut											4							
	- tietopalvelu kunnille, yrityksille ja yksityisille tiedonhakijoille											1							
Tienpidon hankinnat	Hoidon, ylläpidon ja liikenteen ohjauksen hankinta				1			0,3		1	7,8	1							
	- urakoiden kilpailutus ja valvonta sekä muutosneuvottelut																		
	- hoidon ja ylläpidon toteutumisen vuoropuhelu																		
	- tiestön kunnon ylläpidon vuoropuhelu																		
	Investointien hankinta				0,5		0,5	1	0,3	0,5	1,5	1							
	- työnaikainen vuoropuhelu maanomistajien ja sidosryhmien kanssa																		
	- urakoiden kilpailutus ja valvonta sekä muutosneuvottelut																		
	Maanhankinta (ja kiinteistötehtävät)										3								
	- vapaaehtoiset neuvottelut maanomistajien kanssa (maahankintavastaavat)																		
	- tietoitukset investointien yhteydessä																		
	- tiealueen rajaamistoimitukset																		
	Alueelliset viranomaispalvelut					0,3					4,1	0,2							
Asiakas- ja viranomaispalvelut	Keskittetyt asiakaspalvelut																		
	-yhteyspalvelut(ja tietopalvelut)																		
	-erikoiskuljetuslupalpalvelu																		
	-lupalpalvelut			0,3		1				0,3	2								
	- poikkeamisluvat tie- ja suoja-alueelle																		
	- liittymäluvat																		
	Yksityistieasiat					1					1								
	- neuvonta																		
	- kelpoisuus- ja avustuspäätökset																		
	- seuranta ja maksatus																		
Vahingonkorvaukset																			

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ						
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat									
ETELÄ-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötöyvuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät									
		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlölkunta / as.palvelijat			Henkilötöyvuosien kokonaismäärät			Arviointeihin osallistuneiden lkm.						
Keskeisimmät palvelut		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	
	Liikenneluvat (alalle tulo -luvut)											0,4	0,2							
	- joukkoliikenneluvat																			
	- tavaraliikenneluvat						1,2					2,2								
	- autokoululuvat																			
	Henkilökuljetuksia koskevat neuvontatehtävät							0,1				0,1								
	Eri lakien tulkinta ja soveltaminen							0,1				0,1								
Julkisen liikenteen järjestäminen	Joukkoliikennettä koskevat ohjaus- ja neuvontatehtävät									0,1		0,4								
	Joukkoliikennesuunnittelu ja -kehittäminen			0,1							0,1	0,4								
	Henkilökuljetusten kehittämishankkeet											0,1								
	Seutulipputyöskentely									0,1		0,2								
	Joukkoliikenteen ostoliikenne ja käyttöoikeussopimukset									0,4		0,5	0,2							
	Reittiliikenneluvat (linjaliikenne, pikavuoro, kv. liikenne)										0,1		0,4							
Muut liikennettä ja infrastruktuuria koskevat tehtävät	Valtionavut										0,1	0,1	0,1							
	taksiluvat			0,1						0,8		0,1	0,8							
	peruspalvelujen arviointi AVIlla(päävastuu tehtävästä)											0,2								
	- ELYllä kirjoittamisvastuu liikenneosiosta																			
	- kuntien kuljetuskustannusten selvittäminen																			
	Varautuminen (päävastuu tehtävästä AVIlla)											0,1								
Kansainvälinen toiminta																				
Ympäristö ja luonnonvarat													9		14	33	12	19	42	10
Ympäristön suojelu	Ympäristönsuojelun asiantuntijaohjaus		0,2	2,6		0,1	0,85				2,8	2,8								
	Ympäristönsuojeluilmoitukset					0,2	0,65				1,1									
	Ympäristölupien valvonta			1,15		0,5	4,55			1,15	7,7									
	Vesilain, jätelain, kemikaalilain ja ympäristönsuojelulain muu valvonta			1,65		0,9	2,95		0,5	1,65	4,9	0,5								
	Jätehuollon tuottajavastuu																			
	Vesistöön rakentamisen ja vedenoton laillisuusvalvonta					0,4					0,95									
	Vesiensojelutyöt ja ympäristön kunnostus					0,1			1											
	Ympäristövahinkojen torjunta			0,2		0,1	1		1	0,2	2,1	5								
	Ympäristövaikutusten arviointi			0,3			2,8			0,3	2,8									
	Katselmustoimitukset						0,3				0,3									
	Maa-ainesasiat		0,1	0,3		0,2	1			0,4	1,2	0,5								
Alueiden käyttö	Alueiden käytön suunnittelu ja kaavoituksen ohjaus ja valvonta		0,3	1,1		0,3	4,4				1,4	5,2								
	Rakentamisen ohjaus		0,1							0,1										
	Kulttuuriympäristön hoito ja rakennusperinnön suojelu						0,4				0,4									
	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset poikkeamispäätökset						1				1									
	Muinaismuistolain mukaiset tehtävät						0,05				0,05									
Luonnonsuojelu	Luonnonsuojelualueiden toteuttaminen			0,2			4,4		0,9		0,2	6,2	0,9							
	Luontotyyppien ja eliölajien suojelu			0,2		0,3	1,65			0,2	3,35									
	Metso-ohjelman toimeenpano			0,1			0,9		0,1	0,1	1,1	0,1								
	Luonnon virkistyskäytön ohjaus			0,1			1,6			0,1	1,6									
Vesien hoito ja ympäristön tilan seuranta	Ympäristövastuualueen tehtävien edellyttämät selvitykset				0,3		5,9		1	5	1	7,2	8,1							
	Hydrologinen seuranta						1,5				1,5									
	Muu ympäristön tilan seuranta						1													
	Vesien hoidon suunnittelu			0,5	0,3		1,5			0,5	2,3	0,5								
Kehittäminen ja lähialueyhteistyö	Aluekehitysasiat						0,2					3,1								
	Kansainvälinen toiminta						0,2				0,2									

[illegible]

[illegible]

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
ETELÄ-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät								
		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlökunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät			Arvioiteihin osallistuneiden lkm.					
Keskeisimmät palvelut		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
	Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen peruspalvelujen arviointi sekä toisen asteen koulutuksen saavutettavuuden arviointi (AVIn kanssa)																		
	Selvitykset kuntien kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen palvelurakenteesta sekä kirjastotietokannan alueellisen tiedon tuottaminen ja kirjastotoimen alueellinen vuosiarviointi																		
	Maakuntakirjastojen toiminnan seuranta ja arviointi																		
	Lapsi- ja nuorisopolitiikan alueellinen koordinaatio																		
	Alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan koordinointi																		
	Rakennerahasto-asiat	Rakennerahastot: Välittävän toimielimen tehtävät																	
	RR-ohjelmien tot.suunnittelu ja seuranta																		
	Hankkeiden rahoitus																		
	Maksatus ja paikan päällä tehtävä tarkastus																		
	Rakennerahastoihin liittyvä viestintä																		
	ESR:n suuraluekoordinaatio																		
	Hankehakijoiden neuvonta ja koulutus																		
	Takaisinperintä yms. epäsäännönmukaisuudet																		
	Innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta	Tekesin t&k&i-rahoituspalvelut																	
	Tekesin ohjelmapalvelut																		
	Tekesin asiantuntijapalvelut																		
	Työorganisaatioiden rahoitus- ja kehittämispalvelut																		
	Innovaatio- ja keksintötoiminnan palvelut																		
	Kansainvälistymispalvelut																		
	Muut asiantuntija- ja neuvontapalvelut																		
	Innovaatioympäristön edistäminen																		
	Kansainväliset tehtävät ja lähialueyhteistyö	Kansainväliset tehtävät ja lähialueyhteistyö																	
	Maatalouden kehittäminen ja rahoitus																		
	Maatalouden investointituet																		
	Nuorten viljelijöiden aloitustuki																		
	Maatalouden ja maaseudun rakentamisen ohjaus																		
	Peruskuivatus																		
	Maanviljelijöiden opintorahat																		
	elinkeinosuunnitelman laatimistuki																		
	Maatalouden ympäristö																		
	Ympäristötuen erityistukisopimukset																		
	Tukien maksatukset																		
	Tukien takaisinperintä																		
	Uusiutuva energia ja energiatehokkuus																		
	-energia-asoiden koordinointi																		
	-maatilojen energiaohjelma																		
	Tulotuet																		
	ELYn hallinnoimat tulotuet																		
	Kasvihuonetuet																		

ELYn palvelukartta		RUOTSIN KIELEN TAIDON ARVIOINTI												VIRALLISTEN RUOTSINKIELEN TUTKINTOJEN JA TODISTUSTEN MÄÄRÄ					
		Selite: ei=ei osaa, vält.=välttävä, riit.=riittävä tehtävien hoitamiseksi ruotsin kielellä									Selite: Tmsto / as. pal.=toimistohenkilökunta / asiakaspalvelijat								
ETELÄ-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS		Tosiasiallinen arvioinnissa selvitetty ruotsinkielentaito henkilötyövuosittain jyvitettynä									Henkilöstön määrät								
		Johto			Asiantuntijat			Tmstohlökunta / as.palvelijat			Henkilötyövuosien kokonaismäärät		Arviointeihin osallistuneiden lkm.						
Keskeisimmät palvelut		ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	ei	vält.	riit.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.	Johto	Asian- tuntijat	Tmsto / as. pal.
	puutarhatalouden varastointituki																		
	Metsämarjojen- ja sienten varastointituki																		
	Mehiläistalouden tuki																		
	Porotalouden tuet																		
	Pellon metsityksen tuki																		
Eviran tehtävät ELYssä	Tukien maksatus																		
	Luonnonmukaisen tuotannon tarkastus																		
	Kasvintuotannon terveyden valvonta																		
	Alkutuotannon tuotantopanosten puhtauden valvonta																		
	Hukkakauralain valvonta																		
	Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta																		
	Kiintiöjärjestelmät																		
	Uuhikiintiöt																		
	Maitokiintiöt																		
	Tilatuon tukioikeudet																		
Valvonta	Maatalouden tukien valvonta																		
	Kunnan viranomaisten valvonta, neuvonta ja ohjaus																		
	Peltoalatukien valvonta																		
	Eläintukien valvonta																		
	Investointitukien ja nuorten viljelijöiden tuen valvonta																		
	Luopumistukien valvonta																		
	Viljan interventio tarkastukset																		
	Maataloustukiin liittyvien eri viranomaisten suorittamien valvontojen koordinointi																		
Koulutus	Viljelijöiden vuosittainen koulutus																		
Maaseudun kehittäminen																			
	-Maaseudun kehittämisohjelman koordinointi																		
	-Maaseudun kehittämishankkeet																		
	-Leader-toimintaryhmytyö																		
Kalatalous	Kalatalouden kehittäminen																		
	-yleisen kalatalousedun valvonta																		
	-vapaa-ajankalatalous ja kalavarojen hoito																		
	-EU:n ja kansallinen kalatalouspolitiikka																		
Hallintopalvelut																	1	1	5
	- henkilöstöhallinto											1	1						
	- taloushallinto			1,1						1	1,3	2	2,6						
										1	1		4,1						
Oikeudelliset asiat	- kantelut, valitukset, takaisinperinnät																		
Asiakaspalvelu																			
	- puhelinpalvelu, tietopalvelu (asiakirjahallinto)						1,6		3			1,6	6						
	- muut yleishallinnolliset asiat (esim. toimitilat, tietoturva, hankinta)			0,2							0,2		5						
Viestintä																			
	- välittömät mediasuhteet						1					1							
	- tiedottaminen						0,4												
	- asiakkaiden tarpeiden selvittäminen																		

Muita kielitodistuksia: 3 (S)
4 (K)
Äidinkieli ruotsi 1 (S)
Äidinkieli ruotsi 2 (K)

3.6.2010

Viite Toimenpidepyyntö VM 190:02/2009

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston analyysi kielitaidon riittävydestä

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on toteuttanut pyydetyn kielitaitoselvityksen. Selvityksen tulokset on koottu oheiseen palvelukarttaan. Lisäksi oheistamme tutkinnon vastaanottaja Hannu Niemen lausunnon aluehallintoviraston henkilöstön ruotsin kielen taitotasosta.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston virkamiehet osallistuivat testeihin seuraavasti:

- Ymmärtämisen osakoe: 45 henkilöä, joista 37 läpäisi
- Suullisen kielenkäytön tutkinto: 37 henkilö, joista 35 läpäisi
- Kirjallisen kielenkäytön tutkinto: 34 henkilöä, joista 30 läpäisi

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 144 virkamiehestä 55 % on suorittanut aikaisemmin virallisen kielitutkinnon. Nyt kielitutkinnon uudisti yhteensä 29 henkilöä, mikä vastaa yli viidesosaa viraston henkilökunnasta.

Osallistujia oli pelastustoimen ja varautumisen vastuualuetta lukuun ottamatta kaikilta muilta eli neljältä vastuualueelta. Osallistujat valittiin esimiesten kanssa käydyn keskustelun perusteella käyttäen ensisijaisena kriteerinä sitä tarvitseeko henkilö työssään ruotsin kieltä. Edellä mainitusta syystä testeistä jäi pois henkilöitä, jotka todennäköisesti olisivat testin läpäisseet. Lisäksi pois jäi muutamia, jotka työ- tai muun esteen vuoksi eivät kokeisiin päässeet osallistumaan.

Palvelukarttaan on merkitty riittävän kielitaidon omaaviksi ne henkilöt, jotka testin nyt läpäisivät. Välttävä kielitaito on merkitty, jos henkilö läpäisi kaksi tai kolme osiota neljästä tehdyssä testissä.

Koska palvelukarttoihin ei henkilöiden vähäisen lukumäärän vuoksi ja tunnistettavuuden estämiseksi voida laittaa kaikkia henkilöitä tehtävien kohdalle, kerromme käsityksemme kielitaidon tasosta eri vastuualueilla ja tehtäväryhmissä seuraavassa.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualue

Vastuualueen johtajan arvion mukaan kolmasosa henkilöstöstä selviytyy työtehtävistään ruotsin kielellä. Toukokuussa järjestetyssä kielitestissä neljäsosa vastuualueen henkilöstöstä läpäisi kielikokeen. Testin läpäisseet ovat vastuualueen kaikista kolmesta toimintayksiköstä. Näiden lisäksi ainakin neljän virkamiehen kielitaito on riittävä, johtuen aikaisemmasta työhistoriasta joko Ruotsissa tai ruotsinkielisellä alueella. Esteiden vuoksi he eivät päässeet osallistumaan kokeeseen. Ruotsin kieltä osataan kattavasti eri tehtäväalueilla koko vastuualueella.

Välttävä ruotsin kielen osaaminen (osa testeistä läpi tai jopa kolme osakoetta läpäisty) on seitsemällä henkilöllä. Lisäksi kaksi vastuualueen virkamiestä läpäisi testin kolme ensimmäistä osa-aluetta arvosanalla hyvä, mutta sairastui ennen viimeistä koetta, jonka he mitä ilmeisimmin olisivat vastuualueen johtajan mukaan läpäisseet.

Vastuualueen henkilöstön ruotsin kielen tosiasiallinen osaaminen on testien osoittamaa suurempi.

Vastuualueella on myös henkilöitä, joiden ei katsottu tarvitsevan ruotsin kieltä työssään. Vastuualueelle tuli testien kestäessä kaksi uutta virkamiestä, joita ei ehditty testaamaan. Myös virkavapaalla on ruotsin kieltä osaavaan henkilöstöä.

Lisäksi on syytä todeta, että mikäli Keski-Pohjanmaan maakunta liitetään osaksi Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialuetta, siirtyy peruspalvelut oikeusturva ja luvat vastuualueelle ainakin viiden henkilön resurssi. Näitä rekrytoitaessa voidaan turvata mahdollisesti nyt osaamiseltaan vajaaksi jäävien tehtäväalueiden osaamista.

Pelastustoimi ja varautuminen - vastuualue:

Pelastustoimen ja varautumisen vastuualueelta ei testeihin osallistunut työesteiden vuoksi kukaan. Vastuualueen viidestä virkamiehestä yhdellä arvioidaan olevan hyvä ruotsin kielen suullinen taito ja kolmella tyydyttävä ruotsin suullinen ja kirjallinen taito.

Vastuualueen asiakkaat ovat pääosin kunnan ja valtion viranomaisia. Kielilain mukaisesti vastuualueen henkilöstö voi käyttää suomen kieltä.

Työsuojelun vastuualue:

Vastuualueelta osallistui testeihin kaksi virkamiestä, joista molemmat selvisivät testeistä arvosanalla hyvä. Lisäksi vastuualueella on kaksi sujuvasti ruotsin kieltä hallitsevaa henkilöä, joista toisen äidinkieli on ruotsi.

Työsuojelun vastuualueen osalta on lisäksi todettava, että STM on luvannut tarvittaessa turvata ruotsinkieliset resurssit vastuualueelle.

Ympäristölupavastuualue:

Vastuualueen virkamiehistä testiin osallistui yhdeksän henkilöä, joista kahdeksan läpäisi testit ja yksi läpäisi testin kolme osuutta.

Vastuualueen kaikilla kolmella substanssiyksiköllä sekä toimistopalvelut yksiköllä on edellytykset palvella asiakkaita ruotsin kielellä. Tämä koskee sekä suullista että kirjallista (s-postit, ei viralliset kirjeet/asiakirjat) palvelua. Vastuualueella työskentelee lisäksi yksi äidinkieleltään ruotsinkielinen esittelijä, joten osa virallisista asiakirjoistakin voidaan tuottaa ruotsin kielellä.

Poliisin vastuualue:

Poliisin vastuualueelta kielitaitotestaukseen osallistui yksi henkilö, joka selvisi testeistä arvosanalla hyvä. Alustavissa suunnitelmissa Keski-Pohjanmaan poliisitoimi oli suunniteltu hoidettavaksi Vaasa/Turku – suunnalta.

Muusta henkilöstöstä vastuualue arvio, että kohtuullisen hyvin ruotsia ymmärtää noin 70–80 %, kuultua ymmärtää kohtuullisesti 20–30% ja kohtuullisen hyvään kirjalliseen pystyy 10–20 %. Vastuualueen jokainen virkamies tulee toimeen jotenkuten ruotsinkielellä ja poliisivirassa olevat ovat kaikki (40 % virkamiehistä) suorittaneet valtion kielikokeen vähintään arvosanalla tyydyttävä.

Lisäksi on todettava, että poliisin lakisääteiset AVI – tehtävät ovat ”alueellinen viranomaisyhteistyö” ja toisena ”varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinointi poliisin osalta”. Näissä tehtävissä keskustellaan vain ja ainoastaan virkamiesten kanssa, jotka kaikki osaavat suomea. Vastuualueella ei ole suorina asiakkaina ”tavallisia kansalaisia”.

Hallintopalvelujen vastuuyksikkö:

Hallintopalvelujen vastuuyksikön 18 virkamiehestä testeihin osallistui seitsemän henkilöä, joiden arveltiin tarvitsevat työssään ruotsin kieltä. Suuri osa hallintopalvelujen henkilöstöstä tekee sisäisiä tukipalveluja omalle virastolle, eivätkä he siten tarvitse ruotsin kieltä työssään. Sen sijaan johto, viestintä ja asiakaspalvelupiste kohtaavat myös ulkoisia asiakkaita ja ruotsin kielen vaatimus on heidän kohdallaan erilainen.

Seitsemästä testiin osallistuneesta kuusi läpäisi koko kielikokeen. Palvelut voidaan siten turvata ruotsin kielellä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa

Ylijohtaja

Terttu Savolainen

Johtaja

Maria Siurua

LIITTEET KT, FM Hannu Niemen lausunto

Lausunto Pohjois-Suomen aluehallintoviraston henkilöstön ruotsin kielen taitotasosta

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on testauttanut virastonsa 45 henkilön ruotsin kielen taidon valtionhallinnon hyvää tai tyydyttävää taitoa osoittavilla tutkinnoilla.

Viraston tekemän päätöksen perusteella asianomaisten henkilöiden ruotsin kielen taito testattiin heille asetetun kielitaitovaatimuksen perusteella valtion kielitutkintolautakunnan toimeenpanemilla tutkinnoilla, joita ovat:

- ymmärtämisen tutkinto (puhutun ymmärtämisen osakoe ja tekstin ymmärtämisen osakoe)
- suullisen kielitaidon tutkinto (puhutun ymmärtämisen osakoe ja puhumisen osakoe)
- kirjallisen kielitaidon tutkinto (tekstin ymmärtämisen osakoe ja kirjoittamisen osakoe)

Alla oleva kokonaisarvioni perustuu edellä mainittujen tutkintojen tuloksiin. Sovellan lausunnossani valtionhallinnon kielitutkintojen kriteereitä, jotka on ankkuroitu Eurooppalaisen kielellisen viitekehyksen kriteereihin (424/2003; 481/2003; OPH:n määräys 24/011/2005). Käytän esityksessäni prosenttilukuja, vaikka itse testattavien määrä on vain 45 kpl, koska siten saadaan selvempi käsitys edellä mainittujen kielen osa-alueiden hallinnasta.

Henkilöstön kyky ymmärtää puhuttua ja kirjoitettua ruotsin kieltä

Yli **82 %**:lla kaikista testatuista on vähintään tyydyttävä puhutun ja tekstin ymmärtämisen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset ymmärtävät tuttuja aihepiirejä käsittelevää normaalitempoista puhetta ja tavallisimpia omaan työhön liittyviä kirjallisia yhteydenottoja ja pystyvät poimimaan niistä pääkohdat. He selviävät rutiininomaisista puhetilanteista esimerkiksi asiakaspalvelussa ja kykenevät vastaamaan ymmärrettävästi esimerkiksi asiakkaiden tiedusteluihin sähköpostitse ja tarvittaessa ohjaamaan asiakasta oikean henkilön puoleen .

Vajaalla puolella (49 %) kaikista testatuista on hyvä ruotsin kielen puhutun ja tekstin ymmärtämisen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset pystyvät seuraamaan monenlaisia aiheita käsitteleviä keskusteluja ja suullisia esityksiä. He ymmärtävät lähes vaikeuksista monenlaisia työhön liittyviä vaativiakin tekstejä, pystyvät seuraamaan oman alansa neuvotteluja ja kokouksia ruotsin kielellä sekä tekemään niistä kuunnellessaan lyhyitä muistiinpanoja.

Henkilöstön ruotsin kielen suullinen kielitaito

77 %:lla kaikista testatuista on vähintään tyydyttävä ruotsin kielen suullinen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset osaavat toimia tutuissa puhetilanteissa aloitteellisesti, vaikkakin puhe voi olla hidasta ja ääntäminen ja rakenteet voivat poiketa kohdekielestä. Epätarkkuudet eivät kuitenkaan estä viestintää.

40%:lla testatuista on hyvä ruotsin kielen suullinen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset selviytyvät monenlaisista sekä arkipäivän että omaan erikoisalaansa liittyvistä puhetilanteista ilman suurempia ongelmia ja he osaavat ilmaista asiansa selvästi ja tarkasti tilanteeseen sopivalla tavalla. Puhe on pääosin sujuvaa ja luontevaa.

Henkilöstön ruotsin kielen kirjallinen kielitaito

66 %:lla testatuista on vähintään tyydyttävä ruotsin kielen kirjoittamisen taito, joka tarkoittaa, että asianomaiset pystyvät kirjoittamaan työtehtäviin liittyviä lyhyehköjä rutiininomaisia tekstejä, esimerkiksi lyhyitä sähköpostiviestejä tms., jotka eivät edellytä laajaa eivätkä perusteellista käsittelyä. Teksti on pääosin ymmärrettävää kielellisistä ja sanavalinnan puutteistaan huolimatta.

20 %:lla testatuista on hyvä ruotsin kielen kirjoittamisen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset pystyvät kirjoittamaan monenlaisia työtehtäviin kuuluvia tekstejä. He osaavat tehdä eron muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön välillä. Tekstissä voi esiintyä joitakin kielen rakenteen puutteita, jotka eivät vaikuta merkittävästi tuotoksen ymmärrettävyyteen.

Valtionhallinnon kielitutkintojen tulos osoittaa nyt testatun aineiston perusteella, että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston henkilöstön ruotsin kielen osaamistaso edustaa kokonaisuutena katsottuna hyvää keskitasoa, jos vertailukohtana käytetään testattujen kyvystä selviytyä työssään seuraavaista kielenkäyttötilanteista:

- 1) viraston kielenkäytön aihealueet (yhteiskunta ja hallinto, oma työ ja koulutus sekä sosiaalinen vuorovaikutus tiimityössä ja asiakaspalvelussa) ja
- 2) kielenkäyttötarkoitukset (asiatietojen kysyminen, perusteleminen, opastaminen, asioiden suunnittelu ja hoitaminen).

Edellä olevaan viitaten totean, että kielen hallinnassa on ensisijaisesti tärkeintä ymmärtää, toiseksi tärkeintä on kyetä viestimään kohdekielellä suullisesti ja kolmanneksi tärkeintä on osata tuottaa kieltä kirjallisesti. Tässä mielessä testaamieni henkilöiden ruotsin kielen osa-alueiden hallintaa osoittavat prosenttiluvut näyttäisivät noudattavan edellä mainitsemaani järjestystä. Kielitaitoa kuvaavat luvut viittaavat henkilöstön toimivaan kielitaitopohjaan. Testaustulos osoittaa kuitenkin, että noin 1/5:lla tutkituista joko puhutun ymmärtämisen tai tekstin ymmärtämisen osakokeen tulos alensi puhumisen tai kirjoittamisen tutkinnon loppuarvosanaa. Lisäksi joillakin viraston työntekijöillä oli lieviä ongelmia oman toimialansa ruotsinkielisten nimikkeiden tai terminologian käytössä. Pidän tärkeänä, että viraston henkilöstön ruotsin kielen taito säilyy vähintään nykyisellä tasollaan, joka mielestäni edustaa hyvää keskitasoa. Erityisesti puhutun kielen harjoittelun avulla voidaan tehostaa ja aktivoida myös ymmärtämisen osataitoja.

Oulussa 1. toukokuuta 2010

Hannu Niemi KT, FM
ruotsin kielen lehtori, Oulun yliopisto
valtionhallinnon ruotsin ja suomen tutkintojen vastaanottaja

VM:n toimenpidepyyntö 9.4.2010 sekä siihen myöhemmin annetut lisäohjeet

POP ELYn arvio kielitaidon riittävydestä kaksikieliseen palveluun

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on toteuttanut toimenpidepyynnön VM/9.4.2010 ja siihen annettujen lisäohjeiden (sähköposti 28.4.2010 ja kieliryhmässä esille tulleet tarkennukset) mukaisesti kielitaidon selvityksen.

Selvitys on toteutettu toimenpidepyynnön mukaisesti kahdessa päävaiheessa

1. Esimiesten toteuttamalla kartoituksella yhdessä alaistensa kanssa

2. Toteuttamalla kielitestit henkilöille, joilla ensimmäisen vaiheen mukaan on arvioitu voivan hoitaa tehtäviään ruotsiksi. Johtuen kireästä aikataulusta ja viimeisten ohjeiden myöhäisestä saapumisesta toteutetaan viimeiset yksilökohtaiset testit viikoilla 20 ja 21 eli toukokuun 2010 loppuun mennessä. Perustestit (ymmärtämisen testi) on toteutettu kaikille testattaville 10.5.2010 mennessä. Kaiken kaikkiaan testeissä tulee käyneeksi hiukan yli 100 henkeä.

Tulokset selvityksestä on koottu liitteenä olevaan palvelukarttaan ohjeiden mukaan. Palvelukarttaan on merkitty tiedot myös vielä lisätesteihin menevien osalta koska kartoitus ja jo tehdyt testit ovat antaneet varsin hyvän tiedon todellisen kielitaidon tilanteesta.

Testien tulosten tiivis analyysi:

- nyt läpiviety ymmärtämisen testi ei vielä täysin kerro kielitaidon syvyyttä mutta antaa selvän kuvan yleistilanteesta ja valmiuksista kohtuullisessa ajassa kehittää kielitaitoa
- esimiesten johdolla käytyihin kartoituskeskusteluihin kohdentuivat 360 htv:n kokonaisuuteen
- kielitutkinto on suoritettuna 175 htv:ssä eli 49%:ssa
- kielitutkinnon omaavista (175 htv) kielitestin ensimmäisen vaiheen suorittaneista omaa testin edellyttämän riittävän ymmärtämisen tason 74 htv:tä eli 42 %,
- kielitestin ensimmäisen vaiheen suorittaneista (100 henkilöä) 75 %:lla on riittävä kielitaito, 17 %:lla välttävä ja 8 %:lla ei ole testin edellyttämää kielitaitoa
- kaikki, jotka tietävästi omaavat kielitaidon, eivät käyneet testissä syystä tai toisesta - todellisuudessa tilanne on siis testien tulosta parempi
- syventäviin testeihin osallistuu vielä kymmeniä henkilöitä. Syventävät testit kohdennetaan sen mukaan miten todennäköisesti joutuisi käyttämään ruotsin kieltä, mikäli POP ELY muuttuu kaksikieliseksi virastoksi. Syventävien testien tulokset ovat käytettävissä viikon 21 lopulla

Toimenpidepyynnössä pyydettyyn **viraston omaan arvioon kielitaidon riittävyydestä** kaksikieliseen palveluun ja mahdollisiin puutteisiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa seuraavaa:

- Arviointi kielitaidon riittävyydestä voidaan tehdä lopullisesti vasta sitten kun tiedetään mitkä resurssit siirtyisivät Keski-Pohjanmaan mukana POP ELYyn. Alustavien arvioiden mukaan kyse on kymmenien (noin 80 -90 htv:n) henkilöiden siirtymisestä. Tätä henkilötason tarkastelua ei ole voitu tehdä loppuun vielä tässä vaiheessa ja se edellyttäne ministeriön ohjausta, koska siirtyvien resurssien merkitys kielelliseen valmiuteen on oleellinen
- Keski-Pohjanmaan suuntautuminen pohjoiseen merkitsee lisäpanostustarvetta POP ELYssä lisääntyvän työmäärän takia. Vastavuoroisesti panostustarpeen tulisi pienentyä muissa ELYissä, joista tehtävät siirtyvät. Tässä POP ELYn lisäpanostustarpeen täyttämässä on huomioitava myös tarvittava lisäpanostus kun siirrytään yksikielisestä virastosta kaksikieliseen. Lisäpanostuksia syntyy myös "aiemman POP ELYn" alueella koska kaikki toiminta muuttuu kaksikieliseksi.
- Palvelukartasta on nähtävissä millä osa-alueilla kielivalmiudet ovat hyvät ja millä osa-alueilla puutteelliset. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella on kuitenkin yleiset toiminnalliset valmiudet järjestää ja tarjota kaksikielisiä palveluja käyttäen oman henkilöstön osaamista ja tarvittavilta osin ostopalveluja. Siirtyvien henkilöresurssien kohdentumisessa tulisi huomioida kielivalmiuspuutteet.
- Yleisten toimintavalmiuksien käytännön organisointi edellyttää toimenpiteitä sen jälkeen, mikäli päätös viraston muuttamisesta kaksikieliseksi tehdään ja tiedetään päätöksen myötä siirtyvät henkilöresurssit. Näin mm. asiakaspalvelujen, kielenkääntäjäpalvelujen, kaksikielisen materiaalin tuottamisen ja hallinnan osalta.
- Mikäli Keski-Pohjanmaan maakunta päätetään siirtää POP ELYn toimialueeseen ja vastuuseen kaksikielisten palvelujen kysyntä oletettavasti kohdentuu pääsääntöisesti Keski-Pohjanmaan alueelle ja siellä nimenomaan Kokkolaan.
- Mikäli Keski-Pohjanmaan maakunta päätetään siirtää POP ELYn toimialueeseen ja vastuuseen POP ELY ei pääsääntöisesti organisoisi henkilöitä hoitamaan nimenomaan vain Keski-Pohjanmaan asioita vaan palvelujen tarjonta järjestetään ja hoidetaan kokonaisvaltaisesti sekä tasapuolisesti koko POP ELYn toimialueella

- Suoritettu muodollinen kielitaito ei takaa vielä todellista kielivalmiutta. Ymmärtämisen testien tulosten perusteella lähtökohtainen valmius kaksikieliseen palveluun on hyvä: koko htv-panoksesta noin 20 % omaa riittävän ymmärtämisen kielitaidon ja todennäköisesti ruotsin kieltä enemmän tarvitsevilla (kielitodistuksen omaavat ja testeissä käyneet) 42 %:lla on riittävä ymmärtämisen kielitaito jo nykyisellä POP ELYn henkilöstöllä.
- Todellista, syvällistä kielitaitovalmiutta, voidaan kohtuullisilla toimenpiteillä nostaa palvelujen tuottamisen vaatimalle tasolle, kunhan mahdollisen kaksikielisen ELYn normaaliin toimintaan sisällytetään kielellistä peruskoulutusta, kielitaitoa ylläpitävää koulutusta ja ulkopuolisten käännöspalvelujen käyttöä.
- Jotta kaksikielisten palvelujen tarjonta olisi tasapuolisen laadukasta molemmilla kielillä, on järjestettävä ruotsin kielen koulutusta. Arvioitu ensi vaiheen koulutustarve on noin 100 henkilöllä siten, että koulutuksen läpivientiin on varattava aikaa riittävästi.
- Peruskoulutuksen lisäksi on huolehdittava ylläpitävästä koulutuksesta normaaliin tapaan.
- Koulutusten järjestäminen voidaan toteuttaa normaalin virkatyön puitteissa mutta se vaatii selvästi lisäresursointia nykyisten jo varsin tiukkojen toimintamäärärahojen takia.

Ylijohtaja

Matti Räinen

Matti Räinen

LIITTEET

LIITE 1: Toimenpidepyynnön mukainen selvityksen tuloksen mukaisilla tiedoilla täydennetty palvelukartta POP ELYn osalta

VM:n toimenpidepyyntö 9.4.2010 sekä siihen myöhemmin annetut lisäohjeet
- virastoilta 19.5.2010 pyydetty analyysi kielellisistä valmiuksista

POP ELYn analyysi kielitaidon riittävydestä kaksikieliseen palveluun

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on toteuttanut toimenpidepyynnön VM/9.4.2010 ja siihen annettujen lisäohjeiden (sähköposti 28.4.2010 ja kieliryhmässä esille tulleet tarkennukset) mukaisesti kielitaidon selvityksen. Tulokset selvityksestä on koottu liitteenä olevaan palvelukarttaan ohjeiden mukaan.

KePo-ryhmä sopi kokouksessaan 19.5.2010, että virastokohtaisesti pyydetään analyysi ja arvio missä tehtävissä ruotsin kielen kielitaito on riittävä ja missä on puutteita. Koko POP ELYn näkökulmasta analyysit ja eräät yleiset näkökulmat on esitetty ohessa. Yksityiskohtaisemmat, POP ELYn johdon, vastuualueiden ja strategia- sekä hallintoyksiköiden analyysit on esitetty liitteessä 2.

Aiemmin toimitetussa analyysissä oli mukana vain ymmärtämisen testien tulokset. Tässä analyysissä on mukana myös puhutun ja kirjallisen testien tulokset. Yhteensä henkilöitä testeissä Oulussa ja Kokkolassa kävi ymmärtämisen testeissä 100, puhutun testeissä 51 ja kirjallisen testeissä 47 henkilöä. Ymmärtämisen testeissä 8 henkilöä ei läpäissyt, puhutun testeissä kaikki läpäisivät ja kirjallisen testissä 1 ei läpäissyt testiä.

POP ELY teki analyysin vastuualueittain ja yksiköittäin. Palvelukartan analyysin tuloksena esitetään (luvut esitetään htv:nä koska ovat palvelukartan lukuja):

- POP ELYssä kieliselvitykseen osallistuttiin yhteensä 361,5 htv:lla - näistä testeihin 99,9 htv:lla eli 29 % koko määrästä.
- Kokonaishtv:sta 175,9 htv:ssa eli 49%:ssa on kielitutkinto ja näistä 92,9 htv:tä eli 53 % omaa riittävän kielitaidon tehtyjen kielitestien perusteella
- Kielitestien perusteella POP ELYn kokonaisjohdosta (ELY johto ja vastuualueiden sisällä oleva johto) 54 % omaa riittävän kielitaidon, asiantuntijoista 28 % ja toimistohenkilöistä 9 % (vertailu kokonaishtv:hen).
- kaikki, jotka tietävästi omaavat kielitaidon, eivät käyneet testissä syystä tai toisesta - todellisuudessa tilanne on siis testien tulosta parempi kielellisiä valmiuksia ajatellen

Kokonaisuutena noin neljänneksellä henkilöstöstä on riittävä kielitaito. Kielitaidon ja sen puutteiden kohdentuminen vaihtelee yksiköittäin ja ryhmittäin. Taustalla on lähtökohta, että POP ELYn kaikki aiemmat virastot ovat olleet yksikielisiä ja ruotsin kielen taitoa ei ole pidetty valintatilanteessa merkittävänä kriteerinä. Kielitaidossa on enemmän korostettu englannin kielen taitoa koska se on yleismaailmallinen yhteistoimintakieli ja yksikieliselle virastolle keskeisin vieras kieli. Tämä on näkynyt myös siinä, että englannin kielen koulutusta on järjestetty mutta esim. ruotsin kielen koulutusta ei ole koettu tarpeelliseksi järjestää.

Suurimmat puutteet POP ELYssä kohdentuvat toimistohenkilöstön tilanteeseen - taustalla tässäkin on tilanne, jossa ao. henkilöt on otettu yksikieliseen virastoon eikä luonnollisestikaan toimistopalveluja ole pyritty kehittämään kaksikielisiksi. Kysymys on pitkälti käytännöntason organisointi- ja järjestelyasiasta.

Jos virasto muuttuu kaksikieliseksi, on käytettävissä seuraavia keinoja toimistohenkilöstön osalta:

- **KePon mukana tulevat henkilöt (arviolta kymmeniä):** Toimistohenkilöstön kielitaitoasia huomioitava omana kysymyksenään.
- **POP ELYn sisäinen uudelleen sijoittuminen:** POP ELYssä on toimistohenkilöitä, joilla on riittävä kielitaito mutta ovat vastanneet "EI" ensimmäisessä keskustelussa ja siksi eivät ole mukana testeissä. Näiden henkilöiden tehtävätarkastelujen kautta voidaan organisatorista kielitaitovalmiutta nostaa
- **Koulutus:** Kohtuullisilla koulutuspanostuksilla nostaa toimistohenkilöstön kielivalmiuksia perusasioiden hoitamiseksi - motivaatio syntyy käytännön tarpeen ja todellisen työn kautta
- **Tulevaisuuden rekrytoinnit:** Jos virasto muuttuu kaksikieliseksi, tehdään tulevaisuuden rekrytoinnit kaksikieliseen virastoon, ts. vaatimuksena on riittävä kielitaito.

Johdon ja asiantuntijoiden osalta puutteet painottuvat ammatilliseen erikoissanastoon ja luontevaan kaksikieliseen toimintaan. Näiden puutteiden taustalla on se, ettei ole ollut tarvetta käyttää ruotsin kieltä jatkuvasti työtehtävissä. Osaamisen kehittämisvalmiudet ovat johdolla ja asiantuntijoilla hyvät ja kielikoulutukseen ollaan valmiit panostamaan henkilökohtaisestikin.

Kevään 2010 kuluessa käydyn prosessin perusteella voidaan POP ELYn osalta todeta, että yleiset asenteelliset valmiudet myös ruotsin kielen käyttöön ovat hyvät ja motivaatio kasvanee edelleen jos virastosta tulee kaksikielinen.

Huomioitava kuitenkin on, ettei Pohjois-Pohjanmaan ELYn nykyisellä henkilöstöllä ole riittäviä valmiuksia toimia ruotsin kielellä oikeudellisissa asioissa (esim. palkkaturva, maaseutu- ja energiayksikön lakiasianpalvelut ml. takaisinperinnät).

Yleisenä huomioitavina seikkoina kielitaidon riittävydestä kaksikieliseen palveluun POP ELYssä tuodaan esille seuraavaa:

- Lopullinen arviointi kielitaidon riittävydestä voidaan tehdä vasta sitten kun tiedetään mitkä resurssit siirtyisivät Keski-Pohjanmaan mukana POP ELYyn. Alustavien arvioiden mukaan kyse on kymmenien henkilöiden siirtymisestä. Tästä henkilötarkastelusta tehdään oma erillinen materiaali saatujen ohjeiden mukaisesti.
- Mikäli POP ELYstä tulee kaksikielinen virasto, se ei merkitse työmäärän kasvua pelkästään laajentuneen alueen vuoksi vaan myös sen vuoksi, että koko POP ELYn toiminta on järjestettävä kaksikieliseksi.
- Mikäli päätös viraston muuttamisesta kaksikieliseksi tehdään ja tiedetään päätöksen myötä siirtyvät henkilöresurssit, on POP ELYllä valmiudet organisoida kaksikielisten palvelujen järjestäminen hyvinkin nopeasti. Näin mm. asiakaspalvelujen, kielenkääntäjäpalvelujen, kaksikielisen materiaalin tuottamisen ja hallinnan osalta. Eräiltä osinhan kaksikielisiä palveluja on järjestettykin valtakunnallisten keskittämisten ja organisoitien avulla. Näitä ovat mm. puhelinvaihte, erilaisia asiakas- ja lupapalveluja, jne.
- Analyysissä ja palvelukartassa on esitetty ne palvelualueet, joissa kielitaito on riittävä ja missä on puutteita. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella on kuitenkin yleiset toiminnalliset valmiudet järjestää ja tarjota kaksikielisiä palveluja käyttäen oman henkilöstön osaamista ja tarvittavilta osin ostopalveluja. Siirtyvien henkilöresurssien kohdentumisessa tulisi huomioida kielivalmiuspuutteet.
- Mikäli Keski-Pohjanmaan maakunta päätetään siirtää POP ELYn toimialueeseen ja vastuuseen
 - kaksikielisten palvelujen kysyntä oletettavasti kohdentuu pääsääntöisesti Keski-Pohjanmaan alueelle ja siellä nimenomaan Kokkolaan
 - POP ELY ei pääsääntöisesti organisoi henkilöitä hoitamaan nimenomaan vain Keski-Pohjanmaan asioita vaan palvelujen tarjonta järjestetään ja hoidetaan kokonaisvaltaisesti sekä tasapuolisesti koko POP ELYn toimialueella
- Todellista, syvällistä kielitaitovalmiutta, voidaan kohtuullisilla toimenpiteillä nostaa palvelujen tuottamisen vaatimalle tasolle, kunhan mahdollisen kaksikielisen ELYn normaaliin toimintaan sisällytetään kielellistä peruskoulutusta, kielitaitoa ylläpitävää koulutusta ja ulkopuolisten käännöspalvelujen käyttöä. Arvioitu ensi vaiheen koulutustarve on noin 100 henkilöllä siten, että koulutuksen läpivientiin on varattava aikaa riittävästi.

- Peruskoulutuksen lisäksi on huolehdittava ylläpitävästä koulutuksesta normaaliin tapaan.
- Koulutusten järjestäminen voidaan toteuttaa normaalin virkatyön puitteissa mutta se vaatii selvästi lisäresursointia nykyisten jo varsin tiukkojen toimintamäärärahojen takia.

Liitteenä 3 olevassa kielitestien vastaanottajan (Hannu Niemi) yleisessä lausunnossa on esitetty hänen yleiskäsityksensä kielellisestä valmiudesta POP ELYssä. POP ELYn tekemä analyysi ja Hannu Niemen lausunto ovat hyvin samansuuntaisia.

Ylijohtaja

Matti Räinen

Matti Räinen

LIITTEET

- LIITE 1: Toimenpidepyynnön mukainen palvelukartta POP ELYn osalta
- LIITE 2: POP ELYn johdon, vastualueiden ja strategia- sekä hallintoyksiköiden analyysit
- LIITE 3: Lausunto Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen henkilöstön ruotsin kielen taitotasosta. Oulussa 26. toukokuuta 2010-05-26 / Hannu Niemi KT, FM, ruotsin kielen lehtori, Oulun yliopisto, valtionhallinnon ruotsin ja suomen tutkintojen vastaanottaja

LIITE 2:**POP ELYn johdon, vastualueiden ja strategia- sekä hallintoyksiköiden analyysit****POP ELY:N JOHTO**

POP ELY:n johdon osalta tehtiin oma tarkastelu - nämä johtoon laskettavat henkilöt eivät ole vastualueiden, strategiayksikön ja hallintoyksikön analyysiluvuissa mukana kun tarkastellaan ao. yksiköiden johdon kielitaitoa. Johtoon kuuluvat ylijohtaja, vastualueiden johtajat ja strategiayksikön ja hallintoyksikön päälliköt.

Johdon osalta kieliselvitykseen osallistuttiin yhteensä 5 htv:lla - näistä testeihin osallistui 80 %. Kokonaishtv:sta 100 %:lla on kielitutkinto ja näistä 80 % omaa riittävän kielitaidon tehtyjen kielitestien perusteella.

ELINKEINOVASTUUALUE

E- vastuualueelta kieliselvitykseen (esimiesten johdolla käyty ensikeskustelu) osallistuttiin yhteensä 118,2 htv:lla - näistä testeihin osallistui 29 %. Kokonaishtv:sta 46 %:lla on kielitutkinto ja näistä 58 % omaa riittävän kielitaidon tehtyjen kielitestien perusteella.

Kielitestien perusteella E-vastualueen johdosta 44 % omaa riittävän kielitaidon, asiantuntijoista 30 % ja toimistohenkilöistä 15 % (vertailu on koko henkilöstöön).

Yksiköittäin testeihin osallistuivat seuraavat henkilöstömäärät (suluissa yksikön henkilöstön kokonaismäärä):

1. Johto 1 (1)
2. Innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta 9. Testeihin osallistui 2 oman tuotannon hankkeessa olevaa henkilöä.
3. Osaaminen ja kulttuuri 9 (9)
4. Maaseutu ja energia 13 (46).
5. Työllisyys ja yrittäjyys 7 (51,5 htv). Testeihin osallistui 2 oman tuotannon hankkeissa työskentelevää henkilöä, joista toisella ruotsi äidinkielenä.

1. Innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta – yksikkö

Ruotsin kielen testien perusteella kielitaitoa ei voida pitää riittävänä yksikön johdon, kansainvälistymispalvelujen, asiakaspalvelun (E-vastualueen aulapalvelun) ja asiakkaiden neuvontapalvelun kohdalla sekä työorganisaatioiden rahoitus- ja kehittämisspalvelujen kohdalla.

Tekesin ohjelmapalvelut, asiantuntijapalvelut, innovaatio- ja keksintötoiminnan palvelut, kansainvälistymispalvelut ja muut innovaatioympäristön edistämiseen liittyvät asiantuntija- ja neuvontapalvelut: Osalla asiantuntijoista on riittävä ruotsinkielinen taito kaksikieliseen palveluun, mutta ruotsinkielisten päätösten valmisteluun ei ole Oulussa valmiuksia.

Huomattava on, että Tekesin toiminnassa on käytettävissä valtakunnallinen asiantuntijaverkosto, joka voi hyödyntää osaamista laajasti eri alueilta, ja näin on myös ruotsinkielisen asiakaspalvelujen laita.

2. Osaaminen ja kulttuuri- yksikkö

Pohjois-Pohjanmaan Elyn tilannetta arvioitaessa on huomioitava se, että aluehallintovirastoilla on yksi ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö, jonka toimialueeseen kuuluu koko maa. Yksikkö toimii Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa sen vastuualueista erillisenä yksikkönä.

Palveluyksikön tehtävänä on hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen opetustoimen tehtävät. Lisäksi palveluyksikkö toimii asiantuntijana elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen, osaamiseen ja kirjastotoimeen liittyvissä asioissa.

Ruotsin kielen testien perusteella kielitaitoa ei voida pitää riittävänä yksikön johdon kohdalla. Lisäksi kielitaito ei ole riittävä toimistohenkilökunnan kohdalla joissakin yksikön vastuualueeseen kuuluvissa tehtävissä.

3. Maaseutu ja energia - yksikkö

Ruotsin kielen testien perusteella maaseudun kehittämisen osalta maaseutu- ja energiayksikön kielitaito suhteessa oletettuun asiakaspalvelutehtävään on riittävä. Muiden tehtävien osalta kielitaito ei ole riittävä – maatiloja ei pystytä palvelemaan riittävällä ruotsin kielen taidolla.

Riittävää kielitaitoa ei ole millään tehtävätasolla seuraavissa tehtävissä: Tulotuet, EVIRAn tehtävät Elyssä, valvonta.

Riittävää kielitaitoa ei ole toimistohenkilöstöllä seuraavissa tehtävissä: Maatalouden kehittäminen ja rahoitus, maksatukset ja hallinnolliset tarkastukset ja energia ja energiatehokkuus.

Riittävää kielitaitoa ei ole asiantuntijahenkilöstöllä energia ja energiatehokkuus-tehtävissä.

Riittävä kielitaito on seuraavissa tehtävissä

Maksatukset ja hallinnolliset tarkastukset: Riittävä asiantuntijatason kielitaito on osalla henkilöstöä, määrällisesti siitä ei voida pitää riittävänä.

Valvonta: Riittävä asiantuntijatason kielitaito on osalla henkilöstöä, määrällisesti siitä ei voida pitää riittävänä.

Maatalouden kehittäminen ja rahoitus: Riittävä asiantuntijatason kielitaito on.

4. Työllisyys ja yrittäjyys - yksikkö

Yrittäjyyden edistäminen kokonaisuudessa kielitaito ei ole riittävä millään tehtävatasolla seuraavissa tehtävissä: kuljetustuki ja energiatuki- palvelut, starttirahaan liittyvät tehtävät Elyssä, työllisyyspoliittiset avustukset, kalatalouden yritystuet, CC- palvelujen kehittäminen, TE-toimistojen ohjaus ja neuvonta, hankinnat sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyvät tehtävät. Osa näistä tehtävistä sisältyy vastuualueen johdon (esim. TE-toimistojen ohjaus) ja yksikön johdon (esim. TE-toimistojen ohjaus, yhdenvertaisuuden edistäminen, hankinnat) tehtäviin, joissa on riittävä kielitaito nyt tehdyn selvityksen mukaan.

Riittävä kielitaito ei ole toimistohenkilöstöllä seuraavissa tehtävissä: Yrittäjyyden edistäminen, työllisyyden edistäminen ja osaamisen kehittäminen.

Palkkaturva: Pohjois-Pohjanmaan Elyllä ei ole riittäviä valmiuksia toimia ruotsin kielellä palkkaturvaan liittyvissä oikeudellisissa asioissa. Oikeudenkäyntejä voivat nostaa esim. palkkaturvan hakijat, joiden saatavat on hylätty riidanalaisina tai selvittämättä jääneinä taikka työnantajat, jotka ovat tyytymättömiä heille määrättyyn takaisinmaksuvelvollisuuteen.

Lisäksi ruotsinkielistä erityisosaamista voidaan tarvita mm. seuraavissa tilanteissa: lausunto hylätystä palkkaturvasaatavasta tehtyyn valitukseen työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaan ja mahdollinen suullinen käsittely siellä, ulosottovalitukset, lausuntojen antaminen yrityssaneerauksissa ja velkajärjestelyasioissa ja molempiin näihin liittyvät oikeudenkäynnit, sekä konkurssimenettely (mm. velkojainkokoukset, saatavien riitautukset ja niihin liittyvät oikeudenkäynnit).

Riittävä kielitaito on seuraavissa tehtävissä:

- Yrittäjyyden edistäminen; Riittävä kielitaito on asiantuntijatason sekä esimiestason henkilöstöllä.
- Työllisyyden edistäminen, TE-toimistojen ohjaus ja neuvonta, hankinnat; Yksikön johdon kielitaito on riittävä.
- Palkkaturva: Kielitaito on riittävä asiantuntijatasolla.
- Maahanmuuttotehtävät, kotouttaminen, yhdenvertaisuus: Kielitaito on asiantuntijatasolla riittävä, mutta huomiotta ei voi jättää sitä, että arviointiin on osallistunut määräaikainen maahanmuuttoprojektissa työskentelevä henkilö (ERF- hanke). Yksikön johdon kielitaito on riittävä.
- Osaamisen kehittäminen: Kielitaito on riittävä esimiestasolla.
- Kansainväliset tehtävät ja lähialueyhteistyö. Riittävä kielitaito testien perusteella on toimistohenkilökunnalla (asiakaspalvelu) 0,2 htv:llä. Lisäksi E- vastuualueen johtajalla ja T & Y- yksikön päälliköllä on riittävä kielitaito ja osa heidän työpanoksestaan kohdentuu tähän.)

Kehittävän ja ylläpitävän kielitaidon koulutustarvetta on jos virastosta tulee kaksikielinen. Oletettavaa on, että ruotsinkielistä kontaktia on niin vähän, että ylläpitävän kielitaidon koulutus tulisi olla pysyvä järjestely.

LIIKENNEVASTUUALUE

L- vastuualueelta kieliselvitykseen osallistuttiin yhteensä 55,9 htv:lla (esimiesten johdolla käyty ensikeskustelu) - näistä testeihin osallistui 27 %. Kokonaishtv:sta 43 %:lla on kielitutkinto ja näistä 50 % omaa riittävän kielitaidon tehtyjen kielitestien perusteella.

Kielitestien perusteella L-vastuualueen johdosta 58 % omaa riittävän kielitaidon, asiantuntijoista 22 % ja toimistohenkilöistä 0 % (vertailu on koko henkilöstöön).

Suurimmat puutteet kielitaidossa ovat tukitehtäviä tekevien henkilöiden osalla - johtuneet koulutustaustasta ja siitä ettei rekrytointien perusteena ole yksikielisessä virastossa pidetty kielitaitoa.

Mikäli POP ELYstä tulee kaksikielinen virasto Keski-Pohjanmaan liittäminen kautta, merkitsee se liikennevastuualueen osalta seuraavaa:

- Kaikki päätehtäväalueet (tie- ja liikenneolosuhteiden suunnittelu, tienpidon hankinnat, asiakas- ja viranomaispalvelut, julkisen liikenteen järjestäminen ja muut liikennettä palvelevat tehtävät) voidaan hoitaa kaksikielisesti sen jälkeen kun kaksikielisyyteen liittyvät käytännön toimenpiteet on organisoitu. Näitä käytännön toimenpiteitä ovat mm. kääntämisspalvelut, kaksikielisten materiaalin tuottamismenettelyt, arkistointiasiat ja kaksikielisyyteen liittyvät muut menettelytavat.
- Liikennevastuualueen selvityksen mukaisesti Keski-Pohjanmaan siirto POP ELYn vastuulle merkitsisi 4 htv:n työpanoksen lisätarvetta liikennevastuualueella laajentuneen alueen takia. Tiekilometrejä tulisi lisää noin 1300 km. Kiireellisin olisi kielitaitoisien aluevastaavan rekrytointi Keski-Pohjanmaan alueelle. Muut työpanokset kohdentuvat lupa-, liikennejärjestelmä ja suunnitteluyksiköihin - pääpaino tehtävissä olisi asiakas-, sidosryhmä- ja suunnittelutyössä.
- Kehittävän ja ylläpitävän kielitaidon koulutustarvetta on jos virastosta tulee kaksikielinen. Oletettavaa on, että ruotsinkielistä kontaktia on niin vähän, että ylläpitävän kielitaidon koulutus tulisi olla pysyvä järjestely.
- Tulevaisuudessa tapahtuvien rekrytointien yhdeksi valintaperusteeksi otetaan riittävä ruotsinkielen taito tehtävästä riippumatta.

YMPÄRISTÖVASTUUALUE

Y- vastuualueelta kieliselvitykseen(esimiesten johdolla käyty ensikeskustelu) osallistuttiin yhteensä 118,8 htv:lla - näistä testeihin osallistui 25 %. Kokonaishtv:sta 54 %:lla on kielitutkinto ja näistä 44 % omaa riittävän kielitaidon tehtyjen kielitestien perusteella.

Kielitestien perusteella Y-vastuualueen johdosta 50 % omaa riittävän kielitaidon, asiantuntijoista 25 % ja toimistohenkilöistä 8 % (vertailu on koko henkilöstöön).

Koko henkilöstö

- kielitodistuksen omaavista alle puolet osallistui testeihin ja heistä testit läpäisivät 2 htv:tä lukuun ottamatta kaikki. Oletettavissa on, että läpäisseiden määrä olisi samansuuntainen, mikäli kaikki, joilla kielitodistus on, olisivat testiin osallistuneet

Ympäristönsuojelu

- henkilötyövuosia yhteensä 27,7 htv
- virallisia kielitutkintotodistuksia 17,4 htv
- todennäköisesti enemmän ruotsin kielen taitoa, kuin mitä testitulokset osoittavat, testien mukaan kielitaidon omaavia on 1,1 htv. Henkilöt arvioivat, että ammattisanasto on tällä hetkellä puutteellinen ja sen takia henkilöt eivät ole osallistuneet testeihin. Testeihin on osallistunut vain 1,4 htv. Henkilöt ovat osallistuneet ruotsin kielen kurssille ja kielitaito on parantunut. Keski-Pohjanmaan tullessa kielitaito tulee entisestään korjaantumaan.
- Jätehuollon tuottajavastuu hoidetaan Pirkanmaan ELYssä

Alueiden käyttö

- henkilötyövuosia yhteensä 10,5 htv
- virallisia kielitutkintotodistuksia 7,5 htv
- riittävää ruotsin kielen taitoa esiintyy kaikilla alueiden käytön tehtävien osa-alueilla
- todennäköisesti enemmän ruotsin kielen taitoa, kuin mitä testitulokset osoittavat, testien mukaan riittävän kielitaidon omaavia on 1,4 htv. Henkilöt arvioivat, että ammattisanasto on tällä hetkellä puutteellinen ja sen takia henkilöt eivät ole osallistuneet testeihin. Testeihin on osallistunut vain 1,4 htv.

Luonnonsuojelu

- henkilötyövuosia 13,9 htv
- virallisia kielitutkintotodistuksia 6,7 htv
- kielitaito on painottunut johtoon, johdossa riittävä kielitaito on kattava kaikilla osa-alueilla
- luontotyyppien ja eliölajien suojelun osa-alueella kielitaito on vahvin

Vesien hoito ja ympäristön tilan seuranta

- henkilötyövuosia 12,9 htv
- virallisia kielitutkintotodistuksia 7,4 htv
- ruotsin kielen riittävä taito on testien mukaan kohtuullisen hyvä 7,3 htv

Kehittäminen ja lähialueyhteistyö

- henkilötyövuosia 2,1 htv
- virallisia kielitutkintotodistuksia 1,3 htv
- tällä osa-alueella riittävä kielitaito on kohtuullisen hyvä 1,2 htv

Vesivarojen käyttö ja hoito, ympäristönhoito

- henkilötyövuosia 44,9 htv, joista maastotyötä tekeviä henkilöitä on 8 htv
- virallisia kielitutkintotodistuksia 20,5 htv
- riittävä kielitaito asiantuntija-arvion mukaan 10,3 htv
- testien mukaan riittävää kielitaitoa esiintyy käytännössä kaikilla osa-alueilla

Vastuualueen yhteiset

- henkilötyövuosia 3,7 htv
- virallinen kielitutkintotodistus 2,8 htv
- testien perusteella riittävä kielitaito 3,5 htv:lla

Toimistohenkilöstö

- henkilötyövuosia 23,4 htv
- virallisia kielitutkintotodistuksia 1 htv
- testeissä käynyt 2 htv, joilla välttävä kielitaito
- testitulosten mukaan ruotsin kielessä esiintyy puutteita toimistohenkilökunnan osalta

Vastuualueen ja yksiköiden johdon näkemyksen mukaan puutteita esiintyy ammattisanaston hallitsemisessa ja aktiivisessa kielen tuottamisessa, mutta puute on korjaantumassa kielikoulutuksen ja itseopiskelun myötä. Mikäli Keski-Pohjanmaa liitetään Pohjois-Pohjanmaan alueeseen, motivaatio kielen hallintaan kasvaa. Oletettavaa on, että ruotsinkielistä kontaktia on niin vähän, että ylläpitävän kielitaidon koulutus tulisi olla pysyvä järjestely.

STRATEGIAYKSIKKÖ

Strategiayksiköstä kieliselvitykseen (esimiesten johdolla käyty ensikeskustelu) osallistuttiin yhteensä 12 htv:lla - näistä testeihin osallistui 83 %. Kokonaishtv:sta 92 %:lla on kielitutkinto ja näistä 91 % omaa riittävän kielitaidon tehtyjen kielitestien perusteella.

Kielitestien perusteella strategiayksikön asiantuntijoista 90 % ja toimistohenkilöistä 50 % omaa riittävän kielitaidon (vertailu on koko henkilöstöön).

Yksiköllä on perusvalmiudet hoitaa kaksikieliset palvelut, joskin kielen sujuva käyttäminen edellyttää kielen aktivointikoulutusta mm. sanaston osalta. Strategiayksikössä työskentelee yhteensä 16 henkilöä, joista 13 henkilöllä on ylempi korkeakoulututkinto. Henkilöstö yksikössä on varsin nuorta ja näin kieliopinnoista ei monella ole kovin pitkä aika.

Palvelukartan mukaisten tehtävien hoitamisesta voidaan todeta seuraavaa:

Rakennerahastoasiat

- Rakennerahastotoimintaan liittyviin asiakaspalvelutehtäviin yksikössä on riittävä kielitaito. Ruotsin kielen aktivointia tarvitaan. Lisäksi rakennerahastoasioiden sujuva kaksikielisten palveluiden hoitaminen edellyttää 1 htv:n lisäresursointia.

Viestintä

- Viestintään liittyviin tehtäviin yksikössä on riittävä kielitaito. Ruotsin kielen aktivointia tarvitaan. Tämän lisäksi viestinnässä tarvitaan yhden (1) htv:n verran rahaa joko palkkaan tai muuten käännösten ostopalveluiden hankintaan.
- Viestinnän sijaisuuksien hoitaminen on avoin.

Yksikössä hoidetaan jonkin verran myös muita tehtäviä, mutta ne kohdentuvat käytännössä Elyn sisäiseen toimintaan esim. TE-toimistojen koulutus ja tulosohejaus.

Kehittävän ja ylläpitävän kielitaidon koulutustarvetta on jos virastosta tulee kaksikielinen. Oletettavaa on, että ruotsinkielistä kontaktia on niin vähän, että ylläpitävän kielitaidon koulutus tulisi olla pysyvä järjestely.

HALLINTOYKSIKKÖ

Hallintoyksiköstä kieliselvitykseen (esimiesten johdolla käyty ensikeskustelu) osallistuttiin yhteensä 51,6 htv:lla - näistä testeihin osallistui 14 %. Kokonaishtv:sta 33 %:lla on kielitutkinto ja näistä 41 % omaa riittävän kielitaidon tehtyjen kielitestien perusteella.

Kielitestien perusteella hallintoyksikön johdosta 50 % omaa riittävän kielitaidon, asiantuntijoista 16 % ja toimistohenkilöistä 5 % (vertailu on koko henkilöstöön).

Hallintoyksikössä löytyy talous- ja henkilöstöhallinnossa ruotsin kielitaitoa hoitaa asioita ulkopuolisten asiakkaiden kanssa. Taloushallinnossa on toimistohenkilö, jolla on riittävä ruotsin kielitaito ja taloushallinnon tehtävissä voi ulkopuolisten asiakkaiden esim. tavarantoimittajien kanssa olla kanssakäymistä.

Maksatus- ja tarkastusryhmässä on johdolla ja useammalla asiantuntijalla riittävä ruotsinkielinen taito, joista yhdellä on äidinkielenä ruotsi, joten näitä tehtäviä pystytään hoitamaan myös ruotsinkielisten asiakkaiden kanssa.

Asiakirjahallinnossa on henkilö, joka pystyy palvelemaan ruotsin kielellä asiakkaita auttavasti tarvittaessa ja auttamaan tarvittaessa myös asiakaspalvelutehtävissä. Varsinaisissa asiakaspalvelupisteissä toimivilla henkilöillä ei ole ruotsin kielitaitoa.

Oikeudellisten asioiden osalta yhdellä asiantuntijatasolla on testeissä osoitettu hyvä ruotsin kielitaito, mutta vaativien juridisten asioiden hoito suullisesti ja kirjallisten tekstien tuottaminen, esimerkiksi päätösten kirjoittaminen, edellyttävät käännöspalveluiden käyttöä.

Lisäksi on huomioitava, että testeihin osallistui vain osa henkilöstöstä, aiemmin suoritettu virallinen kielitodistus on hallintoyksikössä kaikkiaan 17 henkilöllä.

Kehittävän ja ylläpitävän kielitaidon koulutustarvetta on jos virastosta tulee kaksikielinen. Oletettavaa on, että ruotsinkielistä kontaktia on niin vähän, että ylläpitävän kielitaidon koulutus tulisi olla pysyvä järjestely.

LIITE 3

Lausunto Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen henkilöstön ruotsin kielen taitotasosta

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on testauttanut virastonsa 98 henkilön ruotsin kielen taidon valtionhallinnon hyvää tai tyydyttävää taitoa osoittavilla tutkinnoilla.

Viraston tekemän päätösten perusteella henkilöstön ruotsin kielen taito testautettiin asianomaisten henkilöiden kielitaitovaatimuksesta riippuen valtion kielitutkintolautakunnan toimeenpanemilla tutkinnoilla, joita ovat:

- ymmärtämisen tutkinto (puhutun ymmärtämisen osakoe ja tekstin ymmärtämisen osakoe)
- suullisen kielitaidon tutkinto (puhutun ymmärtämisen osakoe ja puhumisen osakoe)
- kirjallisen kielitaidon tutkinto (tekstin ymmärtämisen osakoe ja kirjoittamisen osakoe)

Alla oleva kokonaisarvioni perustuu edellä mainittujen tutkintojen tuloksiin. Sovellan lausunnossani valtionhallinnon kielitutkintojen kriteereitä, jotka on ankkuroitu Eurooppalaisen kielellisen viitekehyksen kriteereihin (424/2003; 481/2003; OPH:n määräys 24/011/2005)

Henkilöstön ruotsin kielen ymmärtämisen taito

Yli **90 %**:lla kaikista testatuista on vähintään tyydyttävä puhutun ja tekstin ymmärtämisen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset ymmärtävät tuttuja aihepiirejä käsittelevää normaalitempoista puhetta ja tavallisimpia omaan työhön liittyviä tekstejä ja pystyvät poimimaan niistä pääkohdat. He selviävät rutiininomaisista puhetilanteista esimerkiksi asiakaspalvelussa.

60 %:lla kaikista testatuista on hyvä ruotsin kielen puhutun ja tekstin ymmärtämisen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset pystyvät seuraamaan monenlaisia aiheita käsitteleviä keskusteluja ja suullisia esityksiä. He ymmärtävät lähes vaikeuksitta monenlaisia työhön liittyviä vaativiakin tekstejä.

Henkilöstön ruotsin kielen suullinen kielitaito

50 %:lla kaikista testatuista on vähintään tyydyttävä ruotsin kielen suullinen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset osaavat toimia tutuissa puhetilanteissa aloitteellisesti, vaikkakin puhe voi olla hidasta ja ääntäminen ja rakenteet voivat poiketa kohdekielestä. Epätarkkuudet eivät kuitenkaan estä viestintää.

Vajaalla **20%**:lla testatuista on hyvä ruotsin kielen suullinen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomaiset selviytyvät monenlaisista viestintätilanteista ja ilmaisevat asiansa selvästi ja tarkasti tilanteeseen sopivalla tavalla. Puhe on pääosin sujuvaa ja luontevaa.

Henkilöstön ruotsin kielen kirjallinen kielitaito

33 %:lla testatuista on vähintään tyydyttävä ruotsin kielen kirjoittamisen taito, joka tarkoittaa, että asianomainen pystyy kirjoittamaan työtehtäviin liittyviä lyhyehköjä rutiinomaisia tekstejä, esimerkiksi lyhyitä sähköpostiviestejä tms., jotka eivät edellytä laajaa eivätkä perusteellista käsittelyä. Teksti on pääosin ymmärrettävää kielellisistä ja tyylillisistä puutteistaan huolimatta.

13 %lla testatuista on hyvä ruotsin kielen kirjoittamisen taito, jolla tarkoitetaan, että asianomainen pystyy kirjoittamaan monenlaisia työtehtäviin kuuluvia tekstejä. Hän osaa tehdä eron muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön välillä.

Valtionhallinnon kielitutkintojen tulos osoittaa, että Pohjois-Suomen ELY-keskuksessa työskentelevän henkilöstön ruotsin kielen osaamistaso on hyvää keskitasoa, kun ajatellaan

- 1) viraston kielenkäytön aihealueita (yhteiskunta ja hallinto, oma työ ja koulutus sekä sosiaalinen vuorovaikutus tiimityössä ja asiakaspalvelussa) ja
- 2) kielenkäyttötarkoituksia (asiatietojen kysyminen, perusteleva opastaminen, asioiden suunnittelu ja hoitaminen)

Edellä oleva ruotsin kielen taidon testaustulos osoittaa, että kielen hallinnassa on useimmiten tärkeintä ymmärtää, toiseksi tärkeintä kyetä viestimään kohdekielellä suullisesti ja kolmanneksi tärkeintä osata tuottaa kieltä kirjallisesti. Tässä mielessä testattujen henkilöiden kielitaidon eri osa-alueiden hallintaa osoittavat prosenttiluvut noudattavat edellä mainittua järjestystä. Kielitaitoa kuvaavat luvut viittaavat henkilöstön toimivaan kielitaitopohjaan, jota on mielekästä ja kannattavaakin päivittää ja täydentää erityisesti puhutun kielen osalta säännöllisin väliajoin henkilöstön kielitarpeesta ja kieliharrastuksesta riippuen.

Oulussa 26. toukokuuta 2010-05-26

Hannu Niemi KT, FM

ruotsin kielen lehtori, Oulun yliopisto

valtionhallinnon ruotsin ja suomen tutkintojen vastaanottaja

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

SELVITYS

Pohjanmaa | Österbotten

12.5.2010

Valtiovarainministeriö
Hallinnon kehittämisosasto
Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmä

Viite: Toimenpidepyyntö 9.4.2010

HENKILÖSTÖN RUOTSIN KIELEN TAIDON JA KAKSIKIELISTEN PALVELUJEN JÄRJESTÄMISEN ARVIOINTI

ARVIOINNIN TOTEUTTAMINEN

Pohjanmaan ELY-keskus on selvittänyt henkilöstönsä tosiasiallisen ruotsin kielen taidon toimenpidepyynnön edellyttämällä tavalla. Esimiehet ovat ensin arvioineet omien alaistensa kielitaidon suhteessa kaksikielisyyden vaatimuksiin. Ne äidinkieleltään suomenkieliset henkilöt, joiden on arvioitu voivan hoitaa tehtäviään ruotsiksi, ovat osallistuneet ulkopuolisen arvioijan suorittamaan kielitaidon arviointiin. ELY –keskuksen henkilökunnasta n. 50%:lla on äidinkielenä ruotsi. Arvioitavien henkilöiden lukumäärä oli sen vuoksi verrattain pieni, 38 henkilöä. Heistä kaksi henkilöä jäi arvioimatta arviointiajankohtaan sattuneen loman tai virkamatkan johdosta.

Palvelukartassa on lukuisia tehtäviä, joiden henkilötyövuosiosuus on hyvin pieni. Lisäksi työpanoksen kohdentaminen lomakkeen mukaisella jaotuksella on osittain ollut vaikeata. Tämän vuoksi palvelukarttaan on eräiden tehtäväryhmien kohdalla laitettu rasti henkilötyövuosilukumäärän sijaan. Palvelukarttaan on lisätty summarivit, joissa on henkilötyövuosimäärät palveluryhmittäin. Palvelukartta sisältää niiden henkilöiden työpanoksen, joiden palkka maksetaan toimintamäärärahoista.

Henkilöstön määrissä ja virallisten tutkintojen määrissä samat henkilöt saattavat esiintyä useamman kerran, jos niiden työpanos kohdistuu enemmän kuin yhteen tehtäväryhmään.

Pohjanmaan ELY –keskuksen kansainvälistymispalveluja hoitaa osuuskunta Viexpo. Tämän vuoksi ko. tehtävälle ei ole merkitty muuta kuin välillistä työaikaa.

ARVIO KIELITAIDON RIITTÄVYYDESTÄ KAKSIKIELISEEN PALVELUUN

Palvelukartassa ei ole yhtään tehtävää, jonka hoitamiseen ei olisi riittävästi ruotsinkielistä hallitsevaa henkilöstöä. Kaikki palvelut kyetään hoitamaan myös suomen

POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
NÄRINGS-, TRAFIK- OCH MILJÖCENTRALEN I ÖSTERBOTTEN

Vaihde | Växel: +358 20 636 0140
Faksi | Fax: +358 6 329 6480

PL 131
Hovioikeudenpuist. 19 A
65101 Vaasa

PB 131
Hovrättsespl. 19 A
65101 Vaasa

kielellä. Tehtävien hoitaminen molemmilla kielillä myös esim. vuosilomien ja muiden poissaolojen johdosta on pääosin turvattu. Toiminta täyttää siis julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain vaatimukset riittävästä kielitaidosta ja sen ylläpitämisestä sekä siitä, että palvelukseen otettavalla henkilöstöllä on työtehtävien edellyttämä kielitaito. ELY –keskuksen toimintaan liittyy vahvasti myös toimialueen kulttuurin tunteminen sekä aidosti kaksikielisessä ympäristössä toimiminen. Molempia kotimaisia kieliä käytetään luontevasti työkielinä keskuksen jokapäiväisessä työssä.

ELY –keskuksen Kokkolan yksikössä on noin kymmenen virkamiestä, joiden ruotsinkielen taito ei ole riittävä tehtäviin nähden. On myös tehtäviä, joita ei Keski-Pohjanmaan osalta hoideta Kokkolan yksikössä. Kaikki nämä tehtävät voidaan hoitaa Vaasasta käsin kuten tähänkin saakka ilman uudelleen järjestelyjä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Pohjanmaan ELY –keskuksen mahdollisuudet jatkossakin hoitaa palveluja kielilainsäädännön edellyttämällä tavalla Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueella ovat erinomaiset.

Ylijohtaja

Kaj Suomela

Hallintojohtaja

Stefan Söderqvist

LIITTEET: Palvelukartta

Viite / Hänvisning

Toimenpidepyyntö 9.4.2010

Asia / Ärende

Henkilöstön ruotsin kielen taidon ja kaksikielisten palvelujen järjestämisen arviointi

Yleistä

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on selvittänyt henkilöstönsä tosiasiallisen ruotsin kielen taidon toimenpidepyynnön mukaisesti. Esimiehet ovat käyneet alaistensa kanssa keskustelun ja arvioineet henkilön kielitaidon suhteessa tällä hetkellä hoidettuihin/hoidettaviin tehtäviin. Ulkopuolisen ja riippumattoman tahon toteuttamaan kielitaidon arviointiin ovat osallistuneet ne äidinkieleltään suomenkieliset henkilöt, joiden on todettu voivan hoitaa tehtäviään ruotsiksi. Lisäksi virastossa työskentelee äidinkieltään ruotsia puhuvia 50.

Ulkopuolisen ja riippumattoman tahon suorittamaan kielitaidon arviointiin osallistui yhteensä 77 henkilöä. Koko kokeen (sekä suullisen että kirjallisen) suoritti 67 henkilö, suullisen kokeen 7 ja kirjallisen kokeen 3. Suullisen taidon suoritti arvosanalla hyvät tiedot yhteensä 40, tyydyttävät tiedot 27 ja hylättyjä 7. Kirjallisen taidon arvosanalla hyvät tiedot suoritti 34, tyydyttävät tiedot 29 ja hylättyjä 7.

Henkiöiden tehtävien sijoittaminen palvelukartan mukaisiin tehtäviin koettiin hankalaksi.

Arvio kielitaidon riittävydestä

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pystyy palvelemaan palvelukartan mukaisissa tehtävissä asiakkaitaan heidän omalla äidinkielellään. Valmistunut selvitys tukee syksyllä 2009 tehtyä kieliselvitystä, jossa jo todettiin, että Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pystyy tarjoamaan kaksikielisiä viranomaispalveluja alueensa asiakkaille.

Ylijohtaja

Antti-Jussi Oikarinen

Henkilöstöpäällikkö

Mikko Eerola

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

VM190:02/2005

Valtiovarainministeriö
Hallinnon kehittämisosasto
Keski-Pohjanmaan sijoittumisen selvitysryhmä

Analyysi EPOELY:n ruotsinkielien 1 (2)
valmiuksista

4.6.2010

09.06.2010

Viite: VM: n toimenpidepyyntö 9.4.2010 sekä siihen myöhemmin annetut lisäohjeet;

EPO ELY: n analyysi kielitaidon riittävydestä kaksikieliseen palveluun

Etelä-Pohjanmaan ELY- keskus on jo aiemmin lähettänyt toimenpidepyynnön mukaisen kielitaidon selvityksen. Palvelukartan lähetekirjeeseen sisältyi lyhyt analyysi, jota tällä kirjellä täydennetään.

Tällöin tarkastellaan kaikkia niitä toimintoja, joissa hoidetaan Keski- Pohjanmaata koskevia asioita.

Kielitaitoselvitykseen osallistuneiden kokonaismäärä oli 224 htv: tä, joista ruotsin kielen testeihin osallistui 75,4 henkilöä. (33,6 %). Äidinkielenään ruotsia puhuvat henkilöt eivät osallistuneet testeihin, mutta heidät on merkitty palvelukarttaan kohtaan "riittävä kielitaito". Äidinkielenään ruotsia puhuvia on EPOELY: ssä yhteensä 45 henkilöä; L- vastuualueella Vaasassa 9 henkilöä, Y- vastuualueella Vaasassa 29 henkilöä sekä Y- vastuualueella Kokkolassa 7 henkilöä:

- EPO ELY: ssä kieliselvitykseen osallistuttiin yhteensä 224 htv: lla - näistä testeihin 75,4 htv: lla, eli 33,6 % koko määrästä.
- Kielitestien perusteella EPO ELY: n ylin johto omaa kokonaisuudessaan riittävän ruotsin kielen taidon.
- Vastuualueiden sisällä olevaa johtoa kuvaa prosenttiluku 73,8 %, jolla on riittävä kieli taito
- Asiantuntijoista riittävä kielitaito on 69,2 %: lla
- Toimistohenkilöistä 48,2 %: lla on riittävä kielitaito (palvelukartassa korjaamo-, työmaa- ja laboratoriohenkilöstö on mukana toimistohenkilöiden ryhmässä)
- Kaikki, jotka omaavat kielitaidon, eivät käyneet testissä. Kiireellisen aikataulun takia pois jäi mm. sairaana tai matkoilla olleita. Testien ulkopuolelle jäi kymmeniä henkilöitä, joiden tiedämme hyvin selviävän kaksikielisistä tilanteista.

Kielitaidon kohdentuminen vaihtelee yksiköittäin ja ryhmittäin; eräissä ryhmissä se on erinomainen ja kaikissa ryhmissä yleensä hyvää tasoa.

EPO ELY: n kaikki tässä tarkastellut virastot ovat olleet aina kaksikielisiä ja ruotsin kielen taitoa on pidetty valintatilanteessa merkittävänä kriteerinä. Ruotsin kielen koulutusta on järjestetty tai on osallistuttu muiden järjestämille kursseille muun kieliopiskelun ohessa. Äidinkieleltään suomenkieliset ovat hakeutuneet usein pitkille yhteispuhjoismaisille kieli- tai

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Huhtalan tie 2
60220 SEINÄJOKI

Puhelin
020 636 0030

Telefaksi
(06) 414 3020

Sähköposti
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

www.ely-keskus.fi

4.6.2010

diaarinumero

ammattillisille kursseille. Myös virkamiesvaihtoa Ruotsiin on harrastettu. Eräillä henkilöillä on Ruotsissa suoritettu tutkinto jne.

EPOELY: n tarpeellisissa osissa on vallinnut elävä kaksikielisyys. Myös paikallisia murteita on totuttu kuuntelemaan.

Vastuualueiden eri yksiköissä riittävä kielitaito on tiivistetysti seuraava

Y- vastuualue

- Ympäristönsuojelu; johto 95 %, asiantuntijat 59 %, toimisto 42 %
- Alueiden käyttö; johto 73 %, asiantuntijat 88 %,
- Luonnonsuojelu; johto 100 %, asiantuntijat 70 %, toimisto 100 %
- Vesien hoito ja ymp. tilan seuranta; johto 33 %, asiantuntijat 90 %, toimisto 58 %
- Vesivarojen käyttö ja hoito; johto 47 %, asiantuntijat 40 %, toimisto 11 %

L- vastuualue johto 100 %, asiantuntijat 38 %, toimisto 13 %

Vastuualueiden yhteisen viestinnän kielitaito on erinomainen

Toimistohenkilöstön kielitaitoa ei tehdyn selvityksen yhteydessä tutkittu kovinkaan kattavasti. Lähtökohtanaan oli, että henkilöiden jotka esimiesten arvion mukaan eivät työssään tarvitse ruotsin kieltä, ei tarvinnut osallistua kokeeseen. Pois jäi mm hallinnon henkilöstö kokonaisuudessaan. EPO ELY: ssä on mm useita äidinkielenään ruotsia puhuvia toimistohenkilöitä, mikä ei ilmene nyt tehdystä selvityksestä.

Johto ja asiantuntijat käyttävät ruotsin kieltä henkilöstä ja tehtävästä riippuen päivittäin tai harvemmin. Todella hyvää ruotsinkielen taitoa vaativiin tehtäviin valikoituvat kieltä parhaiten osaavat. Vaativissa asemissa oleville ruotsin kielen taito on välttämättömyys, joka on yleensä saanut henkilöt huolehtimaan omasta valmiudestaan.

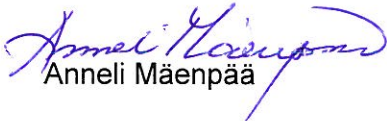
Viittaamme aikaisemmassa palvelukarttojen lähetekirjeessämme 20.5.2010 olleeseen lyhyeen analyysiin.

"Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pystyy palvelemaan palvelukartan mukaisissa tehtävissä asiakkaitaan heidän omalla äidinkielellään. Valmistunut selvitys tukee syksyllä 2009 tehtyä kieliselvitystä, jossa jo todettiin, että Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pystyy tarjoamaan kaksikielisiä viranomaispalveluja alueensa asiakkaille."

Ylijohtaja

Antti-Jussi Oikarinen

Hallintopäällikkö

Anneli Mäenpää

Resurssitarvemuutoksista Länsi- ja Sisä-Suomen, Lounais-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen välillä

Länsi-Suomen lääninhallituksesta siirtyneiden resurssien jakautuminen

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä puolsi 1.4.2009 kokouksessaan Länsi-Suomen lääninhallituksen henkilöstön sijoittamissuunnittelussa Lounais-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoihin esitettyä laskennallista jakoa ottaen kuitenkin huomioon erikoistumistehtävien, koottavien tukitehtävien ja valtakunnan vouden virastoon siirtyvän henkilöstön vaikutukset mainittujen aluehallintovirastojen henkilöstömääriin.

Resurssilaskelma tarkastettiin syksyllä 2009 siten, että siinä huomioitiin laskentakriteereinä kuntien ja väestön määrien lisäksi tiettyjen suoritteiden ja toimintayksiköiden määrät sekä huomioitiin 1.1.2010 tapahtuvat henkilöstösiirrot muihin virastoihin kuin AVI:ihin ja ELYihin. Lähtökohta on, että tarvittava resurssien siirtäminen tapahtuu siirtymäkauden aikana. Päivitetty laskelma käsiteltiin ALKU-hankkeen ohjausryhmässä 26.10.2009.

Hyväksytyn henkilöstöresurssien siirtosuunnitelman mukaan Lounais-Suomen AVIsta tulee siirtää 19 virkaa Länsi- ja Sisä-Suomen AVIin, joista 7 on Keski-Pohjanmaan osuutta.

LSLH:n henkilökunnan jakautuminen osastoittain AVIn osalta 19.10.2009				
	Yhteensä	Lounais-Suomen AVI 38,8%	Länsi-Suomen AVI 57,6%	Keski-Pohjanmaa 3,6%
Osastot yhteensä	203	79 (98)	117 (105)	7
Siirtymä		19	12	7
Hallinto-osasto (tietohallinto-7)	51	19,8	29,4	1,8
Kilpailu- ja kuluttajaosasto	17	6,6	9,8	0,6
Oikeushallinto-osasto (VVV -5)	2	0,8	1,2	0,1
Pelastusosasto	11	4,3	6,3	0,4
Sivistysosasto	25	9,7	14,4	0,9
Sosiaali- ja terveysosasto (-THL 11+VALVIRA 1)	97	37,6	55,9	3,5

26.3.2010 päivitettyjen tietojen mukaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon on siirtynyt yhteensä 13 virkaa (henkilö siirtynyt viran kanssa / avoin virka). Toteuttamatta on kuusi virkasiirtoa.

Lounais-Suomen AVIn näkemyksen mukaan, mikäli eläkkeelle siirtymiset toteutuvat odotetusti, tulevat resurssien siirrot voisivat tapahtua seuraavasti: 1.1.2011 3 virkaa, 1.1.2012 2 virkaa ja 1.1.2013 1 virka.

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI on henkilöstösuunnittelussa ottanut huomioon yhden viran siirtämisen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon, mikäli Keski-Pohjanmaa siirtyisi Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon (virka täytetty määräaikaaisesti).

Edellä todetun perusteella olisi 1.1.2011 mahdollista siirtää neljä avointa virkaa Pohjois-Suomen AVIin, mikäli eläkkeelle siirtymiset toteutuvat ja Keski-Pohjanmaa siirtyisi Pohjois-Suomen AVIin.

Resurssien siirtosuunnitelman mukaisen kolmen muun viran siirtäminen 1.1.2011 edellyttäisi myös ao. virkoja hoitavien henkilöiden siirtymistä. Koska kysymyksessä olisi toinen työssäkäyntialue, siirto edellyttää ao. henkilöiden suostumuksen.

Edellä todettu ei koske poliisin vastuualuetta.

Ympäristölupavastuualue

Ympäristölupavastuualueen osalta siirtotarve Länsi- ja Sisä-Suomen AVIsta Pohjois-Suomen AVIin olisi 3 henkilötyövuotta, mikäli Keski-Pohjanmaa siirtyisi Pohjois-Suomen AVIin. Määrä perustuu YM:n tekemien voimavaralaskelmien mukaisesti Keski-Pohjanmaan alueen asiamääriin.

Kun kevään aikana tehtävät virantäytöt on saatu tehtyä, Länsi- ja Sisä-Suomen AVIlla on kaksi vakinaista virkamiestä sijoitettuna Kokkolaan. Mikäli henkilöiden sijoittamispaikka olisi joku toinen työssäkäyntialue, virkojen siirtämiseen tarvitaan ao. virkamiesten suostumus.

Mikäli tuottavuusohjelman vaikutus huomioidaan vuodelle 2011, kolmas siirrettävä htv voi olla säästökohde.

Työsuojelun vastuualue

ks. liite

LIITE 1:

■ SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

MUISTIO

335392 v. 3 3(4)

29.03.2010

**POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON TYÖSUOJELUN VASTUUALUEEN
MAHDOLLISUUKSISTA TOIMIA OSANA KAKSIKIELISTÄ VIRASTOA**

Tällä hetkellä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen ei ole mahdollista toimia osana kaksikielistä virastoa.

Jotta työsuojelun vastuualue voisi toimia kaksikielisenä, edellyttää se sitä, että nykyisen vastuualueen virkojen lisäksi vastuualueella olisi seuraavat virat.

1. Kaksikielisesti työsuojeluvalvonnan oikeudellisia asioita hoitamaan pystyvä lakimies
2. Vähintään viisi tarkastajaa, jotka pystyvät hoitamaan työsuojeluvalvontaa eri toimialojen työpaikoilla sekä suomen että ruotsin kielillä
3. Toimistosihteeri tai vastaava avustava henkilö, joka pystyy toimimaan kaksikielisesti yleisissä tehtävissä tai johdon erikseen määäämissä tehtävissä.

Em. voidaan todeta seuraavaa:

Kaksikielisen lakimiehen palkkaaminen vääristäisi vastuualueen virkarakennetta, koska vastuualueella on jo nyt riittävästi lakimiesresursseja.

Toimistosihteerin palkkaaminen on mahdollista vastuualueen nykyisen toimistohenkilöstön vaihtuvuudesta johtuen.

Tarkastavan henkilöstö osalta voi todeta, että nyt Kokkolaan sijoitetuista neljästä virkamiehistä 2 pystyy toimittamaan tarkastuksia työpaikoilla myös ruotsin kielellä. Lisäksi 1.4.2010 alkaen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelta siirtyy 1 tarkastava ruotsin kielen taitoinen henkilö Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle.

Lisätarve olisi näin ollen vähintään kaksi sellaista tarkastajaa, jotka pystyisivät toimittamaan työpaikkatarkastuksia eri toimialojen työpaikoilla myös ruotsin kielellä sekä kaksikielinen lakimies.

Lisäksi vastuualueen johdon tosiasiallinen ruotsin kielen taito ei tällä hetkellä liene sillä tasolla, mikä sen kaksikielisessä virastossa tulee olla.

Tällä hetkellä tai avoimia täyttämättömiä virkoja Pohjois-Suomen työsuojelun vastuualueella on 1 kpl. Lisäksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue-

eella Kokkolan toimipisteessä on yksi täyttämätön virka. Näiden täyttämistä vaikeuttaa vastuualueiden määrärahatilanne.

Pohjois- Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen ja sosiaali- ja terveysministeriön välisessä vuoden 2010 tulossopimuksessa on sovittu, että mikäli Keski-Pohjanmaan siirto Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon toteutuu, niin ministeriö tulee asettamaan kaksikielisyyden edellyttämät voimavarat vastuualueen käyttöön vastuualueen tekemän esityksen perusteella.

Työ- ja elinkeinoministeriö
KOY/ELY-keskusten ohjausryhmä

10.6.2010

Muistio ELY-keskusten resursseista Keski-Pohjanmaan maakunnan sijoittuessa pohjoisen suuntaan

Tausta

Muistiossa käsitellään Keski-Pohjanmaan maakunnan pohjoisen suuntautumisen vaikutuksia ELY-keskusten väliseen henkilöresurssien siirtoon ja henkilöstön kielitaitoon suhteessa kansalaisten kielellisen oikeuksien toteutumiseen.

Esillä oleva aluejaon muutos vaikuttaisi Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Kainuun, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten tehtäviin ja resursseihin.

Nykytilanteessa Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukset ovat kaksikielisiä virastoja. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskukset ovat yksikielisiä virastoja.

Keski-Pohjanmaalla on noin 70 000 asukasta. Heistä 63 000 on suomenkielistä ja 7 000 ruotsinkielistä. Maakunnan siirto Pohjois-Pohjanmaalle aiheuttaisi siis tätä väestömäärää vastaavan resurssien siirron.

Kansalaisten kielellisten oikeuksien toteutuminen lainsäädännön edellyttämällä tavalla voidaan turvata henkilösiirroilla, uusrekrytoinneilla, tehtävien uudelleen määrittelyllä, henkilöstön koulutuksella, käyttämällä tulkkaus- ja käännöspalveluita sekä huolehtimalla yhteisten valtakunnallisten palvelujen (mm. verkkopalvelut) tarjonnasta kansalliskielillä. Nämä kaikki tavat tulevat kysymykseen uuden hallinnollisen jaotuksen toteutuessa.

Henkilöstön kielitaidon arviointi

Henkilöstön kielitaidon arviointia varten ao. ELY-keskuksissa on tehty laajasti kielitaidon testaukset. Niiden pohjalta ELY-keskukset ovat analysoineet kielitaidon riittävyyttä palvelukartan mukaisissa eri tehtäväkokonaisuuksissa erikseen johdon, asiantuntijoiden ja toimistohenkilökunnan osalta. TEM yhtyy ELY-keskuksissa tehtyihin arvioihin. Ratkaisevaa aluejaotuksen muuttamisen kannalta on se, että Keski-Pohjanmaan asukkailla on siirron jälkeen tosiasiallinen asiointi- ja vaikutusmahdollisuus ruotsinkielellä.

TEM huomauttaa, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa ei tarvitse olla asukkaiden kielellisten oikeuksien toteutumisen kannalta yhtä vahvaa prosentuaalista ruotsinkielentaitoa kuin Pohjanmaan ELY-keskuksessa, koska aluesiirron jälkeenkin Pohjois-Pohjanmaan alueen asukkaista suurin osa on suomenkielistä eli kielisuhteet ovat seuraavat: suomenkielisiä asukkaita 443 000 (63 000 + 380 000) ja ruotsinkielisiä asukkaita 7 600 (7 000 + 600). Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella suomenkieliset ovat vähemmistönä eli heitä on 80 000 ja ruotsinkielisiä 90 000. Tärkeätä on, että

kussakin tehtäväkokonaisuudessa on riittävä määrä ruotsinkielistä taitavaa henkilöstöä, jotta palvelut toimivat kummallakin kansalliskielellä.

Pohjois-Pohjanmaalla on nyt neljänneksellä henkilöstöstä riittävä ruotsinkielen taito.

Johtotasolla kielitaitoa voi pitää jo nyt riittävänä. Asiantuntijoiden ryhmässä valmiutta puuttuu oikeudellisten asioiden hoidossa, kuten palkkaturvan sekä maaseudun ja energiayksikön lakiasiat.

Selvästi heikointa se on toimistohenkilöstön kohdalla. Heidän osaltaan kielitaitovaatimus on kuitenkin tasoltaan sellainen, että siihen voidaan helpoiten vaikuttaa koulutuksella.

Kalatalousasioissa, jotka Pohjois-Pohjanmaan osalta hoidetaan Kainuun ELY-keskuksessa on myös ruotsinkielen taidon vajetta.

Henkilöstön siirrot

TEM on valmistellut tarvittavia henkilöstön siirtoja ao. ELY-keskusten hallintopäälliköiden esitysten pohjalta.

Ministeriön katsoo, että Pohjanmaan ELY-keskuksesta tulisi siirrettäväksi 26 henkilöä. Tämä määrä vastaa Keski-Pohjanmaan maakunnan väestöpohjan osuutta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksesta aiotaan siirtää noin 55 htv:tä.

Siirrettävät tehtävät valitaan niin, että siirtojen avulla voidaan turvata kielelliset oikeudet mahdollisimman hyvin. Siirroissa on mahdollista käyttää pitkiä siirtymäaikoja.

Ministeriön tarkoituksena on käyttää maatalouden valvontatehtävissä ainakin yhden uuden tehtävän osalta uusrekrytointia erityisrahoituksen turvin.

Näin ollen Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan muodostamaan ELY-keskukseen tulisi siirrettäväksi tai perustettavaksi 82 henkilötyövuotta.

Tarkempien henkilöstösiirtojen kohdentamisessa käytetään ELY-keskusten asiantuntemusta henkilöiden kielitaidon ja tehtävien osalta.

Tehtävien siirrot

EU:n ja kotimaisen kalatalouden ja yleisen kalatalousedun valvonnan tehtävissä tarkoituksena on säätää nämä tehtävät hoidettaviksi Pohjanmaan ELY-keskuksessa.

Muita huomioita

Osaamisasioiden hoidossa ruotsinkielisten palvelujen järjestäminen tukena on aluehallintovirastojen yhteinen valtakunnallinen ruotsinkielisen opetuksen, kulttuurin ja osaamisen kehittämisen yksikkö.

Keski-Pohjanmaan suuntautuminen

Keski-Pohjanmaan väkiluku vuonna 2009 oli 68131 asukasta, joista ulkomaiden kansalaisia yhteensä 988. Keski-Pohjanmaan maakuntakeskuksessa Kokkolassa 45 000 asukasta eli noin 2 /3 Keski-Pohjanmaan väestöstä.

Kokkolan ja Pietarsaaren seudut muodostavat kiinteän taloudellistoiminnallisen alueen. Alueella on tiivis yritysysteistyö, työssäkäynti molempiin suuntiin on vilkasta ja alue on suhteellisen yhtenäinen asiointialue. Koulutus- ja kehittämissysteistyö on myös vahvaa.

Maakunnan toimintojen suuntautuminen Pohjois-Pohjanmaalle on selkeästi vähäisempää kuin etelään.

Laajemmassa kontekstissa Pietarsaari-Kokkola alue on samalla osa Vaasasta alkavaa Perämerenkaarta, jolla yhteistyö aina Ruotsin puolelle on jatkuvasti kehittynyt.

Keski-Pohjanmaa kuuluu Pohjois-Suomen EU:n työllisyys- ja kilpailukykyalueeseen.

Mahdollisella aluejaotuksen muutoksella on vaikutusta ainakin yli kymmeneen muuhun viranomaisaluejakoon.

Kieliryhmät.

Suomen ruotsalaiset asuvat pääsääntöisesti neljällä eri alueella eli Ahvenamaalla, Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla. Pohjanmaan alue käsittää rannikkoseutua Kokkolasta Kristiinankaupunkiin.

Keski-Pohjanmaa, kuten muutkin alueet, monikulttuuristuu vauhdilla. 20 vuoden aikana vieraskielisten osuus on yli 10-kertaistunut ollen nyt 1 047 henkilöä. suomenkielisiä on 60 597 ja ruotsinkielisiä 6 486. Ruotsinkielisten suhteellinen osuus nousi maakunnassa hieman kun Himanka liittyi Kalajokeen ja Pohjois-Pohjanmaahan. 20 vuoden aikana ruotsinkielisten määrä on pudonnut noin 9 % ja suomenkielisten noin 1 %. Osa suomenkielisistä ja suurin osa ruotsinkielisistä on kaksikielisiä.

Elyn potentiaalinen asiakaskunta ovat yritykset. Vuoden 2007 tiedoilla yrittäjien määrä on maakunnassa 4 526, tästä ruotsinkielisiä on arviolta 10 %.

Alueen elinkeinotoiminnan kehittämisvälineitä

EU -ohjelmat

NUTS2 suuralue on EU -ohjelmien toteutusalue. Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi muodostavat rakennerahasto -ohjelma-alueen. Jatkossa tämä nykyinen pohjois-suomen NUTS 2 – alue ja Itä-Suomen NUTS 2 alue yhdistetään uudeksi NUTS 2 –alueeksi.

Veneklusteri on rannikon vahva erityisala. Klusteri ulottuu aina Kalajoelta Maalahteen saakka ja se pitää sisällään useita omia brändejä sekä laajan alihankintaverkoston. Erityisen vahva se on Pietarsaari-Kokkola -alueella. Kemian alan tutkimus-, opetus ja tuotanto ovat tärkeitä tämän klusterin kannalta.

Koheesio- ja kilpailukykyohjelma

Innovaatio- ja tutkimusympäristöjen kehittämistä tukevat osaltaan Kemian osaamiskeskusohjelma sekä Kaustisen ja Kokkolan seutukuntien KoKo (Koheesio- ja kilpailukyky) -ohjelmat..

Vuoteen 2013 ulottuva Kokkolan KoKo ohjelma on jaettu kolmeen osaan. Yksi osa on alueellinen innovaatiojärjestelmä, joka sisältää erikostumisaloja kuten vene-, metalli- ja ict-alan. Muut osiot käsittävät Kokkolan ja Pietarsaaren seutujen vetovoimaisuuden sekä luonnonvara-alan kehittämisen. Vastaavasti Pietarsaaren seudun KoKo -ohjelmassa on yhtenä prioriteettina Kokkolan ja Pietarsaaren seutujen vetovoimaisuuden ja kehittäminen. Ohjelmilla jatketaan aikaisemmin aluekeskus- ja osaamiskeskusohjelmissa vahvistetun yhteistyön tiivistämistä Kokkola-Pietarsaaren taloudellistoiminnallisella alueella. Tähtäimenä on ns. kaksoiskaupungin luonti osana laajempaa kehittämisvyöhykettä.

Kehittämiskäytävät

Kokkola - Pietarsaari – Vaasa ja on potentiaaaliltaan kehityskäytävä. Myös Seinäjoen suunta sisältää hyviä kehitysmahdollisuuksia.

Pohjanmaan kansainvälinen kehittämisvyöhyke on Perämeren rannikkoa seuraava Perämerenkaari. Vyöhykkeelle on sijoittunut suurteollisuutta, korkean teknologian yrityksiä sekä yliopistoja ja korkeakouluja. Suomen päärata ja sen vaikutusalueen tieliikenteen pääväylät ovat vyöhykkeen aluerakenteen runko ja perusinfrastruktuuri. Toimijoiden yhteistyötä on mahdollista tiivistää entisestään Meripohjola –kehittämisvyöhykkeen toiminnan avulla. Vyöhykettä konkretisoivat valtakunnallisesti tärkeät Seinäjoki Oulu –ratahanke ja tieliikenteen väylät. Kehittämisvyöhykettä ei ole tarkoituksenmukaista rajata maantieteellisesti kovin tarkasti. Keskeistä on edistää koko vyöhykkeen aluetta kehittävää yhteistoimintaa Oulun ja Kokkolan sekä Pietarsaaren välisellä alueella sekä siitä etelään (mm. Seinäjoki, Vaasa) olevilla alueilla.

Tekes –strategiat

Keski-Pohjanmaa on osallistunut viimeisen vuoden aikana sekä Pohjois-Suomen että Länsi-Suomen strategiaprosessiin. Pohjois-Suomen yhteisöllisen toimintamallin kehittäminen toteutettiin vuonna 2009 ja Länsi-Suomen työ on käynnissä paraikaa.

Keski-Pohjanmaan suuntautumistietoja

Pendelöinti

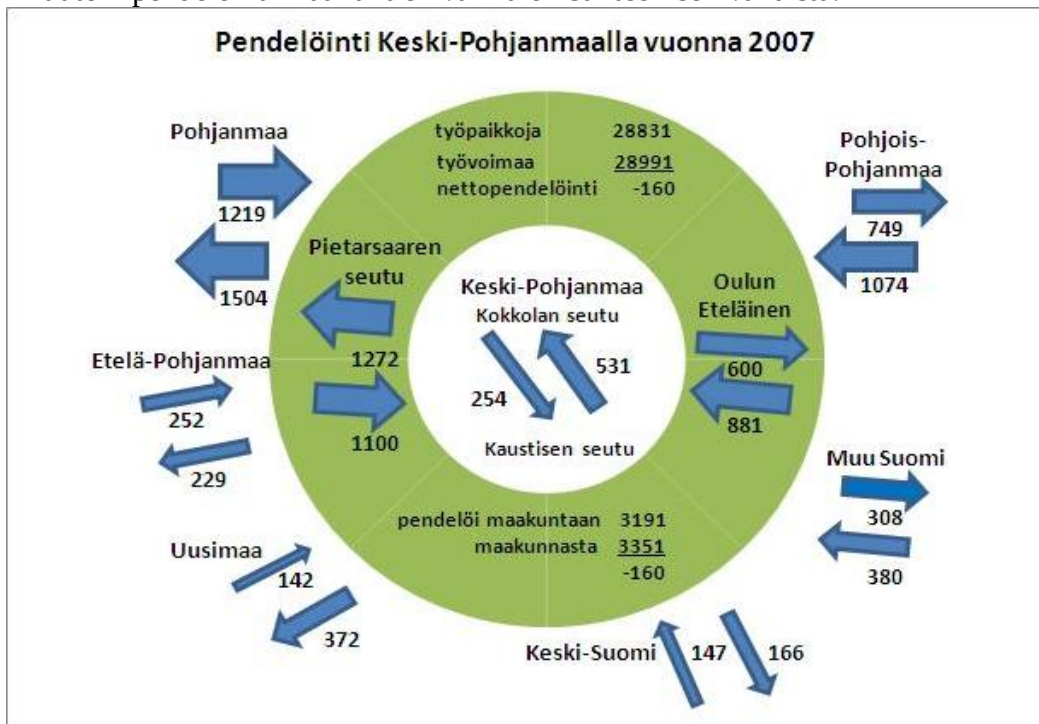
Keski-Pohjanmaalla pendelöidään paljon, koska talous- ja työssäkäyntialue on maakuntaa laajempi. Suurinta työmatkaliikenne on Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren seudun sekä Oulun Eteläisen

alueen välillä. Myös Kaustisen seudulta Kokkolaan liikutaan töihin paljon. Toisaalta työmatkaliikenne on kuntaliitosten myötä yleistä jo pelkästään Kokkolan kaupungin sisällä, sillä huomattavan suuri joukko pendelöi päivittäin esimerkiksi Kälviältä Kokkolaan.

Kokonaisuudessaan pendelöinti on hieman suurempaa maakunnan ulkopuolelle kuin maakuntaan. Työssäkäynti Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla on yhteensä noin kaksinkertainen verrattuna Pohjois-pohjanmaalle suuntautuvaan pendelöintiin. Tilanne on suunnilleen sama vastapendelöinnin osalta. Maakunnassa asutaan, vaikka työpaikka olisikin alueen ulkopuolella. Ilmiön käänköpuolena on, että kaikille työssäkäyville ei ole tarjolla työpaikkaa kotimaakunnassa.

Työmatkaliikenteen suunnat Keski-Pohjanmaalla vuonna 2007 (Himanka on kuvattu osana Pohjois-Pohjanmaata)

Eniten työmatkaliikennettä on Kokkolan seutukunnan (Kokkola, Kannus) ja Pietarsaaren seutukunnan (Pietarsaari, Pedersöre, Uusikaarlepyy, Kruunupyy, Luoto) välillä. Pohjanmaan suunnalta kulkee Kokkolassa töissä 1054 henkilöä ja Kokkolasta Pietarsaaren seutukuntaan 888 henkilöä. Kokkolan ja Pietarsaaren seutu muodostavat eheän pendelöintialuekokonaisuuden. Muutoin pendelöinti maakuntien välillä on suhteellisen vähäistä.

Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan rajakuntien välillä pendelöinti on melko pientä. Linja Himanka – Kannus – Toholampi muodostaa selvän vedenjakajan pendelöinnissä. Himangalta kulkee 105 hlö Kokkolaan ja Kokkolasta 25 hlö ja Kannuksesta 170 hlö Kokkolaan ja taas Kokkolasta Kannukseen 69 hlö.

Maakuntien välinen muuttoliike (Tilastokeskus 2004-2008 tiedot)

Keski-Pohjanmaalta muutti vuosina 2004 - 2008 yhteensä 1478 henkeä Pohjanmaalle. Tulomuutto sieltä oli 1332 henkeä, joten muuttotappio oli 146 henkeä. Keski-Pohjanmaalta muutti vuosina 2004-2008 yhteensä 2356 henkeä Pohjois-Pohjanmaalle. Tulomuutto sieltä oli 2306 henkeä, joten muuttotappio oli 50 henkeä.

Muuttoliike Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan välillä oli määrällisesti siis hiukan suurempaa kuin Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan välillä. Muuttotappio Pohjanmaalle oli kuitenkin suurempi kuin Pohjois-Pohjanmaalle.

Asiointitiheydet ja dynamiikka Pohjanmaalla (mm .Kauko Mikkonen, Vaasan YO, 2007)

Kokkolan asiointialue on selvästi laajempi kuin virallinen Keski-Pohjanmaan maakunta. Pedesrören alue kuuluu Kokkolan asiointialueeseen eli asiointialueen raja on kaksi kuntaa maakuntarajaa etelämpänä.

Kaupallisista palveluista aluerakenteeseen vaikuttavat eniten vähittäiskaupan suuryksiköt, erikoistavarakauppa ja matkailukeskittymät. Keski-Pohjanmaan kaupan palveluverkossa Kokkola on maakunnan kaupan keskus. Sen vaikutusalue kattaa koko maakunnan ja Kruunupyyn kunnan.

Oulun vastainen asiointialueen raja mutkittelee siten, että Nivalan keskusta-alue Kalajokilaaksossa kuuluu Kokkolan alueeseen samoin kuin suuri osa Kalajoen kuntaa.

Ylivieska ja Alavieska sekä pala Sieviä suuntautuvat voittopuolisesti Ouluun. Pohjoisella alueella pääkeskusten asiointialueiden rajausta perustuu mataliin 3-10 käynnin arvoihin.

Pietarsaaren ja Kokkolan välillä asiointi on vilkasta, noin 50-100 käyntiä/ talous / vuosi.'

Palvelujen keskittyminen Kokkolaan ja Pietarsaareen merkitsee sitä, että merkittävä osa seudun ostos- ja asiointiliikenteestä suuntautuu sinne.

Keski-Pohjanmaan matkailukeskittymiä ovat Kokkola, Kalajoki, Kaustinen ja Vetelin Kemora sekä Metsäpeuranmaa, joka levittäytyy Keski-Pohjanmaan lisäksi myös Pohjois-Pohjanmaalle ja Keski-Suomeen.

Koulutus- ja tutkimus

Kokkolan yliopistokeskus Chydenius toimii Jyväskylän, Oulun ja Vaasan yliopistojen toiminnallisesti yhteisenä yliopistokeskuksena Kokkolassa. Koulutus- ja tutkimustyötä tehdään ja kehitetään erityisesti näiden yliopistojen erityisosaamisaloilla: kasvatustieteessä, tietotekniikassa, yhteiskunta- ja aluetieteissä, kauppatieteissä sekä luonnontieteissä.

Yliopistokeskus tekee tiivistä yhteistyötä myös Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun sekä alueen elinkeinoelämän kanssa. Strategisesti tärkeä Botnia-strategia on juuri valmistunut ja siinä on kyse Keski-Pohjanmaan, Oulun Eteläisen ja Pietarsaaren alueen korkeakouluyksiköiden yhteistyön kehittämisestä. Oulun Eteläinen muodostuu Ylivieskan, Nivala-Haapajärven ja Siikalatvan seutukunnista.

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun yksiköt toimivat Kokkolassa, Ylivieskassa, Pietarsaareissa ja Haapajärvellä. Vuosittain opinnot aloittaa noin 750 opiskelijaa, joista noin sata opiskelee Pietarsaareissa ja 200 Ylivieskan yksikössä. Ammattikorkeakoulussa opiskelee noin 3300 opiskelijaa kuudella koulutusosalalla 22 eri koulutusohjelmassa. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun omistaa ammattikorkeakouluosakeyhtiö, jonka osakkaita ovat Keski-

Pohjanmaan koulutusyhtymä, Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymä, Pietarsaaren kaupunki, Raudaskylän Kristillinen Opisto ry. ja Keski-Pohjanmaan konservatorion kannatusyhdistys ry.

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän omistaa 14 kuntaa ja se on maakunnallinen koulutuksen ja kehittämisen emo-organisaatio. Toiminta-alueella on noin 110 000 asukasta. Koulutusyhtymä järjestää ammatillista koulutusta kuudessa koulutusyksikössä Kokkolassa ja maakunnassa. Eri koulutusohjelmissa ja kehittämishankkeissa opiskelee noin 4 000 vuosiopiskelijaa.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksessa Pietarsaaren ja sen ympäristön suomenkieliset opiskelevat runsain määrin Keski-Pohjanmaalla, yli 200 henkeä. Vastaavasti Keski-Pohjanmaan ruotsinkielisiä opiskelee Pietarsaaren seudulla noin 70 henkeä.

Mahdollinen aluemuutos vaikuttaa ainakin seuraaviin viranomaisrajoihin

Suomen Maakunnat, Ruotsinkielinen väestö Suomessa, poliisipiirit, veroalueet, maistraatit, ympäristökeskukset (ELY/AVI), vaalipiirit, tiepiirit, metsäkeskukset, hätäkeskukset, Keski-Pohjanmaan alueen pelastuslaitos, Suomen sotilasläänit, Kruunupyyn lentoasema.

Poliisipiirit alueella ovat nyt: Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren; Jokilaaksojen ja Oulun piirit.

Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa ovat samassa **veroalueessa**. Veropiirit noudattavat vanhaa läänirajaa.

Maistraatin osalta koko Keski-Pohjanmaa kuuluu Länsi-Suomen lääniin. Palvelu toimii hyvin molemmilla kotimaisilla kielillä.

Keski-Pohjanmaa kuuluu Vaasan **vaalipiiriin** (vanha Vaasan lääni).

Vanha Vaasan lääni on jaettu kahteen **metsäkeskukseen**: Rannikko-Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa.

Kokkola ja muu ruotsinkielinen Pohjanmaa kuuluu Rannikko-Pohjanmaan metsäkeskukseen, jossa metsänomistajat ovat pääsääntöisesti ruotsinkielisiä, muut Keski-Pohjanmaan kunnat kuuluvat Etelä-Pohjanmaan metsäkeskukseen.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos jakaantuu neljään toimialueeseen: Kannuksen (Himanka, Lohtaja, Kannus, Kälviä, Ullava), Kaustisen (Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi ja Veteli), Kokkolan (Kokkola ja Kruunupyy) ja Pietarsaaren (Luoto ja Pietarsaari). Yhteenkuuluvuus toimii etelään ja noudattaa vanhaa lääninrajaa.

Länsi-Suomen ympäristökeskuksen tehtävät ovat siirtyneet 1.1.2010 alkaen Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus); ympäristölupa-asioiden osalta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon (AVI).

Länsi-Suomen ympäristökeskus toimi kolmen maakunnan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueella. Aikaisemmin ympäristökeskuksella oli päätoimipaikka Vaasassa ja valtioneuvoston määräämät toimipaikat Kokkolassa ja Seinäjoella. Nämä toimipaikat toimivat edelleen. Kolme toimipaikkaa muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden.

Logistiikka

Kokkola-Pietarsaari-Kaustisen alueelta ja alueelle suuntautuu vahva **tiekuljetusten** virta. Yhtenä syynä on Kokkolan satama, jonka kautta kulkee suuria tavaravirtoja. Virrat Pohjanmaalle/lta ja Etelä-Pohjanmaalle/lta ovat suunnilleen kaksinkertaiset Pohjois-Pohjanmaalle/lta suuntautuviin virtoihin.

Rautatieliikenteessä valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen (1998-1999) mukaan vapaa-ajan matkojen osuus on Keski-Pohjanmaalla 43 % ja Pohjanmaalla 40 % kaikista matkoista laskettuna. Rautatieliikenteessä Kokkolasta etelään lähtevien ja etelästä Kokkolaan tulevien osuus on 72 % ja pohjoisen suunnan vastaava osuus 28 %.

Lentoliikenteessä Keski-Pohjanmaan ja rannikkoseudun liikennettä palvelee Kruunupyyn lentoasema Pohjanmaan maakunnassa. Se (Kokkolan-Pietarsaaren lentoasema) sijaitsee 19 km Kokkolasta, 30 km Pietarsaaresta ja 42 km Kaustisilta. Kruunupyyn lentoasema palvelee nykyisin alueen lentoliikennettä lähinnä kotimaan yhteyksien osalta. Kentältä lennetään kuudesti päivässä Helsinkiin ja kerran päivässä Tampereelle. Lisäksi on vaihdollisia yhteyksiä Seinäjoen ja Vaasan kautta. Tilauslentoja lennetään niin kotimaahan kuin ulkomaillekin.

Kenttä on alun perin tarkoitettu palvelemaan Kokkolan ja Pietarsaaren seutua, joka on oma talousalue ja on keskeinen laajemmankin alueen talouselämän kehityksessä ja menestyksessä. Kruunupyyn lentokentän kehittämiseksi on tehty selvityksiä ja suunnitelmia, jotka liittyvät lähinnä lentovuorojen kehittämiseen ja riittävän suurien konetyyppien turvaamiseen keskeisillä vuoroilla. Selvitystyön alla on myös uuden tieyhteyden rakentaminen välille Vt 8–lentokenttä.

Kuntien jätehuolto

Kuntien jätehuolto on järjestetty 14 kunnan yhteistyönä (Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueelta)

Sairaanhoito

Erityistason sairaanhoidon järjestämiseksi maa on jaettu viiteen yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueeseen. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri (PPSHP) on pohjoisin viidestä Suomen yliopistollisesta sairaanhoitopiiristä ja sen koko Pohjois-Suomen kattavalla erityisvastuualueella noin 732 000 henkilöä. OYS:n erityisvastuualueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan, Länsi-Pohjan, Keski-Pohjanmaan ja Lapin sairaanhoitopiirit ja Kainuun maakunta. OYS antaa keskussairaalatasoista hoitoa oman piirin väestölle ja erityistason hoitoa koko erityisvastuualueelle.

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on tiiviissä yhteistyössä myös Etelä-Pohjanmaan ja Vaasan sairaanhoitopiirien kanssa.

Yritysten toiminnan suuntautuminen

Pohjanmaan kauppakamarin Business paneelin kyselyssä huhtikuussa 2010 Keski-Pohjanmaan vastanneista yrityksistä noin 60 % piti maakunnan suuntautumista etelään parhaana vaihtoehtona. Pohjoista suuntautumista kannatti noin 20 % ja noin 20 % ei ottanut suuntautumiseen kantaa.

Tunnuslukuja ELY -palveluresursseista ja palvelujen kohderyhmistä

Pohjanmaan Elyn (Kokkola, Vaasa) E- vastuualueella on käytössä yhteensä noin 120 htv, joista Kokkolassa noin 22 htv (osa on oman tuotannon hankkeissa).

Pohjois-Pohjanmaan Elyssä on käytössä 133 htv.

Pohjanmaan Ely -alueen TE -toimistojen kokonaisvahvuus (tiedot vuodelta 2007) on Vaasan (sis. palvelukeskuksen), Kokkolan (sis. palvelukeskuksen), Pietarsaaren, Kaustisen, Suupohjan TE -toimistojen kokonaisvahvuus on yhteensä 163 henkilötyövuotta, joista vakinaisia on 138,66. Keski-Pohjanmaan alueen TE -toimistojen osuus henkilötyövuosikokonaismäärästä (eli Kaustinen 9,9 htv, Kokkola 48,8 htv) on 58 htv eli n. 35 %.

Näiden kahden TE-toimiston mahdollinen siirtyminen (+ työvoiman palvelukeskukset 2 kpl) vaikuttaa suoraan Elyn toimintaan työllisyyden hoitoon liittyvissä asioissa.

Väestön määrä (Väestönmuidosten ennakkotiedot 2010) on Keski-Pohjanmaan maakunnassa 68 223 ja Pohjanmaan maakunnassa 177 226. Eli Keski- Pohjanmaan väestöosuus Pohjanmaan Elyn kokonaisuudesta on noin 27 %.

Työvoiman määrä (Työllisyyskatsaus maaliskuu 2010) on Pohjanmaalla 85420 ja Keski-Pohjanmaalla 31506. Keski-Pohjanmaan osuus Pohjanmaan Elyn kokonaisuudesta on noin 27 %.

Työttömiä on (Työllisyyskatsaus maaliskuu 2010) Pohjanmaalla 6302 ja Keski-Pohjanmaalla 2882. Keski-Pohjanmaan osuus Pohjanmaan Elyn kokonaisuudesta on noin 31 %.

Työllisiä Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla oli vuonna 2007 yhteensä noin 110 600, Josta Keski-Pohjanmaalla n. 30 000 eli n. 27,1 %.

Yritysten lukumäärä on Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla oli v. 2008 yhteensä 13 345, joista Keski-Pohjanmaalla 4212 (lähde: Maakuntaohjelma), ja Pohjanmaalla yrityksiä 9133 (Lähde: www.pohjanmaa.fi; luku ei sisällä maa- ja metsätalousyrityksiä). Keski-Pohjanmaan osuus on siis n. 31,6 %.

Maatilojen lukumäärä Pohjanmaan ELY -keskuksen alueella v. 2008 oli 6125 maatilaa. Keski-Pohjanmaan osuus Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen maataloista vuonna 2008 oli 1630 tilaa. Prosenttiosuus on siten noin 26,6 %. (Tietolähteenä maatilarekisteri (perustuvat ICASin maankäyttölaji- ja kasvulohkotietoihin).